

Dzisiaj
w numerze

Masowe ucieczki z „czerwonej” Hiszpanii Żydzi chcą panować nad światem

Przedwiośnie

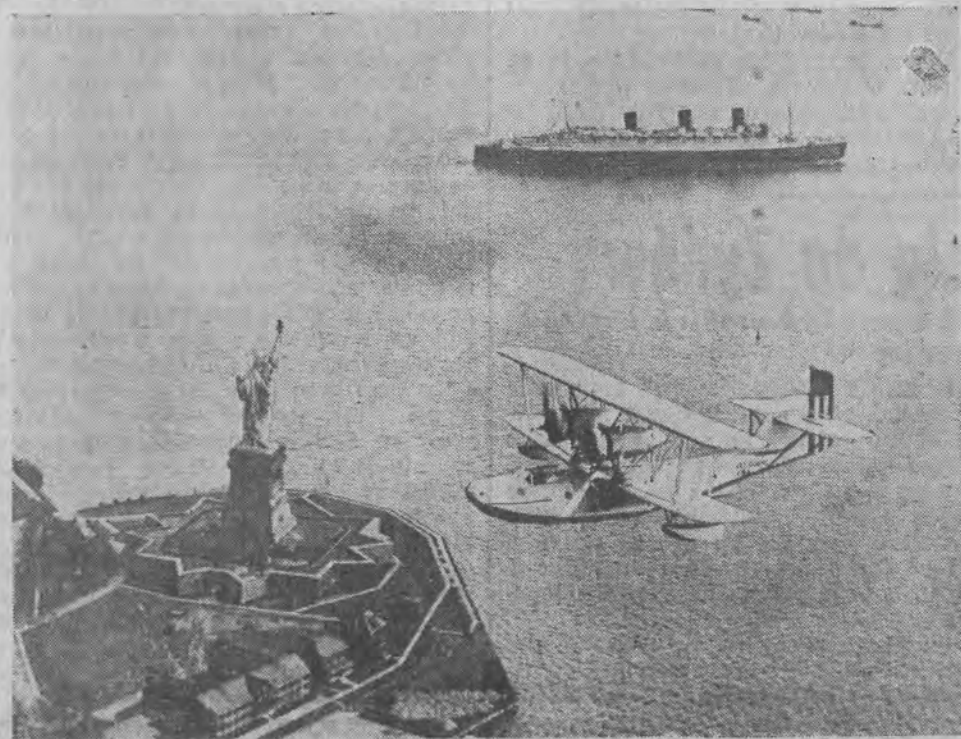
Dzisiaj
24
strony
15
groszy

Ilustrowany dziennik narodowy i katolicki

Nr 78 Wydanie

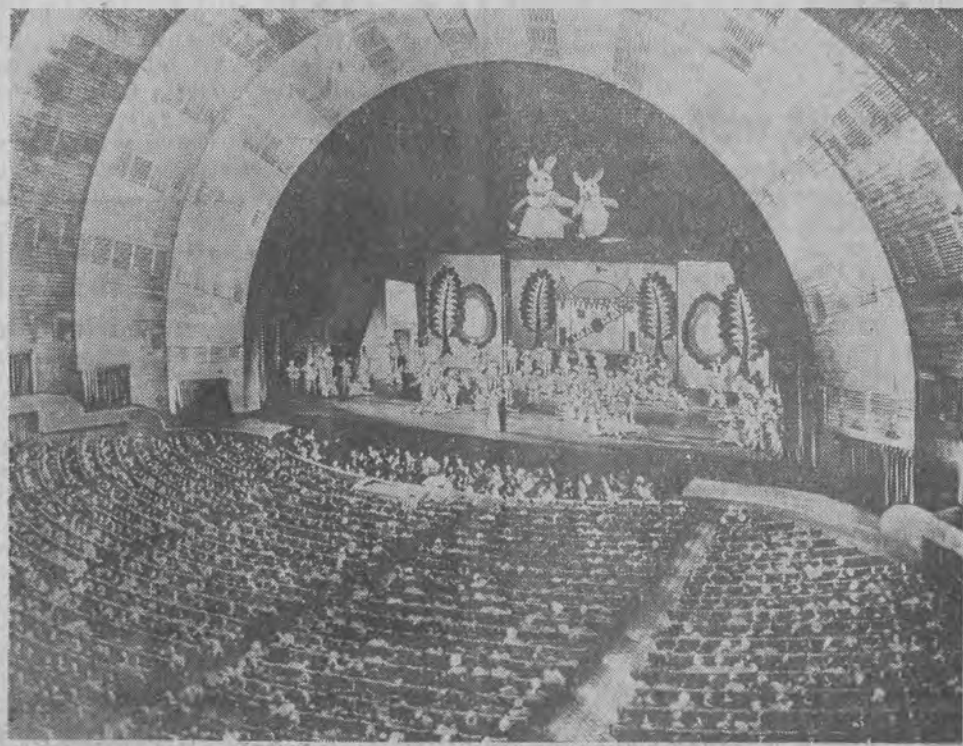
Rok 68

Poniedziałek, 4 kwietnia 1938

NA STRAZY WOLNOŚCI

Sześć nowych wodnoplątowców strzeże wybrzeża Stanów Zjednoczonych A. P. Samolot strażniczy nad portem nowojorskim, którego strzeże gigantyczna figura „Wolności”, w głębi angielski obryzm morski „Queen Mary”

NAJWIĘKSZY TEATR ŚWIATA

Największym bezsprzecznie teatrem świata jest nowojorski Radio City Music Hall, który posiada 6.200 miejsc dla widzów. Personel teatru składa się z 654 osób, artystów jest przeszło 100, nie licząc statystów

Masowe ucieczki z „czerwonej” Hiszpanii

W związku z napływem do Francji uchodźców hiszpańskich przed rządem francuskim staje trudne zagadnienie
Przewidywania „Tems’a” — Sytuacja na frontach

Do Luchon przybywają w dalszym ciągu na terytorium francuskie uchodźcy z Hiszpanii. Pod miastem rozłożył się obóz ponad 2000 uchodźców. Pomiędzy Luchon a Hospice de France kursują nieprzerwanie samochody, przewożąc starców, kobiety i dzieci. Do Montanbau odszedł pociąg przepelniony uciekinierami.

Havas donosi, że widok uchodźców przedstawia się rozpaczliwie. Obdarci i wyczerpani przypominają chodzące szkielety.

Ćwierć miliona uciekinierów

Korespondent Havasa na granicy hiszpańskiej donosi, że w najbliższych dniach liczba uchodźców nad granicą francuską dojdzie do ćwierć miliona. Ten sam korespondent donosi, że władze francuskie nie wiedzą co począć z przekraczającymi granicę oddziałami wojsk „czerwonych”. Podobno władze francuskie zamierzają milicjantów odstawić z powrotem na teren „czerwonej” Hiszpanii drogą morską.

W kołach francuskich istnieje obawa, że wojska „czerwone”, cofając się, wymordują więźniów politycznych i zakładników będących w ich rękach.

Paryż. (PAT). „Le Temps” w artykule wstępnym poświęconym obecnemu położeniu w Hiszpanii i uchodźcom napływającym coraz liczniej do Francji, podkreśla, że zagadnienie to jest niezmiernie trudne, ponieważ wiąże się nim niebezpieczeństwo wewnętrzne na terenie Francji i problemy zdrowotne

Sytuacja komplikuje się

„Komplikacje są tym większe — pisze „Tems” — że wojna hiszpańska nie jest regularną, toczącą się między obozami, uznanymi przez inne państwa za strony walczące. W normalnych wypadkach formuła byłaby prosta: oddziały którejkolwiek ze stron, przekraczające granice kraju nie zaangażowanego w zatargu zbrojnym rozbraja się i internuje aż do końca wojny.

„Obu stron w Hiszpanii dotychczas nie uznano za strony wojujące. W zasadzie więc Francja mogłaby zatrzymać uchodźców, rozbroić ich i internować, tak jak gdyby chodziło o walczących w normalnych warunkach. — Jednak praktyczna strona nakazuje przewidywać na najbliższy okres jeszcze silniejszy niż dotychczas napływ uchodźców tej kategorii.

Co robi Francja?

„Sprawa odesłania ich z powrotem

wraz z bronią w ogóle nie może być brana pod uwagę, ponieważ zarządzenia wydane na podstawie układu o nieinterwencji zakazują wywozu broni do Hiszpanii pośrednio czy bezpośrednio. Zarządzenia te wymagają też od Francji powstrzymania się od wszelkiej inicjatywy, która mogłaby wzmocnić którąkolwiek ze stron i dostarczyć jej środków do przedłużenia walki.

„Rząd republiki będzie musiał powziąć decyzje wychodzące z założenia, które nakazują zarówno słuszność jak i dobrze zrozumiałe interesy Francji, a również zgodnie z polityką nie mieszania się do spraw wewnętrznych Hiszpanii.”

„Czerwoni” o sytuacji na froncie

W związku z położeniem na frontach bojowych Min. Obrony Narodowej donosi z Barcelony:

„Na wschodzie nieprzyjacieli bombarduje w dalszym ciągu Leridę i atakuje gwałtownie nasze pozycje. Na południe od Leridy ewakuowaliśmy miejscowość Monroyo.

Na odcinku Alcoriza przeprowadzili wojska rządowe uwięziony powołaniem kontratak. Na odcinku Abanades trwają w dalszym ciągu gwałtowne walki.”

Lotnicy powstańcy bombardowali obiekty wojskowe w Castellon, Tortosa, Tarragona i Balaguer. Wyrządzone szkody są znaczne.

Z Barcelony donoszą, że do tamtejszego portu wejdzie brytyjski krążownik „Repulse”, celem zabrania obywateli

„Front ludowy” w Moskwie

Wyrównywanie frontu.

teli, którzy przed dwoma tygodniami odmówili opuszczenia miasta na pokładzie krążownika „Penelope”.

Zwycięstwa armii narodowej

Sztab gen. Franco donosi: „Nasze lewe skrzydło zajęło na zachód od drogi do Biescas szereg bardzo ważnych pozycji oraz miejscowości Acumuer, Azun, Osa, Sobremonte i Escuer. Na wschód od tej samej drogi zdobyliśmy Susin i Casbas de Jaga. Na odcinku Vallano odparliśmy wszystkie ataki nieprzyjacielskie, zdobywając 5 wsi.

„Na froncie Guadalajara nieprzyjaciel próbował kontratakować, został jednak odparty z ciężkimi stratami”.

W późnych godzinach wieczornych w piątek Radio National doniosło, że wojska powstańcze znajdują się u wrót miasta Biescas, podpalonego przez cofające się oddziały rządowe.

Wycieczka studentów lotewskich

W dniu 7 kwietnia ma przybyć do Polski na obóz narciarski w Tatrach wycieczka studentów lotewskich. Wycieczka ta składająca się z 30 osób zabawi w Polsce przez 9 dni.

Kłeska wafdystów

Kair (ATE) Dotychczasowe wyniki wyborów powszechnych wskazują na zupełny sukces rządu egipskiego i klęskę partii wafdystów. Na 77 mandatów w Górnym Egipcie wafdysty zdobyli za ledwie 2 mandaty. Wybory w Dolnym Egipcie, gdzie Partia Wafd ma więcej stronników, odbędą się w niedzielę.

Wyniki wyborów w Górnym Egipcie są następujące: stronnictwo rządowe 35 mandatów, stronnictwo Mahera Paszy tzw. saadystów 12 mandatów, niezależni 18 mandatów; wafdysty 2 mandaty.

W czasie rozruchów wyborczych 22 osoby zostały zabite.

Porażka komunistów

Paryż (PAT). Doroczny kongres związku zawodowego górników w całej Francji, który odbywał się w miejscowości Arles, zakończył swe prace, dokonując wyboru zarządu na r. 1938.

Wybory przeprowadzono drogą głosowania na listy i dotychczasowy zarząd został ponownie powołany zdecydowaną większością 375 głosów przeciwko 13 i przy 60 wstrzymujących się. Taki wynik głosowania stał się w ten sposób porażką komunistów na terenie francuskich organizacji górniczych.

ZE ŚWIATA

Rząd czeskosłowacki przygotowuje rozporządzenie, na którego podstawie w przyszłości tytuł „prezydent” nie będzie mógł używać nikt inny poza głową państwa.

Nowowynaleziony samolot stratosferyczny wynaleziony i pilotowany przez inż. belgijskiego Renarda spadł w pobliżu lotniska Baxellon w czasie podróży próbnej. Pilot poniósł śmierć na miejscu, a aparat został zniszczony.

Córka Lwa Tolstoja, Aleksandra Lwowna, wygłosiła w Nowym Jorku odczyt pod tytułem: „Ostatnie wydarzenia w ZSRR”. Odczyt wywołał nadzwyczaj głębokie wrażenie na słuchaczach, gdyż prelegentka przedstawiła liczne dokumenty, świadczące o okrucieństwach, jakie miały miejsce ostatnio w ZSRR.

Niezdługo rozpoczyna się prace przy rozbudowie radiostacji kowieńskiej, której moc zostanie zwiększona do 25 kilowatów. Również w tym roku projektuje się uruchomienie stacji nadawczej krótkofalowej.

W salonych nuncjatury ryskiej nuncjusz papieski msgr. Arata podejmował obiadem wybitnych mezoów stanu Lotwy, uczonych, profesorów uniwersytetu itd., udekorowanych w imieniu Ojca św. orderem papieskim św. Sylwestra.

Specjalna komisja wyznaczona przez rząd egipski do zbadania złóż rudy żelaznej w Assuanie (Górny Egipt) oceniła wartość pokładów na przeszło miliard ton metali.

Echa oświadczenia episkopatu Austrii

„Osservatore Romano” stwierdza, że było złożone bez porozumienia się z Watykanem — Charakterystyczne pismo kard. Innitzera

Miasto Watykańskie. (PAT).

„Osservatore Romano” pisze:

„Wobec różnych interpretacji, często tendencyjnych, z jakimi spotkało się znane oświadczenie episkopatu austriackiego jesteśmy upoważnieni do zakomunikowania wyłącznie tytu-

lem stwierdzenia faktu, oraz abstrahując od wszelkich względów i spraw politycznych, że oświadczenie to było sformułowane i podpisane bez uprzedniego porozumienia ze Stolicą Apostolską, lub też późniejszego zatwierdzenia przez Watykan i zostało złożone

na wyłączną odpowiedzialność episkopatu austriackiego”.

Kard. Innitzer zwrócił się 31 marca z następującym pismem do „Gauleiterra”, Bürckela:

„Czuję się w obowiązku podać następujący komentarz do wiadomości berlińskiego przedstawiciela „Havasa” w związku z wezwaniem biskupów austriackich pod datą 28 marca. Mianowicie przedstawiciel „Havasa” pisze, że wezwanie to ma związek z wizytą, jaką nuncjusz papieski w Berlinie złożył przed dwoma dniami min. spraw zagr. Rzeszy von Ribbentropowi.

„Wobec tego stwierdzam, że wezwanie biskupów nie stoi w żadnym związku z wyżej wymienioną wizytą papieskiego nuncjusza w Berlinie i spowodowane zostało spontanicznie wybuchem uczuć, w chwili historycznej złączenia Austrii z Rzeszą.

„Również twierdzenie przedstawiciela „Havasa” znajdujące się w jego komunikacie, jakoby wezwanie to można było uważać za gest uczyniony przez biskupów w celu odprężenia jest niezgodne z prawdą, gdyż uważałbym za sprzeczne z moim poczuciem godności czynić jakiegokolwiek gesty w momencie tak historycznej wagi. Podkreślam raz jeszcze, że wezwanie biskupów jak w ogóle nasze stanowisko zasadnicze w tej sprawie należy uważać za wyznaczenie i głos wypływający ze wspólnoty krwi niemieckiej.

„Chciałbym przy tej sposobności w chwili tak ważnej wyznać całkiem szczerze, że życzylbym sobie, ażeby wezwanie biskupów służyć mogło za punkt zwrotny w życiu religijno-kulturalnym całego naszego narodu, ażeby mogło ono przynieść daleko idące pojednanie pomiędzy Kościołem, państwem i partią. Mam nadzieję, że list mój przyczyni się do złagodzenia błędnych i niesprawiedliwych poglądów w słowie i piśmie, które w przyszłości mogą się jeszcze ukazać.

„Łączę wyrazy wysokiego poważania. „Heil Hitler”. Kardynał Innitzer, arcybiskup wiedeński”.

Walka o meksykańską naftę

Finansista angielski za koncesję naftową w Meksyku daje 6 milionów funtów

Londyn. (PAT). Głośny w swoim czasie finansista angielski Rickett, który tuż przed wojną abisyńską w sierpniu 1935 roku uzyskał od b. negocja koncesję na prawa mineralne w Abisynii, odgrywa obecnie wybitną rolę w meksykańskim kryzysie naftowym.

Rickett przybył ostatnio w towarzystwie członka nowojorskiej giełdy Smitha do Meksyku, gdzie prowadzi rokowania z prezydentem Cardenasem, celem uzyskania koncesji na wykop całej nafty wydobywanej w Meksyku. Prezydent Cardenas miał się już na-

wet w zasadzie zgodzić na zawarcie tego rodzaju transakcji z Rickettem za cenę 6 milionów funtów, których rząd meksykański potrzebuje, by udzielić amerykańskiemu i brytyjskiemu towarzystwom naftowym zaliczki na odszkodowanie za wywłaszczenie kopalń, których wartość obliczana jest na 80 milionów funtów.

Prasa londyńska przewiduje, że za 10 dni, w chwili zwołania parlamentu meksykańskiego prezydent Cardenas będzie już w stanie oznajmić o dokonaniu tej transakcji.

I Węgry wzięły się do Żydów

Specjalna ustawa — Niepokój w kołach żydowskich i wśród żydowskich przyjaciół

Budapeszt. (ATE). Po ostatniej konferencji partii rządowej i w związku z zapadłymi na tej konferencji uchwałami, dotyczącymi zabezpieczenia narodowi węgierskiemu pierwszeństwa we wszystkich dziedzinach życia narodowego, w tutejszych kołach politycznych oczekują, że już w najbliższym czasie przedłożony zostanie parlamentowi projekt ustawy celem definitywnego uregulowania problemu żydowskiego. Wyrażają tu przypuszczenia, że przy opracowaniu wspomnianego projektu ustawy, miarodajne będą wytyczne, ustalone przez komitet „13-tu”, którego powołanie nastąpiło podczas wyżej wymienionej konferencji partii rządowej.

Dziennik „Függetlenség” krytykuje w dzisiejszym artykule wstępnym w niezwykle ostry sposób historyczne wprost kolportowanie pogłosek przesileniowych i zaznacza z naciskiem, że Węgry z wyjątkiem 5 pct żydowskich obywateli bynajmniej nie są ogarnięte jakąkolwiek psychozą niepokoju, jak to usiłuje przedstawić prasa lewicowa.

Psychoza przesileniowa oraz niepokój panuje jedynie w tych kołach liberalnych, które pragnęłyby udaremnić realizację szeroko pojętego problemu węgierskiego, a zwłaszcza stępować projekty dotyczące zagadnienia żydowskiego.

W pogoni za przemytnikami alkoholu

Jeden z wytropionych statków schronił się w Gdańsku

Ryga (ATE). Energiczna walka, jaką prowadzi szwedzkie władze celne z przemytnikami alkoholu, zapędziła do portu w Lipawie statek panamski „Eduard”, który wypłynął z Gdańska z ładunkiem spirytusu w ilości 15.200 litrów, z zamiarem przemycenia go do Szwecji.

W pobliżu wybrzeży szwedzkich „Eduard” natknął się na ścigacza szwedzkiej straży celnej „Odin”, który zaatakował go. Kapitan „Eduarda” wiedząc, że statki te są uzbrojone w karabiny maszynowe, zmienił kurs i schronił się do portu w Lipawie, gdzie zatrzymał się na redzie portowej oczekując aż stojący na wodach terytorialnych szwedzkich ścigacz „Odin” odjedzie.

Analogiczny wypadek zdarzył się przed paru dniami, kiedy do portu lipawskiego schronił się również przemytniczy statek bułgarski „Pirin”, ścigany przez szwedzki statek celny „Posejdon”. „Pirinowi” udało się wymknąć z portu lipawskiego, ale w pobliżu Gdańska znowu został wytropiony. Wobec tego schronił się w porcie gdańskim, gdzie przebywa po dziś dzień.

Ścigacz szwedzkie w ostatnich czasach przytapały szereg statków przemytniczych, konfiskując je wraz z całym ładunkiem spirytusu.

Precz z takimi gośćmi

Bruksela. (PAT) B. premier hiszpański Largo Caballero, który przybył w sobotę potajemnie do Brukseli, otrzymał od policji belgijskiej rozkaz niezwłocznego opuszczenia terytorium Belgii.

Hitler w Rzymie

Rzym. (PAT) O ile nie zajdą nieprzewidziane okoliczności, kanclerz Hitler przybędzie do Rzymu 3 maja. W dn. 6 maja uda się do Neapolu, skąd nazajutrz powróci do Rzymu.

Dzień 9 maja spędzi kanclerz we Florencji.

Sukcesy wojsk chińskich

Hankau. (ATE). Komunikat chiński z frontu kolei Tientsin — Pukau donosi o poważnym sukcesie Chińczyków w tym rejonie. Oddziały chińskie po otrzymaniu znacznych posiłków, przeszły do gwałtownego ataku na szerokim froncie, przy czym udało im się znieść dywizję japońską gen. Isogai, liczącą ponad 20 tys. żołnierzy. Komunikat chiński donosi o zajęciu całego szeregu punktów, o które już przedtem toczyły się poważne walki. M. in. zajęły oddziały chińskie miasta Linczen, Tsinin, Dawenkau, Handzuan i inne.

W wyniku tych walk komunikacja kolejowa Tsientsin — Pukau została w wielu miejscach przerwana, przy czym rozciągnięte wzdłuż kolei oddziały japońskie straciły styczność ze sobą. Ze strony chińskiej odznaczył się, jako bohater ostatnich dni gen. Czang-Tsi-Czun, dowódca odcinka centralnego. Według komunikatu, natarcie chińskie rozwija się w dalszym ciągu.

Rozłam w Stron. Ludowym

Warszawa. (Tel. wł.) Na terenie powiatu wadowickiego rozpoczęła się ostra walka o dra Putka. Mianowicie zwolennicy dra Putka zaczynają organizować dawne „Wyzwolenie” i zażądali od komitetu wykonawczego Stronnictwa Ludowego wyjaśnienia, dlaczego dra Putka nie dopuszczono na kongres. Natomiast Stronnictwo Ludowe rozwija pracę organizacyjną, w której spotyka się z rywalizacją tamtych zwolenników. (w)

Czang-Kai-Szek na czele Kuomintangu

Hankau. (PAT). Kongres Kuomintangu zakończył się. Marszałek Czang-Kai-Szek został wybrany jednomyślnie prezesem a Wang-Czin-Wei wiceprezesem Kuomintangu.

Dotychczas partią kierowała rada naczelna. Stałego prezesa stronnictwa nie było.

Lloyd George w Paryżu

Energiczny Walijszyk, na którym nie znać wieku, przybył do Paryża. Nazajutrz zaraz zjawił się w Hotel Matignon, a za nim niesiono dwa przeszło dwumetrowe rulony.

— Co to? — pytali zdumieni urzędnicy.

Okazało się, że mapy. Lloyd George siedział nad nimi przeszło godzinę w towarzystwie Bluma i Paul-Boncoura.

Niestety, mapy zabrał ze sobą. I nie wiadomo, czego na nich szukał. Może znów płatał Silesię z Cylicją.

Ósemka Oxfordu bije Cambridge

Londyn. — Ta Tamizie odbył się w sobotę rozgrywany z nielicznymi przerwami już od roku 1829, tradycyjny wyścig ósemek wiosłarskich uniwersytetów Oxfordu i Cambridge. Po emocjonującej walce tym razem wyścig wygrała o 2 i pół długości łodzi, załoga Oxfordu. Był to 90 z kolei wyścig, w którym studenci Oxfordu odnieśli swoje 41 zwycięstwo. Cambridge ma na swoim koncie 48 zwycięstw, gdy natomiast jeden wyścig zakończył się bez wyniku decydującego.

Ś. p.

Tadeusz Smarzewski

właściciel dóbr i publicysta,

urodz. w Sułkowiec dnia 2 lutego 1857 r., po długich ciężkich cierpieniach, zaprzeczony św. Sakramentami, zmarł we Lwowie dnia 1 kwietnia 1938 r.

Obřed pogrzebowy odbędzie się we Lwowie w poniedziałek, dnia 4 kwietnia rb. o godz. 3.30 po południu z krypty kościoła OO. Bernardynów na cmentarzu Łyczakowski do grobowca rodzinnego, na który to obřed zapraszają krewnych, Przyjaciół i Znajomych

w głębokim smutku pograżone siostrzenice, siostrzeniec i rodzina.

Nabożeństwo żałobne za spokój duszy śp. Zmarłego odprawione zostanie we wtorek, dnia 5 kwietnia rb. o godz. 9.30 rano w kościele parafialnym Marii Magdaleny.

Miejski Zakład Pogrzebowy „Concordia” Lwów, ul. Sobieskiego 16.

Z NASZEGO STANOWISKA

Prawdziwe oblicze Stronnictwa Ludowego

Krakowski kongres ludowców rzucił nieco światła na obecną postać Stronnictwa Ludowego.

Warto zatem zanalizować bliżej siły, skupione w Stronnictwie Ludowym, prądy ideowe, nurtujące wśród ludowców, i uchwycić linię politycznego działania, jaka się ostatnio w Stronnictwie Ludowym zarysowała.

Ustalmy naprzód, jaki jest terytorialny zasięg wpływów Stronnictwa Ludowego.

Siły ludowców koncentrują się głównie w Małopolsce środkowej i częściowo zachodniej. Można powiedzieć, że Stronnictwo Ludowe rozsiadło się w widłach Sanu i Wisły, wylewając się za San w kierunku Lubelszczyzny i za Wisłę — w kierunku Kielecczyzny. Poza tym Stronnictwo Ludowe istnieje w niektórych punktach dawnej Kongresówki i w południowej części woj. poznańskiego oraz w okolicach Buczacza. W czasie strajku sierpniowego ruszyła się właściwie tylko Małopolska. Przyjając zatem można, że siły ludowców skupiają się głównie, a czasami niemal wyłącznie, w Małopolsce. Wynika z tego jasno, że Stronnictwo Ludowe nie jest „jedyną reprezentacją chłopów w Polsce”. Dodajmy, że nawet w powiaty małopolskie, objęte dotąd niepodzielną przez wpływy ludowców, wkracza ostatnio Stronnictwo Narodowe, znacząc swój marsz na tym terenie niejednym sukcesem.

Anachronizmem jest już dziś utożsamianie chłopca z ludowcem, przypisywanie dominujących wpływów na wsi Stronnictwu Ludowemu. Wśród ludności wiejskiej dokonały się duże przeobrażenia, polegające na tym, że włościanin polski politycznie dojrzał, że świadomość jego narodowa się pogłębiła, że nie wystarczają mu już ciasne opłatki ruchu klasowego. Chce on — na równi z innymi warstwami — dźwigać ciężar odpowiedzialności na całość państwa, wpływać bezpośrednio na kierunek polityki państwowej i na rozwój

życia narodowego strzegąc w ten sposób najlepiej własnych interesów. W słabej i małej Polsce karleć będzie chłop polski — w wielkiej i mocnej Polsce rósł będzie w potęgę i znaczenie. Zrozumienie tej prawdy staje się coraz powszechniejsze i dlatego rolnicy coraz liczniej wstępują w szeregi obozu narodowego.

Dziś na obszarze całej Polski większość zorganizowanych włościan należy do Stronnictwa Narodowego.

Kongres krakowski utrzymał jedność organizacyjną Stronnictwa Ludowego, nie potrafił jednak zatrzeć różnic ideowych, jakie wśród ludowców nurtują.

Dzisiejsze Stronnictwo Ludowe powstało przed siedmiu laty ze zjednoczenia się trzech różnych grup politycznych: umiarkowanego „Piasta”, radykalnego „Wyzwolenia” i skrajnie lewicowego Stronnictwa Chłopskiego. Z tak

różnorodnych ideowo i organizacyjnie elementów trudno było urobić jednolite politycznie stronnictwo. Różnice pozostały, z tym dodatkiem, że punkt ciężkości raczej przenosi się na lewo, że ludowcy raczej się radykalizują.

Znamienne jest pod tym względem wyznanie autora artykułu „Jakich chcą chłopci sojuszników”, zamieszczonego w nrze 16 „Zielonego Sztandaru” (z 27 marca 1938 r.), który pisze, że „w zasadzie Stronnictwo Ludowe jest partią centrową. W praktyce jednak na długie lata polityka chłopska musi być społecznie radykalna”, a dalej stwierdza, że w Małopolsce, gdzie jest główna baza Stronnictwa Ludowego, zwiększają się wpływy od dołu „wiciowców”, podkreślających silniej momenty społeczne”. W imię mechanicznej jedności umiarkowańsi przywódcy ustępują przed mniej licznymi, lecz bardziej ruchliwy-

mi działaczami, którzy wyraźnie pragną wciągnąć Stronnictwo Ludowe w ramy tzw. frontu demokratycznego.

Oblicze ideowo-polityczne Stronnictwa Ludowego nie jest jednolite. Jedni wyznają zasady zbliżone do narodowego poglądu na świat, uznają potrzebę walki z Żydami, są antymarksiстами; drudzy są społecznie radykalni, chcieliby sojuszu z P. P. S. i rządów lewicy; inni wreszcie, jak „wiciowcy”, są zwolennikami kolektywizacji i nieraz ościerają się ideowo o zasady komunistyczne. Są też wśród ludowców zwolennicy porozumienia z lewicą „sanacyjną”, chociaż na ogół Stronnictwo Ludowe dąży dziś wyraźnie do zmiany stosunków politycznych w Polsce i występuje przeciw systemowi pomajowemu. Obecny prezes naczelnego komitetu wykonawczego, Maciej Rataj, i adw. Galiński, który, pomimo sprzeciwów kongresu, wszedł do tego komitetu, patronują porozumieniu z P. P. S.

Różnorodność ideowa i taktyczna paraliżuje działania Stronnictwa Ludowego i nie sprzyja jego rozwojowi. Zle jest, kiedy jedni ciągną do Sasa, a drudzy do Jasa. Temu należy m. i. przypisać, że ofiarna nieraz walka dołów była marnowana przez niejednolite stanowisko władz Stronnictwa Ludowego.

Utrzymywanie jedności organizacyjnej dzięki rezygnacji z własnych poglądów i ustępstwom na rzecz elementów, występujących z większym tupeciem, a niewiele właściwie mających wspólnego z autentycznym chłopem, jego potrzebami i dążeniami — jest zbyt kosztowne i nie pomnaża, naszym zdaniem, sił Stronnictwa Ludowego.

Naturalnym procesem powinno być dążenie do wykrystalizowania się wyraźnego poglądu w Stronnictwie Ludowym. Odcięcie od wpływu na kierunek polityki Stronnictwa Ludowego „elity masońskiej” podziałaloby dobroczynnie na pogłębienie się świadomości narodowej na wsi i uwolniłoby ludowców od niepotrzebnej opieki.

W tym stanie rzeczy, jak dziś, przy niejedności ideowej i taktycznej, ludowcy mogą być pewną przeszkodą, mogą być czynnikiem negacji, ale nie potrafią się zdobyć na działanie pozytywne, a tym mniej na sprawowanie rządów w państwie.

Ocenę politycznych i gospodarczych uchwał kongresu krakowskiego podamy osobno.

TADEUSZ BIELECKI

Jeden kwiat — to jeszcze nie bukiet...

A i jedna filiżanka kawy słodowej Kneippa nie może zdołać cudów! Pijąc natomiast codziennie wymienią i pożywną kawę słodową Kneippa, wzmacniamy nasz organizm. A tania jest ona także, ta wymieniona

Kawa Słodowa Kneippa

WIELKIE MANEWRY LOTNICZO-MORSKIE W ANGLII zakończyły się zdecydowanym zwycięstwem „niebieskich”, którzy odparli ofensywę „czerwonych”, atakujących Anglię od południa. Na zdjęciu jednopłatowce 206 eskadry myśliwskiej i lekkie bombowce 22 eskadry w pościgu za nieprzyjacielem.

Nie znalazł się ani jeden...

Jak donosi „Nasz Przegląd”, na onegdajszym posiedzeniu komisji prawniczej Sejmu przy rozdawaniu referatów nie znalazł się ani jeden poseł, który chciałby zreferować projekt ustawy antymasońskiej, wniesiony przez posła Budzyńskiego.

Przewodniczący wicemarszałek Podolski zaproponował żartobliwie referat posłowi Sommersteinowi, który jednakże oświadczył, że nie posiada informacji o Jożach masońskich i nie mógłby się podjąć tej misji.

Podatek w ZNP

Jak już donosiliśmy, nowy zarząd główny Związku Nauczycielstwa Polskiego uchwalił pobrać od wszystkich członków dodatkowo nadzwyczajną składkę w wysokości 3 zł na pokrycie „trudności finansowych, związanych z wprowadzeniem rządów komisarskich”.

Tak to pięknie motywuje p. Nowicki podatek nałożony na członków ZNP. W gruncie rzeczy wszystkie straty finansowe, poniesione przez ZNP, wynikły z polityki dawnego zarządu p. Kolanki, któ-

ry zaangażował się w wydawnictwa „foksfrontowe”.

W tych wydawnictwach, jak w swoim czasie donoszono, zarząd p. Kolanki utopił olbrzymie sumy, dochodzące do 200.000 zł. Przedstawicielem ZNP, w spółce wydawniczej, finansującej te wydawnictwa, był obecny prezes, p. Nowicki.

Niewątpliwie wprowadzenie komisarzy i zaangażowanie nowych pracowników kosztowało także sporo, jednak było to następstwem politycznego zaangażowania się b. zarządu.

Teraz zaś za to mają zapłacić ze swoich skromnych poborów — nauczyciele...

Rozmowy angielsko-włoskie

Londyn (PAT) W miarodajnych kołach brytyjskich przypuszczają, że prowadzone w Rzymie rokowania włosko-brytyjskie zostaną w ciągu najbliższych 14 dni pomyślnie zakończone. Co prawda nadzieje na porozumienie szerzej zakreślone upadły. Obecnie spodziewana już jest tylko wymiana not, utrzymanych w serdecznym tonie, stwierdzających w kilku punktach zgodność poglądów obu rządów na szereg zagadnień.

Wysuszone Mydło Tukan zawsze w równej jakości i pełnej wadze.

DZIEŃ POLITYCZNY

Warszawa, 2 kwietnia.

Niejednokrotnie dawaliśmy wyraz przekonaniu, że przed zamknięciem sesji parlamentarnej nie nastąpią zmiany personalne w gabinecie. Potwierdziło się to przez oddanie się w piątek premiera Składkowskiego do dyspozycji p. Prezydenta. Z komunikatu ogłoszonego wynika, że p. Prezydent utrzymał cały dotychczasowy rząd przy władzy, to znaczy, że nie nastąpią żadne zmiany personalne w poszczególnych resortach. O czym jeszcze niedawno dość szeroko mówiono.

*

Na jesieni została zawieszona w Warszawie i otrzymała legalizację „Konfederacja Młodych”, która miała za zadanie skupienie młodych Polaków, Ukraińców i Białorusinów. Komisariat Rządu organizację tę obecnie rozwiązał W.

BEZPIECZEŃSTWO

i WYGODĘ

zapewnisz sobie przechowując cenniejsze rzeczy

W KASETKACH (safesach)

P.K.O.

Oddział w POZNANIU pl. Wolności 3

wynajmuje kasetki (safesy) wszystkich wymiarów

czynsz dzierżawny począwszy od 1 zł miesięcznie

KONFEKCJE
damską, męską i uczniowską
HURT poleca:

Chrześcijański Dom Odzieżowy

Duży wybór - Niskie ceny
DETAIL

Łódź, 11-go Listopada 20, telefon 120-12

Z serii: Szary obywatel na prowincji

Dentysta Żyd - czy dentysta Polak?

Łańcuch procesów Polki, która za pośrednictwem „Ore-downika“ objęła placówkę

W serii reportaży „szary obywatel na prowincji“ należy omówić wyjątkowo tragiczne przejścia lekarki-dentystki, Wandy Raczkowskiej i jej męża Stanisława.

Łańcuch procesów sądowych, jaki ich oplótł, mógłby załamać niejednego człowieka. Przyjrzyjmy się jednak prostym, a wymownym faktom.

Dnia 11 marca 1938 r. przyjechali małż. Raczkowscy do Czempinia, pow. kościańskiego, na skutek zapotrzebowania fachowca lekarza-dentysty w „Ore-downiku“ (Nr. 241 z dn. 16 paźdz. 1936). Żyd-dentysta Efraim Czasowszczyk, (który dojeżdża do Kościana trzy razy w tygodniu) z miejsca oświadczył, że trzech dentystów już wypędził z miasta, to i tych usunie, „on się nie boi“!

Tajemnica jego odwagi rychło się wykryła. Zaraz po przyjeździe małż. Raczkowskich do Czempinia „nieznany sprawca“, Józef Leciej wybił u Żyda Czasowszczyka szybę i zamalował szyld. Czasowszczyk zameldował policji w Czempiniu, że to Raczkowski jest przyczyną tej sprawy. Policja zajęła się doniesieniem żydowskiego dentysty i zaarrestowała Stanisława Raczkowskiego. Jak wynika ze świadectwa lekarskiego dra H. Tomkiewicza z Kościana i dra Kr. Iwanoffa z Poznania, oraz z wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 25 września 1937 roku (Nr IV. KA. 2231-37), podczas tego niesłusznego aresztowania policjanci w Czempiniu wyzywali od „choler“, oświadczała, że „woła Żyda, aniżeli katolika“, a następnie pobili Stanisława Raczkowskiego, wykręcili mu rękę, a Wandę Raczkowską pobito kolbami i kopano.

Sprawa nabrała rozgłosu, tak, że pisał o niej „Kurier Poznański“, stwierdzając:

„Jak wynika z powyższego, aresztowanie p. Raczkowskiego nie miało żadnych podstaw i wyrządzono w ten sposób pp. Raczkowskim krzywdę moralną“.

Pomimo umorzonoego dochodzenia, Sąd Grodzki z Kościana wzywa dnia 21 grudnia 1936 r. (Nr Kg. 563-36) w charakterze oskarżonych: Stanisława Raczkowskiego w sprawie podżegania i zniewagi urzędnika, oraz Wandę Raczkowską — w sprawie zniewagi urzędnika.

W rezultacie dnia 19 lutego 1937 r. wyrokiem Sądu Okręgowego, jako odwoławczego, Stanisław Raczkowski został uniewinniony od zarzutów z art. 26 i 263 k. k., a pozostał tylko art. 127 k. k., zaś Wandzie Raczkowskiej zmieniono kwalifikację prawną czynu z art. 127 k. k. na 132 k. k.

Z kolei powstaje nowa sprawa sądowa, bo Stanisław Raczkowski rzekomo miał powiedzieć, że „policja popiera Żydów i komunistów, a katolików gnębi“, a Wanda Raczkowska, że „pobił mnie i skopał, jak jaki drab“. Przeciwko posterunkowemu P. P. z Czempinia, Józefowi Kowalczykowi i Wojciechowi Piotrowi, Wanda Raczkowska wytoczyła skargę prywatną o pobicie. Dnia 25. 1. 1937 r. w I instancji posterunkowych P. P. uniewinniono. W apelacji również ich uniewinniono. Natomiast dnia 7 maja 1937 r. Stanisława i Wandę Raczkowskich ukarano z art. 140 k. k. za to, iż Raczkowska „symulowała pobicie“. W apelacji jednak 25 września 1937 r. zostali oni uniewinnieni z tego zarzutu z art. 140 k. k.; innymi słowy prawdą było, że posterunkowi P. P. pobili Wandę Raczkowską. Wobec takiego wyroku, dnia 26 listopada 1937 r. wpływa wnioski

W. Raczkowskiej do prokuratury, o wszczęcie dochodzeń i wytoczenie oskarżenia przeciwko Wojciechowi Piotrowi i Józefowi Kowalczykowi — posterunkowym P. P. z Czempinia, o występki z art. 140 k. k. Sąd Okręgowy odmawia ścigania, wobec braku dowodów winy. Od postanowienia tego, dnia 3 marca 1938 r. Raczkowska złożyła zażalenie do prokuratora Sądu Apelacyjnego w Poznaniu.

Łańcuch spraw sądowych Raczkowskich nie zakończył się jednak, bo 1 marca 1938 r. Sąd Grodzki zaważwał Stanisława i Wandę Raczkowskich, jako podejrzanych o zniewagę urzędnika.

Podajemy proste, krótkie fakty z tej niesamowitej przygody, jaka spotkała spokojnych Polaków w mieście wielkopolskim.

Może władze nadzorcze zechcą wejść w tę sprawę.

Wstrzymanie pożyczek na spłaty rodzinne

Państwowy Bank Rolny wstrzymał tymczasowo udzielanie pożyczek na spłaty rodzinne, jak również i przyjmowanie podań o takie pożyczki, a to na skutek wyczerpania przeznaczonych na ten cel funduszy. Decyzja ta jednak nie dotyczy rolników z województw wileńskiego, nowogrodzkiego, białostockiego, poleskiego i wołyńskiego, którzy mogą w dalszym ciągu ubiegać się i otrzymywać pożyczki na spłaty rodzinne.

Uruchomienie następnych kredytów i wznowienie udzielania pożyczek na spłaty rodzinne przewidziane jest w najbliższym czasie.

Ceny wykupu krajowego surowca tytoniowego

W Dzienniku Ustaw R. P. nr 16 zostało ogłoszone rozporządzenie ministra skarbu z dn. 19. 2. 1938 r. o normach szacunku i cenach wykupu krajowego surowca tytoniowego. Rozporządzenie to stanowi podstawę do wydawania orzeczeń szacunkowych i obliczania należności, przypadającej plantatorom od przedsiębiorstwa „Polski Monopol Tytoniowy“ za tytoń, wyprodukowany w okresie kampanii uprawy tytoniu w r. 1938. Rozporządzenie zawiera tabelę wykupu tytoniu krajowego.

Ustawy gospodarcze

W Dzienniku Ustaw R. P. nr 18 z dn. 24. 3. 1938 r. opublikowano m. i. nast. ustawy i rozporządzenia o charakterze gospodarczym:

Ustawę z dn. 1. 3. 1938 w sprawie zmiany przepisów o badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa — poz. 132; ustawę z dn. 16. 3. 1938 w spr. zmiany przepisów o opodatkowaniu piwa — poz. 136; ustawę z dn. 16. 3. 1938 w spr. zmiany rozp. Prez. R. P. o obniżeniu zadłużenia gospodarstw rolnych z tyt. należności Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej — poz. 137; rozporządzenie ministra skarbu z dn. 9. 3. 1938 w spr. zmiany przepisów o obniżeniu cef wywozowych na niektóre artykuły gdańskiego przemysłu, gdańskich rękodziel i gdańskiego rolnictwa — poz. 139; rozporządzenie ministra spraw wewn., wydane w porozumieniu z min. skarbu, o podatku komunalnym — od budynków na obszarze gmin wiejskich — poz. 141; rozporządzenie ministra przem. i handlu z dn. 14. 3. 1938 w spr. zmiany przepisów o wykonywaniu czynności komiwojażerów i samodzielnych agentów handlowych — poz. 142. Ponadto nr 18 Dziennika Ustaw podaje: ustawę z dn. 12. 3. rb. o ratyfikacji porozumienia z W. Brytanią w spr. ratyfikacji biegnącej do maszyn przedalniczych — poz. 134; ustawę z dn. 16. 3. rb. o zatwierdzeniu układu pomiędzy R. P. a W. M. Gdańskiem o ubezpieczeniu społecznym — poz. 135.

Nowe umowy gospodarcze Polski

Warszawa. (Tel. wł.) W najbliższym czasie Polska ma zawrzeć kilka nowych umów gospodarczych, m. i. z Łotwą i z Grecją. Ta ostatnia zagwarantowała Polsce wywóz większej ilości węgla i wyrobów metalurgicznych. (w)

Składki i pokwitowania

W administracji pierni naszego złożono w dalszym ciągu: Na pomnik Serec Jezusowego: Henryk S. Cyankiewicz, Warszawa, 5.—, razem z poprzednio pokwitowanymi 200.— zł.

UWAGA! PANIE DOMU...

KORZYSTNE KUPNO!

10% rabatu świątecznego i pewnych ilości gazu

BEZPŁATNIE

UDZIELAMY do dnia 16-go kwietnia 1938 r. przy KUPNIE

APARATÓW GAZOWYCH

(kuchenek, żelazek do prasowania, kuchen z piekarnikiem i pieców kąpielowych).

Pokazy pieczenia ciast Wielkanocnych odbędą się w dniach 5, 7, 11 i 12 kwietnia rb. o godzinie 17 w sali pokazowej przy ulicy Piotrkowskiej 40

n 8895

Gazownia Miejska w Łodzi

Nowe stawki podatku specjalnego

Ogłoszenie ustawy skarbowej w „Dzienniku Ustaw“

Warszawa. (Tel. wł.) — Prezydent R. P. podpisał nową ustawę skarbową, która wczoraj ukazała się w Dzienniku Ustaw. Nowa ta ustawa wejdzie w życie z dniem 1 kwietnia rb.

Artykuł 12 zawiera przedłużenie, a zarazem i obniżenie podatku specjalnego od wynagrodzeń ze Skarbu Państwa. Zatem na 1 kwietnia pracownicy państwowi i emeryci, którzy pobierają wynagrodzenie z góry, będą korzystali z tej obniżki. Obniżka jest degresyjna, to znaczy największa przy najniższych uposażeniach, a następnie stopniowo coraz mniejsza.

W pierwszej kategorii nowe stawki podatku specjalnego są następujące:

- przy wynagrodzeniu od 100 do 150 zł — pełne zwolnienie — dotychczas 7 pct;
- przy wynagrodzeniu od 150 do 200 zł — 3 pct — dotychczas 9 pct;
- przy wynagrodzeniu od 200 do 250 zł — 5 pct — dotychczas 10 pct;
- przy wynagrodzeniu od 250 do 500 zł — 8 pct — dotychczas 11 pct;
- przy wynagrodzeniu od 500 do 1000 zł — 11 pct — dotychczas 14 pct.

Do wynagrodzeń powyżej 1000 zł utrzymano dotychczasowe stawki, wynoszące do 2000 zł uposażenia 17 pct, a ponad 2000 zł — 25 pct.

W kategorii drugiej obniżonej, stawki podatku są następujące: od 110 do 165 zł — pełne zwolnienie dotychczas 5,5 pct; od 165 do 200 zł — 2 pct — dotychczas 7 pct; od 220 do 560 zł — 5 pct — dotychczas 8 pct; od 550 do 1150 zł — 7 pct — dotychczas 10 pct.

Przy wynagrodzeniach powyżej 1150 zł utrzymuje się dotychczasowe stawki, które do 2350 zł wynoszą 10 pct, a powyżej tej sumy — 15 pct.

W praktyce pracownik administracji państwowej, pobierający np. 150 zł mie-

sięcznie, otrzyma na 1 kwietnia 10,50 zł więcej, którą to sumę przez dwa lata potrącano mu na podatek specjalny. Pracownik zarabiający miesięcznie 250 zł, uzyska 12,50 zł, urzędnik o uposażeniu np. 500 zł, zamiast 55 zł zapłaci 40 zł, podatku. Ilość osób, które będą zwolnione od podatku specjalnego, wynosi 120 tysięcy. Z pokazyńnych ulg wymienionych w poz. b) i c) skorzysta 230.000 osób. Ulgi procentowe mniejsze otrzymało przeszło 70.000 osób. Zaznaczyć należy, że w ostatnim kwartale 44.000 pracowników państwowych kolejowych i pocztowych otrzymało ponadto wyższe dodatki, objęte także nowym budżetem. (w)

Weska - Kawa Świąteczna.

W związku ze zbliżającymi się świętami wielkanocnymi znany powszechnie Wielkopolski Skład Kawy - Weska przygotował wielki wybór artykułów świątecznych. Szczególnym popytem cieszy się w szerokiej kolach smakoszy kawa firmy „WESKA“, znana ze swej wyborowej jakości i niedoścignionej dobroci. Weska - Kawa Świąteczna pochodząca z własnych importów i palarni będzie stanowić prawdziwą ozdobę stołu. Nic więc dziwnego, że już dziś sklepy „Weski“ są oblegane przez gospodynie. Prosimy zwrócić uwagę na ogłoszenie w dziale ogłoszeniowym.
n 8886 a

Artretyzm

powstaje wskutek złej przemiany materii

Zanieczyszczona krew może powodować szereg rozmaitych dolegliwości, bóle artretyczne, wzdęcia, odbijania, bóle w wątrobie, niesmak w ustach, brak apetytu, skłonność do tycia, plamy i wyrzuty na skórze. Choroby złej przemiany materii niszczą organizm i przyspieszają starość. Racjonalna zgodna z naturą kuracja jest normowanie czynności wątroby i nerek.

Dwudziestoletnie doświadczenie wykazało, że w chorobach na tle złej przemiany materii, chronicznego zaparcia, kamieniach żółciowych, żółtacze, otyłości, artretyzmie mają zastosowanie ziola „Cholekinaza“ H. Niemojewskiego. Broszury bezpłatnie wysła labor. fiz.-chem. Cholekinaza, H. Niemojewskiego, Warszawa, Nowy Świat 5 oraz apteki i skl. apt.

n 9424

Polska żywi prawie 4 miliony Żydów... Walcz z tym!

Na sezon wiosenno-letni
MODNE i PRAKTYCZNE

KAPELUSZE GOEPPERTA

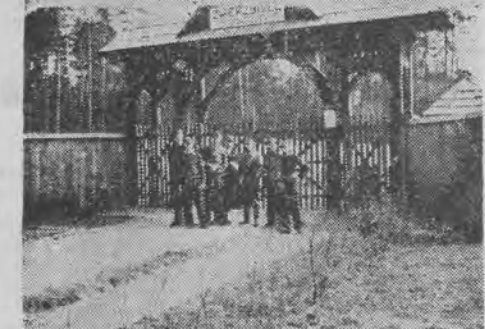
Sklepy
fabryczne

Piotrkowska 11
Piotrkowska 71
Piotrkowska 292

Piękno i urok Ziemi Smardzewickiej

Wspaniały zwierzyniec w lasach spalskich — Czar starego, nietkniętego ręką człowieka, lasu

Opczno, 2. 4. Na zachodnim krańcu pow. opoczyńskiego, w lasach Spalskich mieści się Zwierzyniec Smardzewicki, mało znany nawet już przez mieszkańców okolicznych wię-

Na zdjęciu kilka fragmentów ze Zwierzynca Smardzewickiego. U dołu wspaniały bizon kanadyjski

skich miast. Zwiedzany jest tylko przez młodzież szkolną, która entuzjastycznie się niezapomnianymi okazami miejscowej flory i fauny.

Zasadniczo całe lasy Spalskie są jednym wielkim zwierzyncem, w którym na obszarze 36 ha przebywają na swobodzie jelenie, sarny, dziki — a nawet i żubry. Sam zwierzyniec podzielony jest na trzy części; jedna dla żubrów, druga dla bizonów i trzecia dla zwierząt chorych. Zaznaczyć należy, że Zwierzyniec Smardzewicki ma 20 żubrów, z których tylko jeden, słynny „Puhać” jest czystej rasy. Reszta to krzyżowce bizonów z żubrami, bądź też żubry, pochodzące z Niemiec, Szwajcarii a nawet z Kanady, skąd nadesłano kilka sztuk jako prezent dla Pana Prezydenta R. P.

Zwierzyniec Smardzewicki cieszy się troskliwą opieką miejscowego leśnictwa. Dzięki tej czujnej opiece ilość zwierząt zwiększyła się w ostatnich pięciu latach kilkakrotnie.

Ziemia Smardzewicka, odznaczająca się nadzwyczajnym pięknem lasów i rzek, kryjąca w sobie tyle skarbów, zasługuje ze wszech miar na zainteresowanie się nią.

Bizony na swobodzie

MAGAZYN OBOWIA F. KRAMERA - ŁÓDŹ - PIOTRKOWSKA 123 poleca na sezon wiosenny w dużym wyborze obuwia damskie, męskie i dziecięce. PIOTRKOWSKA 164

Zagadkowa tragedia na morzu

Oblakany kapitan zgubił okręt wraz z załogą

Los Angeles. — Radiotelegrafista statku „Sea Tarn”, płynącego o 1000 mil od Los Angeles, doniósł drogą radiową, iż na pełnym morzu rozgrywa się na tym statku dziwna tragedia.

Oto kapitan statku daje zupełnie bezsensowne rozkazy i najwidoczniej popadł w obłąd. Radiotelegrafista przy-

puszczał, iż na statku popełnione zostało morderstwo.

Mimo, iż wiele stacji radiowych amerykańskich starało się nawiązać łączność radiową ze statkiem „Sea Tarn”, nie udało się to, ponieważ radiostacja statku zamilkła. Losy statku i załogi, składającej się z 11 ludzi, są nieznane.

Pasażerowie nie mogli znaleźć statku

Katastrofalna mgła na wybrzeżu Anglii

London. — Południowe wybrzeże Anglii nawiedziła niezwykle gęsta mgła. Ruch statków został wstrzymany.

Mimo przedsięwzięcia wszelkich środków ostrożności, wydarzyło się kilka nieszczęśliwych wypadków. Statek niemiecki „Schlagete” zderzył się z angielskim parowcem. W wyniku zderzenia statek niemiecki doznał lekkich uszkodzeń.

Niecodzienną przygodę przeżyli pasażerowie statku „Normandie”. Wyjechali oni na kilku łodziach naprzeciwko statku, lecz nie mogli go znaleźć. Po kilkugodzinnym błądzeniu na morzu wrócili z powrotem na ląd. Olbrzym transoceaniczny zawieruszył się we mgle tak dokumentnie, iż dopiero specjalne patrole policji wodnej ustaliły miejsce jego postoju.

Zesłani do Berezy

Warszawa. (PAT) Z polecenia Ministerstwa Spraw Wewn. skierowano ostatnio do Berezy nową grupę spekulantów i szkodników gospodarczych oraz zawodowych przestępców kryminalnych z terenu województw lubelskiego, śląskiego i wołyńskiego.

Z Lublina wysłano m. i. milionowych hurtowników branży mięsnej Szolę Godberga i Szyję Bidermana, którzy wytwarzając sztuczny brak lub nadmiar mięsa, prowadząc bezwzględnie walkę przeciw trybowaniu, a nadto dokonywując uboju pod nazwiskami drobnych sterroryzowanych przez siebie rzeźników, działali szkodliwie na rynek mięsny.

Ze Śląska został skierowany do Berezy organizator szajek przemytniczych Abram Kuczyński.

Spośród zawodowych kryminalistów wymienić należy także Gustawa Janasa, wielokrotnie karanego sutenera z Katowic, stosującego metody terrorystyczne w swej działalności przestępczej; Pawła Loszenka, karanego 14-krotnie złodzieja, oraz Henryka Kuczowitza, zawodowego włamywacza, dostarczającego innym przestępcom broń i narzędzia do włamań.

Również skierowani zostali do Berezy dwaj wiejscy działacze polityczni

z powiatu będzińskiego, Tadeusz Cieśla i Władysław Zarychta, którzy pod pokrywką działalności z ramienia Stronnictwa Ludowego uprawiali ozywioną akcję wywrotową na terenie Zagłębia Dąbrowskiego.

Rzadki zabytek budownictwa kujawskiego: dzwonnica z XVIII wieku przy kościele w Siniarzewie, w pow. nieśzawskim

Żydzi do Palestyny

Warszawa. (Tel. wł.) W emigracji żydowskiej do Palestyny, prowadzonej przez centralny wydział palestyński w Warszawie, nastąpi chwilo-wo przerwa wskutek wyczerpania kontyngentu certyfikatów za ubiegły rok budżetowy. Nowe certyfikaty będą rozdzielane dopiero w końcu kwietnia. W marcu z Polski do Palestyny wyjechało 1000 wychodźców. (w)

Zjazd gospodarczy w Sosnowcu i w Katowicach

Warszawa. (Tel. wł.) W poniedziałek, dnia 4 bm., w Katowicach, a we wtorek, dnia 5 bm., w Sosnowcu odbędzie się zjazd gospodarczy przedstawicieli izb przemysłowo-handlowych z całej Polski.

Wzmą w nim udział także przedstawiciele rządu, którzy będą mówili o ulgach inwestycyjnych i pomocy rządowej dla przedsiębiorstw organizowanych na obszarze COPU. (w)

Ulgowe paszporty

Warszawa. (Tel. wł.) Przyznano kontyngenty paszportów ulgowych dla turystów wyjeżdżających do Anglii. Kontyngent ten obejmuje 2.000 indywidualnych wyjazdów. (w)

Zatargi w ZNP przed sądem

Warszawa. (Tel. wł.) Sprawa zeszłorocznych zatargów ZNP i kilku-miesięcznych rządów kuratorów tej organizacji, jest przedmiotem rozpraw sądowych.

W poniedziałek sąd pracy będzie rozpatrywał serię spraw wytoczonych przez pracowników przyjętych w okresie zarządu ustanowionego przez władze nadzorcze, a następnie zredukowanych. Pełnomocnik ośmnastu zredukowanych, wystąpił do sądu o odszkodowanie w wysokości 5.000 zł. Sąd pracy ma rozstrzygnąć spór zasadniczy, czy wskutek zmiany kuratora było można przedłużyć okres pracy przyjętym pracownikom. (w)

Nowy rekord światowy

Rzym. (PAT) Lotnik Stoppani pobił rekord międzynarodowy szybkości lotu na wodnosamolocie na 1000 km i 2.000 km.

Oskarżony o niszczenie akt

Berlin. (PAT) W dobrze poinformowanych kołach niemieckich zapewniają, że były szef prasowy urzędu Schuschnigga płk Adam oskarżony został o nielegalne niszczenie akt państwowych.

Płk Adam miał być zaskoczony podczas rewizji w urzędzie kanclerskim w chwili, gdy palił akta państwowe.

Zmiany starostów na Śląsku

Katowice (Kabel) Informują nas, że w najbliższym czasie na terenie kilku powiatów śląskich nastąpić mają zmiany na stanowiskach starostów.

Wstrząsające odkrycie matki

Dramatycznego odkrycia dokonała wczoraj w południe żona rolnika Stanisława Olszewskiego w Glinniku pod Biedruskiem. Podczas powrotu polną drogą z pola do domu, p. Olszewska zauważyła zdaleka na odludnej drodze leżące dziecko, zwrócone twarzą ku ziemi.

Przerażona niezwykłą pozycją dziecka kobieta rozpoznała w maleństwie, wgniecionym w piasek drogi, swą trzyletnią córeczkę Czesławę. Dziecko to najechał nieznanymi wóz i woźnica, nie zauważywszy prawdopodobnie wypadku, odjechał. Dziecko miało zmiażdżoną głowę i dawało zaledwie słabe oznaki życia.

Przywołane Pogotowie Związku Lekarzy (55-55) stwierdziło zgon nieszczęśliwego maleństwa. (kl)

Groźne pożary

Bukareszt. (PAT) Niezwykle gwałtowny pożar spustoszył doszczętnie wieś Leontonesti w departamencie Bacau. Zachodzi obawa, że w ogniu utraciło życie kilka osób.

Równocześnie splonęła wieś Didzi w departamencie Romanatzi. Pastwą ognia padło przeszło 100 domów.

Ze Zwardonia rozłącza się malowniczy widok na drugą stronę granicy polskiej — Czechosłowację

W Kownie panuje spokój

Od własnego korespondenta „Oredownika“

K o w n o, 30 marca.

W stolicy Litwy panuje spokój. Życie w mieście funkcjonuje normalnie. Jedynym wydarzeniem, które przerwało na chwilę ciszę grobową, było wybicie szyby okna wystawowego w polskiej księgarni „Stella“.

Miało to miejsce w zeszły piątek. Czynu tego dokonał osobnik, parokrotnie karany za podobne występki i dopiero co wypuszczony z więzienia. Nie znalazł on na świeżym powietrzu pracy, więc postanowił skorzystał z okazji, by sobie zapewnić utrzymanie w więzieniu. Tak przedstawiła sprawę policja i, zdaje się, że, w rzeczywistości tak było. Sprawca, który zresztą nie uciekał, został w tej chwili przytrzymany przez pilnującego składu policjanta. Wypadek ten nie pociągnął za sobą dalszych ekscesów. Zapowiedziane na ub. niedziele wiece zostały zakazane.

W ogóle stwierdzić należy, że władze kowieńskie starają się wykazywać dobrą wolę. Przed każdą placówką polską ustawiona jest straż. Wieczorem i w nocy nawet po paru policjantów strzeże jednej polskiej placówki. Przed księgarnią „Stella“ policjant stoi nieruchomo przed samym wejściem.

Przedstawiciel rządu polskiego, bawiący tu od paru dni, obraca się swobodnie. Policja, jak opowiada się w mieście, nie spuszcza go z oka. Jadąc samochodem do teatru, nie wie on często, że za nim podążają agenci dbający o to, by w drodze nic mu się nie stało.

Spokój panuje również na terenie uniwersyteckim. Młodzież litewska nie demonstruje. Zdaje się, że młodzież ta zaczyna się zastanawiać nad tym, iż atmosfera, która panowała na terenie uniwersyteckim przed nadejściem polskiej noty, była absurdem. Studenci litewscy nie dokuczają, na razie przynajmniej, studentom polskim w obrębie uniwersytetu.

Zaś młodzież polska, studiująca na uniwersytecie kowieńskim, której liczba jest znaczna, zachowuje się godnie. Wzmocniona moralnie wypadkami ostatnich czasów, mimo to nie daje tego odczucia na zewnątrz. Dotąd młodzież polska nie zajęła oficjalnego stanowiska wobec nowej sytuacji, a to głównie dlatego, że istnieje ogólny zakaz urządzania publicznych zebrań. Ale w przyszłości wypowie się ona niewątpliwie.

W Kownie mówi się dużo na temat normalizacji stosunków polsko-litewskich. Część ludności marzy o czasowych wyjazdach do Polski. I to nie tylko Polacy. Jest dużo Litwinów, pragnących zwiedzić Polskę nie tylko w celach krajoznawczych, ale i naukowych. Wiadomo bowiem, że nie wszystkie gałęzie nauki na uniwersytecie kowień-

skim stoją na odpowiednim poziomie. Nic dziwnego: uniwersytet kowieński jest młody.

W kawiarni „Monika“, w której gromadzą się Żydzi, wzmógł się ruch. Tematem rozmów są przyszłe stosunki handlowe między Litwą i Polską. Żydzi kowieńscy chcieliby zarobić na transakcjach handlowych. Zdają sobie sprawę,

że w Polsce istnieje kurs antyżydowski, że firmy polskie nie będą z nimi rozmawiały. Dlatego już teraz, zwracają się do tutejszych polskich placówek z propozycjami. Szukają pośredników. Kapitału mają pod dostatkiem, więc gotowi są udzielać kredytów, oczywiście na „specjalnych“ warunkach.

BALTICUS

Lódź, ul. Piotrkowska 86

Nowe wydanie „Dziejów Polski“

Wobec całkowitego wyczerpania książki ś. p. prof. Wacława Sobieskiego p. t.

„Dzieje Polski“

w 3 tomach wydanej naszym nakładem w latach 1923-25 przystępujemy obecnie do nowego wydania tego dzieła znakomitego historyka i profesora Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Nowe to wydanie „Dziejów Polski“ wyjdzie jak i wydanie pierwsze w 3 tomach, znacznie przytem rozszerzone pod względem swego zakresu i powiększone w swej objętości. Przygotowanie do druku nowego wydania „Dziejów Polski“ powierzylimy trzem wysoce kompetentnym pisarzom, a mianowicie:

TOM PIERWSZY „DZIEJÓW POLSKI“ w wydaniu nowym, obejmujący historię naszej Ojczyzny od jej zarania do śmierci króla Jana III Sobieskiego, opracował do druku dr Kazimierz Tymieniecki, znany profesor Uniwersytetu Poznańskiego. W wydaniu prof. K. Tymienieckiego ten tom pierwszy będzie powiększony do rozmiarów 14—15 arkuszy druku dużej ósemki, co pozwoli na znacznie obszerniejsze potraktowanie dziejów Polski Piastowskiej i przedpiastowskiej. — Tom pierwszy wyjdzie z druku pod koniec kwietnia i będzie oddany na rynek księgarski i do rąk prenumeratorów w dniu 10 maja.

TOM DRUGI „DZIEJÓW POLSKI“ obejmujący czasy saskie, Stanisława Augusta, rozbiórów i powstań do roku 1864 włącznie, idzie do druku uzupełniony przez dr Kazimierza Mariana Morawskiego, wybornego znawcę tych czasów, w szczególności wpływów masonskich na ówczesne nasze dzieje. Tom drugi „Dziejów Polski“ w rozmiarach dużej ósemki wyjdzie z druku w czerwcu i będzie oddany do rąk prenumeratorów i na rynek księgarski pod koniec tego miesiąca.

TOM TRzeci „DZIEJÓW POLSKI“ obejmujący czasy najnowsze, kończące się w wydaniu pierwszym na roku 1924, w wydaniu obecnym uwzględni i lata następne, do roku 1938 włącznie. Tom trzeci „Dziejów Polski“ ma w przygotowaniu senator Stanisław Kozicki, pisarz szczególnie kompetentny w zakresie tej niesłychanie ważnej epoki dziejów narodu polskiego. Ten tom trzeci w rozm. 15 ark. dużej 8-ki wyjdzie z druku w lipcu rb.

W nowym wydaniu „Dziejów Polski“ prof. W. Sobieskiego otrzyma tedy społeczeństwo nasze historię swego kraju i swego narodu opracowane już w Polsce niepodległej przez wybitnych znawców i w nowoczesnym ujęciu. Będzie to dzieło dostatecznie obszerne by sprostać powadze przedmiotu, obejmuje bowiem 42—44 arkuszy czyli 670—700 stron dużej ósemki starannego druku na dobrym papierze. Każdy tom „Dziejów Polski“ będzie kosztował w handlu księgarskim 5 zł za tom, złotych 15 — za całość w 3 tomach.

Aby umożliwić posiadanie nowego wydania „Dziejów Polski“ najszerzym warstwom społeczeństwa, oddajemy to nowe wydanie do rąk ogółu również w drodze uprzedniej prenumeraty po cenach niższych w terminach następujących

Tom pierwszy za 4 zł do dnia 30 kwietnia
Tom drugi za 4 zł do dnia 30 maja
Tom trzeci za 4 zł do dnia 30 czerwca.

Trzy tomy razem 11 zł — do 30 kwietnia. Wszystko to już łącznie z przesyłką.

Wszyscy czytelnicy — prenumeratorzy naszego pisma i młodzież szkolna oraz organizacje młodzieży pozaszkolnej otrzymują ponadto 10% zniżki od cen powyższych prenumerat.

sg 507-8-9

Wydawnictwo „Zorza“ w Warszawie

Zamówienia i pieniądze należy przysyłać pod adresem:

WARSZAWA I, Wydawnictwo „ZORZA“
Al. Jerozolimskie 17 Konto czekowe P. K. O. 501

Udział Rzemiosła Polskiego

w Międzynarodowej Wystawie Rzemiosła w Berlinie

W wystawie międzynarodowej rzemiosła w Berlinie, która odbędzie się w dn. od 28 maja do 10 lipca rb., weźmie również udział rzemiosło polskie i to w nast. działach: sala honorowa, sala historyczna, hala rzemiosł i warsztaty w ruchu.

Na szczególną uwagę zasługuje fakt, iż wystawcy eksponatów nie poniosą żadnych kosztów w związku z wystawą, ponieważ przesłanie eksponatów do Warszawy odbywać się będzie za zaliczeniem pocztowym lub kolejowym, w którym mają się mieścić koszty przesyłki z miejsca wysłania eksponatu do Warszawy, koszty zaś przesłania eksponatów z Warszawy do Berlina i z powrotem do rąk właścicieli, jak również koszty urządzenia, dekoracji, utrzymania obsługi, stoisk itd. pokryje komitet organizacyjny. Jeśli chodzi o dział warsztatów w ruchu, to potrzebne do ich uruchomienia na wystawie maszyny, ich zmontowanie na wystawie, siłę napędową oraz dozór techniczny maszyn daje bezpłatnie dyrekcja wystawy, która również dostarczy bezpłatnych mieszkań i utrzymania dla polskiej obsługi rzemieślniczej, koszty zaś paszportów zagranicznych oraz podróży do Berlina i z powrotem pokrywa komitet organizacyjny, a więc i w tym wypadku rzemieślnicy nie będą ponosili wla-

nych kosztów w związku z udziałem w wystawie.

Z uwagi na tak wielkie udogodnienia izby rzemieślniczej apelują o jak najliczniejsze zgłaszanie eksponatów, by udział polskiego rzemiosła wypadł jak najlepiej, by Polska zajęła jedno z czołowych miejsc wśród wystawców oraz by to, co pokażemy setkom zwiedzających wystawę, dawało chlubne pojęcie o produkcji rzemiosła polskiego i potęgę gospodarczej kraju w skali światowej.

Komitet organizacyjny wystawy postanowił, że jako eksponaty polskiego rzemiosła mogą być wystawione: kute i tłoczone wyroby z metalu i z miedzi, instrumenty muzyczne, wyroby kute ręcznie, wyroby pozłotnicze i jubilerskie; wyroby skórzane: siodła, uprząże; wyroby szewskie: obuwie damskie i męskie w luksusowym wykonaniu; rękawicznictwo, bielizniarstwo, wyroby drzeworytnicze, rzeźba w drzewie i kamieniu, ceramika, introligatorstwo artystyczne, hafciarstwo, kilimkarstwo, wędliniarstwo (konserwy w puszkach i inne), stolarstwo, koszykarstwo, cukiernictwo, wyroby artystyczne i ludowe.

Zgłoszenia przyjmują i informacji udzielają wydziały ekonomiczno-handlowe izb rzemieślniczych.

Żydzi przemytnicy walut

Organa Inspektoratu Ochrony Skarbowej na Śląsku przeprowadziły szereg rewizyj na miejscu oraz w Zagłębiu Dąbrowskim zdobywając b. wiele materiałów w sprawie przemykania walut i dewiz. Aresztowano Zydą Bessera i jego pomocników Jakuba Steinitza, Jakuba Goldwassera, Pinkusa Felmana, Zachariasza Dawida i jeszcze jednego, którego nazwisko nie jest na razie ujawnione. Wszyscy oni pochodzą z Zagłębia Dąbrowskiego, lecz niektórzy już od pewnego czasu mieszkali w Katowicach.

Czy wolno zmienić lekarza w czasie choroby?

Jak wyjaśnia Zakład Ubezpieczeń Społecznych, chory może zmienić lekarza w czasie tej samej choroby tylko za zgodą ubezpieczalni, udzieloną na skutek uzasadnionego żądania zmiany. Udzielenie lub odmówienie zgody nastąpić winno w ciągu trzech dni.

W nagłych wypadkach może ubezpieczony zwrócić się do innego lekarza ubezpieczalni.

Zjazd absolwentów średnich szkół handlowych

W pierwszej połowie maja rb. obradować będzie w Warszawie zjazd delegatów Stowarzyszeń Absolwentów Średnich Szkół Handlowych z całej Polski przy współudziale przedstawicieli organizacji kupiec-

Dr med. H. ZIOMKOWSKI
specj. chorób skór. wener. i moczopłucowych
Lódź, 6 Sierpnia 2, tel. 118-33.
Przyjmuje 9-12 i 3-9, w niedzielę: 9-12.

stwa polskiego, szkolnictwa zawodowego, samorządu gospodarczego oraz instytucji społecznych.

W części oficjalnej zjazdu zostaną wygłoszone referaty: 1. Zadania absolwentów średnich szkół handlowych wobec życia gospodarczego. 2. Samodzielna praca absolwentów średnich szkół handlowych. 3. Zatrudnienie absolwentów średnich szkół handlowych w przedsiębiorstwach prywatnych i inne.

Na pierwszy plan wysuwa się więc sprawa bezpośredniego dostępu do handlu tego wartościowego materiału ludzkiego oraz konieczność tworzenia dla niego właściwych warunków rozwoju.

Przewiduje się utworzenie na zjeździe centralnej organizacji, której obowiązkiem byłoby działając w myśl przyjętego na zjeździe programu, ułatwić w przyszłości swoim członkom pracę przez pomoc informacyjną i kredytową.

Ponadto zjazd zajmie się omówieniem nowej sytuacji, jaka powstała wskutek reformy ustawy szkolnej oraz wysunie postulatów w celu określenia uprawnień absolwentów szkół handlowych starego typu.

Prof. Foady w Warszawie

Do Warszawy na dłuższy pobyt przybył egzotyczny gość z Trypolis, prof. Foady, wtajemniczony hinduski, oraz wybitny znawca grafologii. Prof. Foady studiował w Paryżu na Sorbonie, włada 8 językami (m. in. i polskim) i obdarzony jest niezwykłym darem jasnowidzenia. Prasa polska zamieściła o Nim szereg pochlebnych artykułów, odzw. oraz wywiadów. Prof. Foady jest

doradcą życiowym najwybitniejszych ludzi świata i w imię prawdziwej wiedzy wypowiedział walkę wszystkim pseudo-grafologom i szarlatanom. Napisz własnoręcznie swoją datę urodzenia, imię i nazwisko, a prof. Foady zdumiewająco trafnie zestawia Twój osobisty horoskop indywidualny, określi charakter, zdolności i przeznaczenie. Podaj 5 najważniejszych pytań, na które otrzymasz wyczerpujące odpowiedzi w transie somnambulicznym. Prof. Foady udziela rad i wskazówek we wszystkich, najbardziej dręczących i zawiłych kwestiach życiowych. Prof. Foady doświadczenia swoje przeprowadza nie dla korzyści materialnych, a dla zdobyć naukowych, to też za pracę swoją pobiera bardzo przystępne honorarium. Prześlij 1 zł 50 gr znaczkami pocztowymi na koszty kancelaryjne i pocztowe, a otrzymasz w ciągu dni siedmiu swój indywidualny horoskop osobisty listem poleconym. Prof. Foady pobiera wynagrodzenie dopiero po wykonaniu pracy, wychodząc z założenia, że zadolowany klient nie będzie żałował uiszczenia honorarium. Adresuj: Prof. Foady, Warszawa, ul. Złota 36, zg 29 307/8

Ruiny zamku krzyżackiego z końca XIV wieku. Zamek ten leży pod Bobrownikami na szlaku Wisły Nieszawa — Włocławek

Żebak — milionerem

Czerniowce. (Tel. wł.) Prasa donosi, że w Braszowie zmarł nagle w skrajnej nędzy żebak Istrate.

W ubogiej komórcie, którą zamieszkiwał, znaleziono testament. Okazało się, że Istrate był właścicielem kilku milionów lei, które zapisał na stypendia dla biednych i zdolnych uczniów.

Likwidacja szajki przemytników dewiz

Warszawa. (Tel. wł.) Inspekcja dewizowa zlikwidowała szajkę przemytników dewiz.

Długotrwałe obserwacje ustaliły, że zorganizowana szajka przemytników dewiz, od wielu miesięcy przemyciła waluty zagraniczne. Nici śledztwa doprowadziły do aresztowania Naftala Pessera, właściciela kilku kamienic w Katowicach. Prócz tego aresztowano Pinkusa Palmiana z Katowic, Judę Sztajnicę z Chorzowa, Dawida Lehmana z Katowic, Jakóba Goldwaserę z Bytomia. Byli to kurierzy i naganiacze Pessera.

Pesser wysyłał tych agentów do miast, gdzie po nawiązaniu stosunków z miejscowym kupiectwem, agenci podejmowali się szmuglować dewiz. Działalność była rozgąszczona niemal na wszystkie miasta. Centrala mieściła się w Katowicach.

Śledztwo ustaliło, że wielu warszawskich kupców korzystało z usług Pessera. Dlatego w wielu firmach dzielniczy żydowski przeprowadzono rewizję ksiąg. Szajka naraziła Skarb Państwa na wielotysięczne straty. Władze zabezpieczyły straty na realnościach członków szajki do czasu zlikwidowania sprawy. (w)

Nowy herb m. Stanisławowa

Rada Miejska w Stanisławowie uchwaliła na podstawie badań źródłowych historyczny herb miasta Stanisławowa. Obejmuje on prostokątną tarczę, na której w polu koloru cynobru wznosi się zielone wzgórze, na nim obronna brama miejska z blankami i trzema jednakiej wysokości wieżami okrągłymi, również z blankami. Mur i wieże z kamienia, koloru naturalnego. W basztach i nad bramą znajdują się po dwa okna czarne. W wieżach po jednej czarnej strzelnicy. W błękitnym otworze bramy srebrna taw. Pilawa.

Wiadomości

W ciągu rokowań morskich pomiędzy Anglią, Stanami Zjednoczonymi a Francją postanowiono skreślić trzy klauzule traktatu morskiego z r. 1936, w których znajdują się ograniczenia co do tonażu okrętów liniowych i kalibru ich dział.

Premier czechosłowacki Hodža przyjął przewodniczącego klubu parlamentarnego Partii Niemców Sudeckich, postać Kunda, jak również zastępcę jego, postać Richtera oraz senatora Pfrognera.

W Moskwie zaprzeczają wiadomości o aresztowaniu prof. Schmidta. Natomiast nie zaprzeczają faktowi, że uczonego sowieki popadli w nielaskę.

Ogłoszone w dniu 31 marca cyfry dotyczące budżetu angielskiego za rok 1937/8, który właśnie się zakończył, wykazują nadwyżkę dochodów w wysokości 28.785.000 funt. Należy podkreślić, że jest to pierwszy wypadek od 1933/34 roku zakończenia budżetu nadwyżką.

„Bunny“ Austin na płótnie

Angielski mistrz rakiety, H. W. Austin, pozuje do portretu w naturalnej wielkości. Artysta ma utrwalic obraz znanego tenisisty w pozycji znanej bywalcom kortów

Dawny kościół parafialny w Zębrzycach, zbudowany w roku 1531. Kościół ten zburzony został w r. 1910

Tupet i arogancja amerykańskich Żydówek

Groziły Polsce skalowaniem w amerykańskiej prasie

Poznań, 31. 3. Dnia 9 kwietnia rb. przed Sądem Okręgowym z Poznania na sesji wyjazdowej w Zbąszyniu odbył się rozprawa przeciwko siostrze Ruth i Zina Dikstein, Żydówkom, obywatelkom Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej, oskarżonym o opór władzy.

Dnia 7 marca rb. oskarżone wyjeżdżając z Polski przybyły do stacji granicznej w Zbąszyniu. Podczas kontroli paszportowej okazało się, że oskarżone w czasie pobytu w Polsce nie zaopatrzyły swych paszportów w wizy pobytowe, uprawniające je do przebywania na terenie Polski. Kierownik komisariatu granicznego zarządził, aby oskarżone uiściły przepisane prawem opłaty po 4 dolary amerykańskie za brakujące wizy. Kierownik komisariatu oświadczył Żydówkom, że po uiszczeniu tych opłat będą mogły z Polski bez przeszkód wyjechać.

Oskarżone jednak odmówiły zapłaty, a wezwane do udania się do Staro-

stwa Powiatowego w Nowym Tomysłu celem załatwienia sprawy zaczęły tupać nogami i wołać, że są niewłaściwie traktowane, przy czym osk. Ruth Dikstein wykrzykiwała: „Takie rzeczy mogą się dziać tylko w Polsce”, oskarżona zaś Zina Dikstein groziła, że całe zajście opisze w prasie amerykańskiej w taki sposób, że ją wszyscy popamiętają. Bezcelne Żydówki osadzone w areszcie w Zbąszyniu. Wypuszczono je po kilku dniach po złożeniu kaucji w wysokości po 500 zł. Obecnie obie Żydówki w oczekiwaniu na rozprawę przebywają w Warszawie pod opieką konsulatu amerykańskiego. (k)

Do babki

i placaka

należy wziąć tylko

proszek do pieczenia

Suba

Wyrób polski!

Pr 3810/11-9.2712

Proces o 10 mil. zł odszkodowania

Sensacyjna skarga zakonu oo. misjonarzy

Warszawa. (Tel. wł.) Wydział cywilny stołecznego Sądu Okręgowego, przyznał prawo ubogich w rekordowym procesie, wytoczonym przez Ojców Misjonarzy przeciwko gminie m. Warszawy.

Ojcowie Misjonarze, których siedziba mieści się we Francji, a działalność koncentruje się w Kongo i innych koloniach afrykańskich, wystąpili z pozwem domagając się zwrotu olbrzy-

mich gruntów, na których obecnie wybudowane są centralne dzielnice Polski. Misjonarze powołują się na historyczne fakty z okresu Polski przedrozbiorowej, poczynione przez królów polskich.

Skarżący wystąpili z żądaniem wypłacenia odszkodowania w wysokości 10 milionów zł i zwrotu gruntów pomologicznych. Sprawa będzie rozpatrywana 11 bm. (w)

Dwanaście razy wieszano bandytę chińskiego

Trzynasty raz nie próbowano go już wieszać

Niezwykły rozwój mięśni szyi ocalił bandytę chińskiego Tchi Lounga od śmierci.

Tchi Loung został skazany na powieszenie za morderstwo w celach rabunkowych. Egzekucja odbyła się, ale jakież zdumienie ogarnęło obecnych, gdy po 20 minutach, po odcięciu wisiela, okazało się, że Tchi Loung żyje!

Winę przypisano katowi. Zmieniono więc oprawcę. Ale Tchi Loung w dalszym ciągu żył.

Wreszcie po 12-krotnej próbie powieszenia bandyty chińskiego zmieniono mu wyrok śmierci na dożywotnie więzienie.

„Le Jour“ podając tę niezwykłą

wiadomość, nawiązuje do analogicznego wypadku, jaki zdarzył się w r. 1638 w Anglii.

Na karę śmierci przez powieszenie skazano wówczas za kradzież młodą służącą. Kiedy jednak odcięto sznur, dziewczyna wpadła do przygotowanego zawczasu grobu i nawet nie potluła się.

Niezwykły wypadek uważano za cud. Dziewczynę uwolniono.

Czytajcie i abonujcie

„Ilustrację Polską“

Tani zakup

SCHWALBE i MILDE

towarów bielskich na ubrania i płaszczy męskich oraz duży wybór materiałów damskich na suknie, płaszcze i kostiumy poleca —

ŁÓDŹ, Główna 8 (przy ul. Piotrkowskiej)

n 8 640

FALKIEWICZ · POZNAŃ
FABRYKA PERFUM i KOSM. zał. 1911 r. w PARYŻU

P 3857-13.409

13 maja rozprawa przeciw Maruszczyce

Katowice. — W więzieniu myśłowickim przebywa nadal krwawy bandyta Nikifor Maruszczyca, mający na sumieniu wiele zbrodni, skazany dwukrotnie na karę śmierci przez sąd w Warszawie i w Katowicach.

Jak się dowiadujemy, rozprawa apelacyjna przed sądem w Katowicach wyznaczona została na dzień 13 maja rb. Sąd rozpatrywać będzie sprawę Maruszczyki o zabójstwo, popełnione na osobach śp. Rottera i śp. Gałuszko-wej oraz o postrzelenie woźnego Fornalczyka, restauratora Gałuszki i inwalidy Białasa.

Na miejscu katastrofy górniczej

Rybnik, 2. 4. Jak już wczoraj donosiliśmy, wskutek katastrofy w podziemiach kopalni „Wanda-Lech“ w Nowym Bytomiu uległo zasypaniu 7 górników, przy czym dwóch poniosło śmierć na miejscu. W ub. piątek przybył do Nowego Bytomia przedstawiciel Ministerstwa Przemysłu i Handlu, który bada przyczynę katastrofy. (p)

Aresztowanie zwyrodnialca

Katowice. (AJS). Na polecenie prokuratora przytrzymała policja w Tarnowskich Górach 42-letniego Pawła B., który zniewolił swoją 30-letnią córkę, czego owocem jest obecnie dziecko.

Wyrok na działaczy komunistycznych w Płocku

Za działalność komunistyczną wyrokiem S. O. w Płocku zostali skazani Kuciński Dawid z Gębina na 2 i pół roku i Frenkiel Sura na 1 i pół roku więzienia. Wymienieni działali na terenie powiatu gostynińskiego, organizując aparat techniczny i skład biblioteki komunistycznej. (APA)

OBRĄCZKI ŚLUBNE

BIZUTERIA ZŁOTA i SREBRNA
ZEGARKI PLATERY

JAN PLACEK, Łódź

Brzezińska 10 Telefon 150-17

Warszaty zegarmistrzowskie - jubilerskie - grawerskie

URT a 6533 DETAL

WIOSNA W PARYŻU

Na drugim planie sylwetka katedry Notre Dame

KRONIKA ZGIERZA

Wykrycie potajemnej rzeźni. Kontrola miejska wykryła we wsi Zegrzanka gm. Łagiewniki, w zagrodzie gospodarza Władysława Stolarza potajemną rzeźnię. Skonfiskowano mięso z ubitej krowy.

Przeniesienie dyrektora szkoły handlowej. Długoletni dyrektor miejscowego Gimnazjum Kupieckiego, założyciel dawnej szkoły handlowej, p. Stefan Cezak przeniesiony zostanie w dniach najbliższych do Brześcia nad Bugiem, gdzie obejmie stanowisko inspektora szkolnego ze specjalnym zadaniem zorganizowania siedmiu szkół zawodowych.

Skazanie włamywacza. Sąd Grodzki w Zgierzu rozpatrywał sprawę przez dłuższy czas nieuchwytnego włamywacza Jana Wajbercika. Jak stwierdzono, Wajbercik ukrywał się na cmentarzu. Włamywacza skazano na 2 lata więzienia, a jego współpoliczkę Anielę Broniecką na rok więzienia.

Wichura. W ostatni dzień ub. miesiąca przeszła nad Zgierzem i okolicą silna wichura z deszczem, która spowodowała duże straty w ogrodach.

KRONIKA PIOTRKOWA

Kino As — „Przedziwne kłamstwo Niny Pietrowny“.

Kino Czary — „Pasażerka na gapę“.

Kino Roma — „Poświęcenie“.

Z życia S. N. W ostatnich dniach odbyło się zebranie obwodowe S. N. w Gorzkowicach. Rozprawy i Szydłowcu. Zorganizowano bojkot sklepów żydowskich w Sulejowie, Rozprawy i Gorzkowicach. — Największe nasilenie nabrała akcja bojkotowa w Piotrkowie. Aresztowano kilku pikietarzy, których jednak po krótkim przetrzymaniu w areszcie zwolniono.

Kobiety walczą o pracę. Dnia 1 bm. około sto bezrobotnych kobiet demonstrowało przed starostwem i magistratem. Kobiety domagały się udzielenia im jakiegokolwiek pracy, ponieważ nie mają za co utrzymać swych dzieci. Magistrat zapowiedział, że otrzymają one pracę od poniedziałku.

KRONIKA SIERADZA

„Czarna“ lista. Komitet Pomocy Zimowej sporządza listę osób, które ze złej woli uchyliły się od płacenia składek na pomoc zimową. Czarna lista podana będzie do publicznej wiadomości.

Zebranie S. N. Wybór nowego zarządu S. N. koła w Sieradzu odbędzie się dnia 9 bm.

Skutki wichury. Szalejąca od dwóch dni wichura porządziła dużo szkód. Wiatr zerwał kilka szczytów, a na wielu domach zniszczone zostały dachy.

Zebranie Akcji Katolickiej. Dziś, w niedzielę w sali Domu Katolickiego odbędzie się zebranie Akcji Katolickiej z następującymi referatami: prof. Heniga — „Bezrobocie, jego przyczyny i likwidacja“, ks. prefekta Góry — „Ustrój korporacyjny“ i p. Kozarskiego — „Wartość moralna“. Wstęp bezpłatny.

KRONIKA WARTY

Jak to rozumieć? W związku z wyjazdem kilku osób na roboty do Niemiec magistrat m. Warty zamówił fotografię u Żyda Okładka. Zaznaczyć należy, iż w Warcie jest fotograf Polak. Czym więc kierował się magistrat m. Warty, odbierając chleb Polakowi i napychając kieżenie Żydowi?

P. Michalski zawiązał spółkę z Żydem Królem. Czy p. M. nie mógł znaleźć do spółki Polaka?

Linia autobusowa „Torpeda“ przyjęła na kontrolera brodatego Żyda, chociaż w Warcie jest dużo bezrobotnych Polaków.

W czasach, kiedy wszyscy odwracają się od Żydów i zwalczają żydowskie przedsiębiorstwa, nie wolno Polakom zdradzać interesów narodowych.

Nowi ławnicy

Łódź, 4. 2. Inspektor okręgowy pracy wezwał trzy związki zawodowe zrzeszające robotników przemysłu kotonowego i pończoszniczego (okrągłego) do wyznaczenia w terminie do 5 bm. po dwóch kandydatów do komisji rozjemczej w charakterze ławników. Również trzy zrzeszenia przemysłowców pończosznich, w tym dwa żydowskie, wyznaczają po dwóch kandydatów, osobno zaś reprezentowana będzie żydowska firma Ejtingona. Pierwsze posiedzenie komisji odbędzie się dnia 7 bm., ogłoszenie zaś orzeczenia rozjemczego nastąpi dnia 8 bm. i obowiązywać będzie zarówno robotników, jak i przemysł.

żydowska mściwość

Łódź, 2. 4. — W czasie strajku robotników w przemyśle pończosznym w fabryce Kiebsza (ul. Sienkiewicza 65), robotnicy pracowali, nie dając posłuchu socjalistycznym prowodyrom Zwolennik strajku, Żyd Fischel Brandt (ul. Sienkiewicza 52) zakradł się na posesję na ul. Nawrot 14, skąd kamieniami obrzucił fabrykę Kiebsza. Brandta odszukano w domu. Sąd starościński skazał go na 2 miesiące aresztu.

Inspekcja budowlana czy inspekcja emigracji?

Jak podcina się byt zbiedniałym rzeszom robotniczym w Łodzi?

Łódź, 2. 4. Przerzedzają się szeregi małych, parterowych domków w śródmieściu i na przedmieściach. Niskie chałupki robotnicze, wzniesione w okresie niebywałego rozrostu przemysłowej Łodzi, znikają z powierzchni z woli i na podstawie decyzji inspekcji budowlanej.

Na miejscu domków wyrastają wielopiętrowe gmachy, budowane przeważnie przez Żydów.

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE I WYGLĄD ESTETYCZNY

Łódzka inspekcja budowlana stosuje rygorystycznie przepisy ustawy z 1928 roku, nie biorąc pod uwagę warunków gospodarczych właścicieli nieruchomości, ani robotników zamieszkałych w podlegających rozbiórce domach. Postanowienia wspomnianej ustawy tym dotkliwiej dają się odczuć zainteresowanym, że pozwala ona natychmiastowe wykonanie wydanych przez inspekcję budowlaną zarządzeń przed uprawomocnieniem się decyzji w trybie administracyjnym.

CZY PODWÓJNA MIARA?

Ani jedno orzeczenie inspekcji budowlanej nie zawiera żadnej wzmianki o możliwościach gospodarczych zainteresowanych właścicieli, bądź też lokatorów, których pozbawia się dachu nad głową.

Właściciele nieruchomości na przedmieściach pozbawieni są jakiegokolwiek kredytów. Ustawa o ochronie lokatorów i moratorium mieszkaniowe pozbawiło ich dochodów. Położenie zaś robotnika łódzkiego, częstokroć pozbawionego pracy, jest nad wyraz trudne.

Może nasuwać się przypuszczenie, że inspekcja budowlana ocenia łódzką rzeczywistość podwójną miarą. Na ul. Piotrkowskiej poprzeczne oficyny są w 75 procentach nieotynkowane. Z gmachów reprezentacyjnych i Grand Hotelu sypie się tynk. Tęgo inspekcja budowlana zdaje się nie zauważać. Tutaj odczuć bezpieczeństwa i poczucie estetyki nie jest jakoś subtelnie wrażliwe.

Natomiast na peryferiach miasta, gdzie właścicielami domów są robotnicy Polacy, odnajmujący wolne mieszkanie bratnim rodzinom robotniczym, przepis ustawy znajduje w urzędzie

Skoncentrowane nawozy ogrodnicze

MIESZANKA UNIWERSALNA — do warzyw, kwiatów, trawników i drzew owocowych.
MIESZANKA KWIATOWA — do kwiatów pokojowych, doniczkowych i skrzyń balkonowych — produkuje:
WIELKOPOLSKA SPÓŁKA DZIERŻAWNA Fabryk Chemicznych Spółki Akcyjnej Dr Roman May Sp. z o. o. Luboń pod Poznaniem.
 Do nabycia w składach nasion. P 3824-13.355

Kasa Bezprocentowa przy Stow. Kupców i Przemysł. w Pabianicach

Cale społeczeństwo m. Pabianic winno poprzeć piękne zamierzenia tej kasy

Pabianice, 2. 4. Przy Stowarzyszeniu Kupców i Przemysłowców w Pabianicach utworzona została Kasa Bezprocentowego Kredytu, której zadaniem jest: przyczynić się do unarodowienia handlu i rzemiosła polskiego, przyjąć z pomocą placówkom naszym oraz dopomagać w zakładaniu potrzebnych nowych chrześcijańskich warsztatów pracy.

Kasa ta będzie jednak dopiero wtenczas zdolna w całej pełni spełnić swoje zadanie, kiedy całe społeczeństwo chrześcijańskie zrozumie doniosłość istnienia takiej kasy. Każdy więc kupiec, przemysłowiec i straganiarz

chrześcijański powinien zapisać się na członka kasy. Zamożniejsi powinni wpłacać znaczniejsze ofiary jako udziały na zasilenie funduszu kasy.

Sekcja propagandy Kasy Bezprocentowej projektuje w najbliższym czasie urządzenie szeregu różnych imprez, dzięki którym będzie można wzbudzić większe zainteresowanie do kasy i powiększyć jej fundusze. Apeluje się wobec tego, aby całe społeczeństwo chrześcijańskie m. Pabianic poparło akcją Zarządu Kasy Bezprocentowego Kredytu przy Stow. Kupców i Przem. Chrześcijan w Pabianicach.

Tkacze chrześcijanie w żydowskich pętach

Państwowe instytucje bankowe muszą uruchomić odpowiednie kredyty na pomoc dla chrześcijańskich tkaczy

Pabianice, 2. 4. — Przygniatająca większość chałupników pabianickich uzależniona jest od łódzkich nakładców żydowskich. Stosunkowo tylko niewielka część tkaczy chrześcijan zdołała uwolnić się od zależności żydowskiej, skupiając się w Spółdzielni Tkaczy Chrześcijan. Spółdzielnia wytwarza materiały jedwabne, wełniane i bawełniane. Szerokie koła polskiego kupiectwa winny okazać jak największe poparcie pozytywnej placówce chrześcijańskiej, która skutecznie konkuruje z Żydami.

Obok szerokich rzesz tkaczy, posiadających warsztaty ręczne, istnieje w Pabianicach znaczne grono tkaczy chrześcijan, będących właścicielami tkalni mechanicznych. Trzeba z przykrością stwierdzić, że i ta grupa tkaczy uzależniona jest od żydowskich nakładców, pracując wedle ich wskazań.

— Żydzi wyzyskują nas jak tylko mogą — stwierdza w rozmowie ze mną właściciel mechanicznej tkalni. Płacą nam od 15 do 25 gr od wykonanego metra materiału. Należność płacą nam przy tym weksłami, a jeśli pokrywają swe zobowiązania gotówką, co zdarza się bardzo rzadko, to potrącają od 6 do 7 procent z rachunku. Otrzymujemy przeważnie weksle klientowskie.

— A jak się panowie zabezpieczają przed żydowskimi oszustami? Przecież Żyd może nie wywiązać się z zobowiązań?

— Gwarancją wykonania przez Żyda zobowiązania jest dla nas fakt posiadania oddanego nam do przeróbki surowca. Jeśli Żyd nie zaspakaja naszych słusznych pretensyj mamy zawsze możliwość zatrzymania materiału.

Tkacz, opowiadając o utrudnieniach, z jakimi spotykają się właścicieli

tkalni mechanicznych ze strony Ubezpieczalni Społecznej, wprowadza mnie do wnętrza swego warsztatu. Ogarnia nas oszalamiający stukot biegnących maszyn. Przy pożegnaniu dowiaduję się, że właściciele mechanicznych warsztatów zorganizowani są w Chrześcijańskim Zrzeszeniu Właścicieli Tkalni Mechanicznych, którego prezesem jest Józef Zawadzki.

Myśl o uwolnieniu się od żydowskich nakładców nurtuje od dawna wśród chrześcijańskich właścicieli tkalni mechanicznych, jednak brak funduszy nie pozwala na wprowadzenie w czyn tych zamierzeń. Czyżby państwowe instytucje bankowe nie mogły uruchomić odpowiednich kredytów na pomoc dla chrześcijańskich tkaczy, dając im możliwość zerwania żydowskich pęt? (jw)

Wystawa antyalkoholowa

Łódź, 2. 4. — W dniu 2 bm. w godzinach wieczornych w sali przy ul. Gdańskiej 111 została otwarta wystawa antyalkoholowa, na którą protektorat objął J. E. ks. biskup Włodzimierz Jasiński. Wystawę zorganizował diecezjalny instytut Akcji Katolickiej przy współdziałaniu wydziału zdrowia zarządu miejskiego. Wystawa składa się z kilku działów: szkodliwego wpływu alkoholu na zdrowie, pracę umysłową, rasę, jak również obrazuje takie zagadnienia, jak alkoholizm a dobrobyt, alkoholizm a przestępczość. Dział ogólny wystawy przedstawia przebieg produkcji alkoholu i jego wartość w poszczególnych trunkach. Dużo zainteresowania budzi stoisko nowoczesnego napoju bezalkoholowego, tzw. płynnego owocu.

dzie inspekcji budowlanej bezwzględniego wykonawcę.

Krzykliwe szyldy żydowskie, jaskrawe neony na wprost okien pomieszczeń mieszkalnych nie wywołują żadnej reakcji, tymczasem wybita szyba w domku na Bałutach powoduje natychmiastowe orzeczenie inspekcji budowlanej, a co za tym idzie — orzeczenie karne.

Życie jednak płata figle rygorystycznemu urzędowi. Jest ono moc-

Rozbiórka robotniczego domku

niejsze od inspekcji budowlanej, bo oto na peryferiach miasta Łodzi, na Marysinie I, II i III powstało około trzech tysięcy domów, wybudowanych bez planu przez dorabiających się robotników łódzkich.

MILIONOWE NAKAZY

Zarząd Miejski na remont domów na Kozinach, Bałutach czy Chojnach nie wystawił do budżetu ani grosza. Natomiast uprawomocnione nakazy remontów i na rozbiórkę sięgają sumy około 5 milionów. Obliczenia nasze nie są oparte na statystyce urzędowej, bo jej brak. A można było tego dokonać. Przypominamy, że za czasów rządów tymczasowego prezydenta Głaska jeden z działaczy narodowych ofiarował sumę dwustu złotych na wynagrodzenie dla urzędnika, który by zajął się obliczeniem wartości tych nakazów.

5000 ROZEBRANYCH MIESZKAŃ

Sens umieszczenia inspekcji budowlanej ustawowo w ramach samorządu miejskiego, a nie administracji ogólnej — starostwa, był taki, żeby czynnik obywatelski hamował wybujałą skłonność do burzenia domków tzw. robotniczej Łodzi. Niestety czynnik obywatelski w Zarządzie Miejskim nie mamy, a inspekcja budowlana robotnika łódzkiego o drobnych kapitałach udowadnia żywotność pojęć „bezpieczeństwo“ i „estetyka“.

Zaszczuły ani chluby nikomu nie przynosi rozebranie około 5 tys. mieszkań jednoizbowych, co zmusiło robotników do zajmowania innych droższych niewspółmiernie mieszkań, bądź do emigracji z Łodzi. Bliscy jesteście dnia, kiedy społeczeństwo łódzkie zmieni nazwę inspekcji budowlanej przy Zarządzie Miejskim w Łodzi na „inspekcję emigracji“.

(J. wyg.)

Kwiecień
3
Niedziela

Kalendarz rzym.-kat.
Niedziela: Ryszard
Poniedziałek: Izidor b.

Kalendarz słowiański
Niedziela: Mnożyślaw
Poniedziałek: Wratyśław

Stońca: wschód 5,24
zachód 18,29

Długość dnia 13 g. 05 min.
Księżyc: wschód 6,21, zachód 22,18
Faza: 3 dzień po nowiu

Adres redakcji i administracji w Łodzi
Piotrkowska 91

NOCNY DYŻUR APTEK
Nocy dzisiejszej dyżurują apteki: Duszkiewiczowa Złocińska 87, Hartman (Żyd), Brzezińska 24, Rowińska, plac Wolności 2, Perelman i S-ka (Żyd), Cegielniana 32, Danielecki, Piotrkowska 127, Wójcicki, Napiórkowskiego 27, Kempf, Karolewska 48.

Pogotowie miejskie 102-90.
Pogotowie P. C. K. 102-40.
Pogotowie Ubezpieczalni 208-10
Straż ogniowa 8.

TEATRY
Teatr Polski o godz. 16 i 20.30 — „Kres wędrowki”.
Teatr Popularny o godz. 16.30 i 20.15 — „Oj mężczyźni, mężczyźni!”.

KINA
Capitol — „Motel hiszpański”.
Carso — „Strzał w nocy” i „Walka o złoto”.
Ikar — „Napędzowana” i „Pat i Patachon w raj”.
Metro — „Szef wywiadu”.
Mimoza — „Robert i Bertrand”.
Oświatowy-Słonec — „Wierna rzeka” i „Bolek i Lolek”.
Palace — „Szczęśliwa 13-tka”.
Przedwiośnie — „Z miłości dla ciebie”.
Rialto — „Kobiety nad przepaścią”.
Stylowy — „Ich stu i ona jedna”.

Z ŻYCIA KATOLICKIEGO
Rekolekcje dla pań ze sfer wykształconych trwać będą w kościele O. O. Jezuitów, ul. Podlesna 22, od dnia 4 do 11 kwietnia według następującego programu: dnia 4 bm. o godz. 7 wieczorem Veni Creator i 1 konferencja, dnia 5 do 9 bm. codziennie o godz. 7 wieczorem krótkie nabożeństwo i dalsze konferencje, dnia 10 bm. (sobota) o godz. 5 po poł. spowiedź św., o godz. 7 wieczorem nabożeństwo i konferencja, po czym dalszy ciąg spowiedzi św., dnia 11 bm. (niedziela) o godz. 8 rano wspólna Komunia św., odpust zupełny i Błogosławieństwo Papieskie. Dojazd na rekolekcje tramwajami nr 0, 5, 6, 8.

Wizytacja sanatorium na Chojnach. O negdaj ks. prałat Kaczynski przybył na wizytację do sanatorium dla gruźlików na Chojnach z pociechą religijną jako delegat J. E. ks. biskupa Jasińskiego. Po odprawieniu mszy św. i udzieleniu komunii św. ks. prałat przemówił w serdecznych słowach do chorych, po czym udał się do wspólnej jadalni, składającej wszystkim obecnym życzenia „Wesołych Świąt”. Chory powitali ks. prałata odśpiewaniem pieśni i przemówieniem jednej z kuracjuszek. Na zakończenie tej miłej uroczystości zabrał głos ks. kapłan Szpetulski, dziękując ks. prałatowi za przybycie i prosząc go o przyjęcie od chorych specjalnie serdecznych życzeń dla J. E. ks. biskupa Jasińskiego.

Z ŻYCIA ORGANIZACYJ
Z Ligi Morskiej i Kolonialnej. W ciągu tygodnia od 7 do 13 bm. odbędą się na całym obszarze Polski „Dni kolonialne”, przy czym główne uroczystości przypadną w niedzielę, 10 kwietnia. Wobec tego zarząd Oddziału Grotzkiego L. M. K. uprasza swych członków o najliczniejszy udział w obchodzie. W szczególności zaś w uroczystym nabożeństwie w katedrze, o godz. 9, dnia 10 bm., pochodzie i uchwaleniu rezolucji z żądaniem kolonii dla Polski.

Z działalności kupców chrześcijan w Chojnach. W sali straży ogniowej w Chojnach odbyło się walne zgromadzenie Zrzeszenia Chrześcijańskich Kupców Detalicznych i Drobnych Przemysłowców Wojew. Łódzkiego, Oddziału w Chojnach. Obradom przewodniczył p. Bednarczyk Józef, sekretarzem p. Łada Tadeusz, asesarami byli pp.: Krenccarz Karol i Kubiak Antoni. Sprawozdanie z działalności zarządu złożył przewodniczący oddziału p. Janas Władysław, po czym ustępującemu zarządowi udzielono absolutorium.

Nadmienić należy, że oddział Zrzeszenia w Chojnach, dzięki intensywnej pracy zarządu, zorganizował wszystkich kupców oraz założył dwie placówki handlowe: mleczarnię i składnicę papieru. Placówki te rozwijają się bardzo dobrze. W pracach i planach swoich zarząd oddziału Zrzeszenia, idąc po linii unarodowienia handlu, ma bardzo szerokie pole do działania, toteż zgodnie z decyzją walnego zgromadzenia postawiono na pierwszym planie sprawę zorganizowania Kasy Bezpłatowych Pożyczek, uruchomienie kilku wspólnych placówek handlowych i zaopatrzenie członków w towary z pierwszej ręki i wyłącznie wytwórczości chrześcijańskiej.

Sprawozdanie kasowe komisji rewizyjnej, jak i komitetu ufundowania sztandaru oddziału przyjęto do wiadomości, wyrażając zarazem ustępującemu zarządowi

Prenumerata miesięcznie (7 wydań tygodniowo), z odbiorem w agenturach 2,35 zł. Za odnośnienie do domu odpowiednia dopłata. Na pocztach i w listonoszów miesięcznie 2,34 zł. kwartalnie 7,—. Poczta przyjmuje zamówienia tylko na 6 wydań tygodniowo (bez poniedziałkowego). — Pod opaską w Połecce 70. Rekopiesów niemożliwych reakcja nie swraca.
W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przezeńków w zakładach, strajków itp., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a subskrybenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

„Wielkanoc polska bez Żydów”

W niedzielę, dnia 3 bm. odbędzie się o godz. 10 rano w sali Łódzkiego Towarzystwa Śpiewaczego przy ul. Piotrkowskiej 243 wielkie zgromadzenie Stronnictwa Narodowego pod hasłem: „Polska Wielkanoc bez Żydów”. Przemawiać będą red. Stanisław Czapiewski z Poznania i mgr Jan Wyganowski z Łodzi.

Nauczycielstwo musi być katolickie i narodowe

Z działalności Stow. Chrześc.-Narodowego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych

Łódź, 2. 4. W bież. tygodniu odbyło się doroczne walne zgromadzenie członków Łódzkiego Koła Stowarzyszenia Chrz.-Narod. Nauczycielstwa Szkół Powsz. Po przyjęciu sprawozdania z działalności za rok ubiegły dokonano uzupełniających wyborów do zarządu i komisji rewizyjnej oraz wybrano delegatów na zjazd okręgowy w Warszawie.

W dyskusji poruszono aktualne sprawy zawodowe, prawno-służbowe i społeczne związane z pracą nauczycielską. Ogólny aplauz zyskał krótki, lecz głęboki i mocny w treści referat pt. „Do czynu”, będący płomiennym wezwaniem do intensywnej pracy organizacyjnej w szeregach nauczycielskich w duchu ideałów katolickich i narodowych, w myśl których pracują już dziś organizacje zawodowe inteligencji rdzennie polskiej. Właśnie te idee szerzyło i szerzy od dawna nau-

czycielstwo skupione w Stowarzyszeniu. Szerzy je i nauczycielstwo szkół średnich, zgrupowane w pokrewnej duchem organizacji, w T. N. S. W., które dało wyraz temu przed tygodniem na zjeździe w Krakowie.

Walne zgromadzenie Łódzkiego Koła Stow. wypowiada przekonanie, że ideale te i hasła staną się wkrótce własnością całego nauczycielstwa polskiego.

Z kolei omówiono sprawę propagandy pisemnej dla młodzieży „Dzwonki” i „Młody Polak”, wydawanych przez Stow. W rezultacie wysunięto szereg wniosków oraz powzięto szereg rezolucji, m. i. potępiającą niesłychany dotąd u nas fakt mordu w świątyni Pańskiej, dokonanego przez komunistę na osobie kapłana w chwili spełniania przezeń obowiązków duszpasterskich wobec powierzonej sobie dziatwy szkolnej.

Obowiązek przeprowadzenia niezbędnych remontów

Łódź, 2. 4. W toku rewizyj prowadzonych przez inspekcję budowlaną Zarządu Miejskiego Łodzi zwrócono uwagę na dom przy ul. Kamiennej 4, stanowiący własność Tramy Rafał i małżonkowie Kopolowiczów (Żydzi).

Wobec stwierdzenia, że balkony grożą zawaleniem zewnętrznych tynków, a ponadto ściana domu zarysowała się, zarządcono niezwłocznie usu-

nięcie przez robotników miejskich niezbędnych tynków, oraz zabezpieczenie murów. Równocześnie wydano właścicielom zarządzenie, aby w ustalonym terminie przeprowadzili roboty zabezpieczające dom i doprowadzili budynek do należytego stanu. W poniedziałek, 4 bm., inspekcja budowlana rozplakatuje obwieszczenie, w którym wzywa wszystkich właścicieli do-

podziękowanie za tak usilną i owocną pracę.

Po dyskusji przystąpiono do wyborów zarządu w skład którego weszli pp.: Krenccarz Karol — przewodniczący, Janas Władysław — zastępca, Łęgocki Marian — skarbnik, Łada Tadeusz — sekretarz i Kazub Jan — gospodarz. Na zastępców wybrani zostali pp.: Spalowa Stanisława, Szwed Jan i Kupa Roch. Do komisji rewizyjnej weszli pp.: Przbysz Wacław, Słowik Józef i Frankiewicz Feliks.

Zebrańcie kupców branży papierniczej. Zrzeszenie Chrześcijańskich Kupców Detalicznych i Drobnych Przemysłowców woj. Łódzkiego, ul. Piotrkowska 101, w Łodzi podaje do wiadomości, że w dniu 5 kwietnia rb. (wtorek), o godz. 8 wiecz. (20-ta) odbędzie się organizacyjne zebrańcie kupców branży papierniczej. W związku z tym wzywa się wszystkich zainteresowanych do koniecznego i punktualnego przybycia.

Poza sprawami organizacyjnymi, omówione zostaną sprawy wspólnych zakupów bezpośrednio w fabrykach, kredytów i innej bardzo ważne sprawy dotyczące rozwoju i unarodowienia tej tak bardzo ważnej branży.

Z życia Stow. Kupców i Przemysłowców Polskich. W niedzielę, dnia 3 bm. o godzinie 3 po poł. w pierwszym a o godz. 4 w drugim terminie odbędzie się w lokalu Tow. Gimnastycznego „Siła” przy ul. Głównej 17 (w podwórzu) ogólne roczne zebrańcie sprawozdawcze Stow. Kupców i Przemysłowców Polskich w Łodzi.

ZE ŚWIATA PRACY

Podpisanie układu. Przed kilku dniami na konferencji u inspektora pracy ustalono warunki umowne w przemyśle dzianym fantazyjnym, na zasadzie których płace robotników zostały wyrównane i na ogół podniesione o 5 pct. W związku z tym strajk został przerwany. Na konferencji odbytej u inspektora pracy w dniu wczorajszym nastąpiło ostateczne podpisanie układu zbiorowego w przemyśle dzianym.

NOTUJEMY

Echa incydentu w Gazowni Miejskiej. Przed kilku tygodniami na terenie gazowni miejskiej w Łodzi miał miejsce niezwy-

wały incydent. Mianowicie na skutek zarzutów podniesionych przez jednego z pracowników przeciw kierownikowi buchalterii w gazowni Dregerowi i jego krewniakowi Wenskemu, iż w rozmowie mieli „przeznaczyć” zachodnie części Polski na rzecz państwa ościennego (Niemiec) pracownicy gazowni wzburzeni zamierzali wyrzucić obu wyżej wymienionych z terenu gazowni. Interwencja władz miejskich i usunięcie Wenskogo i Dregera ze stanowisk do czasu przeprowadzenia dochodzenia położyły kres dalszym wystąpieniom. Jak się obecnie dowiadujemy, dochodzenie prokuratorskie przeciw obu wyżej wymienionym zostało umorzona z braku dowodów winy. Dalsze załatwienie tej sprawy leży w zakresie kompetencji Zarządu Miejskiego, który powołał decyzje w odniesieniu do obu pracowników gazowni miejskiej.

KRONIKA DNIA

Ze składu Bolesława Klecela (Rzgowska 32) skradziono aparaty radiowe i części wartości 750 zł.

Włodzimierz Tucholski (Pomorska 129) został przez policję zatrzymany przy zbiegu Składowej i Kilińskiego i odebrano od niego worek wełny pochodzącej z kradzieży.

Z dołu kloaczego przy ul. Lipowej 65 w czasie wybierania nieczystości wydobyto zwłoki noworodka płci męskiej. Policja zarządziła dochodzenie.

W bramie przy ul. Południowej 16 nieznana kobieta porzuciła dziecko płci męskiej, liczące 4 mies. życia.

W wydziale opieki społecznej Helena Kotkowska pozostawiła troje swych dzieci w wieku 10, 12 i 13 lat. Kotkowską zatrzymano.

Na ul. Solnej 5 w korytarzu pozostawiono dziecko płci męskiej w wieku 2 tygodni. Dziecko przesłano do miejskiego domu wychowawczego.

Dzień w Łodzi. W tkalni mechanicznej Holanda mieszczącej się w murach firmy Józef Richter (Skorupki 19) wskutek zatarcia łożyska zapaliło się krosno. Na ratunek przybyła straż ogniowa, która w porę ogień opanowała. Straty niezbyt znaczne. Drugi pożar wybuchł w domu Cieszyńskiego (Nawrot 23), gdzie od-

mów do niezwłocznego przeprowadzenia niezbędnych remontów pod groźbą osobistej odpowiedzialności z art. 157 k. k. za spowodowanie niebezpieczeństwa dla życia osób trzecich.

Przymus kanalizacyjny

Łódź, (ATE) Na wniosek dyrekcji kanalizacji i wodociągów postanowiono z dniem dzisiejszym ogłosić w Łodzi przymus kanalizacyjny.

Zlikwidowane zatargi

W przedalni Eisenberga w Ozorkowie wybuchł strajk na tle wydalenia dwóch robotników. Pozostali robotnicy wystąpili w obronie zredukowanych i podjęli strajk. Na konferencji odbytej u inspektora pracy firma zgodziła się pozostawić wydalone robotnice przy pracy, pod warunkiem ukarania pieniężną karą porządkową. Strajk został zlikwidowany.

Drugi strajk okupacyjny wybuchł w przedalni firmy Ganske i Blankiet w Ozorkowie. Robotnicy wskutek niehonorowania umowy i obniżania stawek podjęli okupację. Na konferencji odbytej pod przewodnictwem inspektora pracy uzgodniono stawki oraz wysokość dopłat za okres zaległy; strajk został zlikwidowany.

W stolarni Pinkusa Wolfa (Piotrkowska 31) robotnicy wystąpili z żądaniem podniesienia i wyrównania plac, przy czym podjęli strajk. Na konferencji u inspektora pracy uzgodniono sporne warunki i robotnicy powrócili do pracy.

Na srebrnym ekranie

„Szef wywiadu” - Kino Metro

„Szef wywiadu” jest filmem szpiegowskim, osnutym na tle pracy wywiadów niemieckiego i francuskiego w czasie ostatniej wojny. Na czele akcji szpiegowskiej niemieckiej we Francji stoi piękna właścicielka magazynu mód, która przewozi wiadomości w mistrzowski sposób ukryte we wzorach pięknych sukien. Równocześnie pracuje ona na rzecz wywiadu francuskiego. Dla zdemaskowania jej wydelegował wywiad niemiecki najzdolniejszego szpiega, którego rolę gra Konrad Veitd. Dramatyczna walka dwóch szpiegów kończy się miłością. Tragizm obowiązków wobec kraju. Kobieta szpieg zostaje aresztowana przez ukochanego. Momenty końcowe walka na morzu stanowią epizody o dużym napięciu emocjonalnym. Rolę szpiega niemieckiego gra Veitd, rolę Loboty szpiega Vivian Leigh. Gra ich jest koncertowa, toteż film godny jest obejrzenia.

wadliwego kamnia zapaliło się poddasze. I w tym wypadku ogień stłumiono w zarodku.

POD PRĘGIERZ

Metody żydowskiej Wimy. Widzowska Manufaktura osławionego Kona słynie z metod stosowanych względem robotników. Najwięcej zatargów, konfliktów, strajków jest w Wimie. Niewygodnych robotników wyrzuca się na bruk bez żadnych ceremonii, a na ich miejsce przyjmuje się Żydów. Kon ma już ustaloną opinię, znają go dobrze wszyscy robotnicy.

Jeden z takich zatargów był przedmiotem rozprawy sądowej. Jeszcze we wrześniu ub. r. dyrekcja Wimy zwolniła z pracy biuralistę Franciszka Biłskiego za dwutygodniowym wymówieniem, mimo że obowiązywał termin trzymiesięczny. Pokrzywdzony pracownik wniósł powództwo do sądu pracy o odszkodowanie. W pierwszej instancji powództwo zostało oddalone. Na skutek odwołania sprawa znalazła się w Sądzie Okręgowym. Sąd po rozpoznaniu sprawy powództwo zasądził i przyznał Biłskiemu odszkodowanie w wysokości 555 zł i odsetki. W ten sposób sąd swym wyrokiem napiętnował samowolę Kona i skazał go na ponoszenie konsekwencji swej antyspołecznej działalności.

KRONIKA POLICYJNA

Ukarani awanturnicy i kamienicznicy. W wyniku ostatniego przeprowadzonej kontroli posesyj mieszkalnych w Łodzi pociągnięto do odpowiedzialności karnej kilkudziesięciu właścicieli domów, za antysanitarny stan posesji, nieprzestrzeganie przepisów w kwestii ochrony przeciwpożarowej itd. Sąd starościński na ostatniej sesji skazał 32 właścicieli na kary grzywny od 20 do 50 zł a 16 na kary aresztu do 2 dni.

— Podawaliśmy, iż w aptece Zajączkiewicza (Legionów 28) miała miejsce awantura zakończona zdemolowaniem gablotek i urządzeń. Dwa sprawy zostały pociągnięty do odpowiedzialności za urządzenie tej awantury 30 marca rb. i wczoraj sąd starościński skazał 23-letniego Henryka Miśkiewicza (Radwańska 56) na 4 tygodnie aresztu, Kazimierza Majchrowskiego (Radwańska 41) na 3 tygodnie aresztu.

Centrala Poznań, św. Marcin 70, P. K. O. Poznań 300 149, Telefony centrali: 40-72 14-76, 33-07, 44-61, 35-24, 35-25; po goda, 19 oraz w niedziele i święta: 40-72 14-76, 33-07.
Redaktor odpowiedzialny Jan Piazak z Poznania. Za wiadomości i artykuły z m. Łodzi odpowiada Władysław Maciąg, Łódź, Piotrkowska 91. — Za ogłoszenia i rekl. my: Anton Leśniewicz z Poznania.
W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przezeńków w zakładach, strajków itp., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a subskrybenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Głodowe zarobki robotników przemysłu włókienniczego

Włóknarz zarabia na tydzień tylko 12 zł

Konieczność odzyskania włókiennictwa w Polsce

Łódź, 2. 4. — Przemysł włókienniczy nie ma szczególnych warunków rozwoju. Na ten układ rzeczy wpływa w pierwszym rzędzie ograniczony rynek konsumpcji wewnętrznej, osłabiony wskutek małej rentowności gospodarstw rolnych i wynikający stąd mały popyt na artykuły przemysłowe na wsi. Nie przyczynia się też do poprawy sytuacji eksport artykułów włókienniczych, stanowiący zaledwie dwa procent ogólnego państwowego eksportu. Nic też dziwnego, że przemysł włókienniczy pracuje średnio 2 do 3 dni w tygodniu.

POŁOŻENIE ROBOTNIKÓW

W związku z tym zarobki robotników zamykają się w ramach połowy zarobków przewidzianych przez umowę zbiorową. Twierdzenie, że robotnik-włóknarz zarabia dobrze, jest w tym oświetleniu z gruntu fałszywe.

Przywrócenie dawniej obowiązującej stawki świadczeń na Ubezpieczalnię Społeczną powoduje dalsze obniżenie ogólnej sumy zarobków. W tych warunkach nieradko robotnicza rodzina dysponuje budżetem tygodniowym w granicach sumy od 12 do 15 zł.

Projektowany przez związki klasowe 40-godzinny tydzień pracy nie wpłynie na zatrudnienie pozostałej liczby bezrobotnych, a niewątpliwie przyczyni się do wywołania chaosu w tej gałęzi przemysłu i spowoduje stan, w jakim znajduje się obecnie przemysł francuski.

JAK POPRAWIĆ SYTUACJĘ W PRZEMYSŁE?

Naszym zdaniem należy przede wszystkim dążyć do uniezależnienia się od importu surowców przez zastosowanie włókna krajowego (kotoniny, własnej wełny, sztucznego jedwabiu). Winno się całkowicie zahamować dalej import obcych gotowych wyrobów włókienniczych i rozwinąć starania w kierunku zdobycia dla krajowego przemysłu włókienniczego nowych zagranicznych rynków zbytu (Litwa, kraje bałkańskie).

Konieczne jest podniesienie rentowności gospodarstw rolnych i zwiększenie ich zdolności nabywczej, co w następstwie przyczyni się do ożywienia w przemyśle włókienniczym.

SZKODLIWY WPLYW ŻYDÓW

W przemyśle włókienniczym ist-

nieje zwyczaj wywoływania sztucznej koniunktury, od czego specjalistami są Żydzi. Odbija się to ujemnie na włókienniczym rynku handlowym i powoduje uprzywilejowanie pozycji handlu żydowskiego.

Żydzi w okresie martwych sezonów wpływają na wywoływanie strajków, lokautów, aby sztucznie podnieść popyt na zamszowane już artykuły. Kiedy więc nadchodzi okres normalnego sezonu i normalnego zwiększonego popytu, wówczas chrześcijańscy kupcy, mając zapelnione składy i nie posiadając wolnych kapitałów, ograniczają swoje zakupy. Żydzi zasobni w kapitały nabywają modny towar i konkurują skutecznie z chrześcijań-

skim kupiectwem.

Tak jak w przemyśle Żydzi stosują nieuczciwą konkurencję przez podrabianie wzorów i gatunków towarów firm chrześcijańskich, tak samo w handlu stosują metody daleko odbiegające od ogólnych, zdrowych zasad handlowych.

KONIECZNOŚĆ PRZEBUDOWY

Włókiennictwo polskie wymaga gruntownych reform, począwszy od samej produkcji aż do ostatniego etapu, to jest do sprzedaży gotowych już artykułów włókienniczych. Cały proces ten musi ulec całkowitej przebudowie w myśl zapewnienia żywiłowi polskiemu dominującego stanowiska.

Dom Związku Majstrów Fabrycznych, w którym toczyć się będą w niedzielę, 3 bm. obrady ogólnopolskiego zjazdu tej organizacji

Kontrola sanitarna

Łódź, 2. 4. W związku z rozporządzeniem premiera Składkowskiego o konieczności podniesienia stanu sanitarnego i porządkowego miast, wczoraj starosta grodzki łódzki wydał zarządzenie do inspekcji budowlanej komendy miasta, Policji Państwowej oraz do poszczególnych komisariatów z zaleceniem, by przeprowadzili dokładną lustrację i sporządzili spisy nieruchomości brudnych, zaniedbanych, zniszczonych parkanów itd. Właściciele tych nieruchomości wezwani zostaną do przeprowadzenia remontu domów lub ustawienia nowych parkanów w terminie ustalonym pod groźbą odpowiedzialności karnej.

Sporządzony zostanie spis nieruchomości skanalizowanych i właścicie-

le otrzymają nakaz urzędnika na podwórzach nawierzchni gładkiej (asfalt, beton, kostka). Dalej sporządzony zostanie spis wolnych przestrzeni na chodnikach, placach, gdzie zostaną urządzone kwietniki, trawniki, posadzone drzewa i krzewy i urządzone skwery oraz ustawione ławki, by stworzyć miejsce wypoczynkowe dla mieszkańców miasta.

KRAWIEC DAMSKI Stanisław Grabowski

Łódź, ul. Pomorska 45

przyjmuje zlecenia na sezon bieżący z własnych i powierzonych materiałów na palta, kostiumy, narzutki itp. Ceny przystępne. n 8462

Chrześcijańskie rzemiosło przeżywa kryzys

Brak kapitału obrotowego i inwestycyjnego — Zadłużenie chrześcijańskich warsztatów rzemieślniczych — Wedle oficjalnej statystyki w rękach żydowskich jest niemal 46 pct placówek rzemieślniczych

Łódź, 29. 3. — Rzemiosło chrześcijańskie, a chodzi tu nam przede wszystkim o rzemieślników posiadających swe warsztaty na obszarze działalności łódzkiej Izby Rzemieślniczej, przeżywa ciężki kryzys.

Wśród chrześcijańskich warsztatów rzemieślniczych przeważają placówki o małym zakresie. Zasadniczą przyczyną słabej pozycji chrześcijańskich placówek jest brak kapitałów obrotowych i inwestycyjnych, który nie pozwala na rozwinięcie szerszej działalności zawodowej i ujawnienie wyraźniejszej żywotności.

W tej sytuacji dostarczenie rzemiosłu taniego kredytu jest podstawowym warunkiem jego odbudowy i rozwoju. Jeśli mówi się dziś o poprawie ogólnej koniunktury i ogólnym ożywieniu gospodarczym, to trzeba jasno i niedwu-

znacznie stwierdzić, że rzemiosło przy obecnym swym stanie nie ma możliwości wykorzystania zmienionych warunków gospodarczych. Rzemieślnik bowiem, nie mając odpowiednich kapitałów musi dzielić się zyskiem z żydowskim pośrednikiem, który dostarcza kredytu towarowego czy też finansuje dostawę, wreszcie z nakładką Żydem.

Miarą ciężkiego położenia chrześcijańskiego rzemiosła jest jego zadłużenie. Rzemieślnik łódzkiego okręgu, jak mówią dane zebrane przez Izbę Rzemieślniczą w Łodzi, obciążony jest przeciętnie około 220 złotowym zadłużeniem. Dla porównania trzeba dodać, że przeciętne zadłużenie rzemieślnika Żyda nie przekracza 80 zł. Dane te odnoszą się do roku 1936.

Wedle cyfr statystycznych pocho-

Hurtownia

Kolonialno - Spożywcza
Stanisław ZABŁOCIAK

Ł 6 d z

ul. Zgierska 56 — tel. 228-30

poleca artykuły wszelkiego rodzaju na okres świąteczny w wielkim wyborze.

dzących ze wspomnianego już źródła (sprawozdanie Izby Rzemieślniczej w Łodzi) w 1936 roku było na terenie łódzkiego województwa 15.237 chrześcijańskich warsztatów rzemieślniczych i 12.850 żydowskich. Wynika stąd, że żydowskie placówki rzemieślnicze stanowią niemal 46 procent ogólnu warsztatów rzemieślniczych.

Statystyka ta opiera się na ilości wydanych kart rzemieślniczych. Trzeba jednak wziąć pod uwagę, że istnieje wielka mnogość warsztatów rzemieślniczych prowadzonych nielegalnie, bez karty rzemieślniczej. Są to w bardzo znacznej mierze warsztaty żydowskie. Faktycznie więc rzemiosło żydowskie liczebnie równe jest chrześcijańskiemu.

To katastrofalne zażydzenie rzemiosła w województwie łódzkim wymaga przedsięwzięcia szczególnie silnej akcji ofensywnej, prowadzącej do wzmocnienia i rozrostu polskich placówek. (W)

„Queen Elizabeth”

Brytyjski rejestr statków nie dopuszcza, aby dwa statki krajowe nosiły tę samą nazwę. Olbrzymi nowobudujący się statek Tow. „Cunard” nie może otrzymać nazwy „Queen Elizabeth”, gdyż tak już się nazywa mały statek rzeczny pojemności 91 ton, kursujący na górnej Tamizie. Trzeba więc przemianować ten mały statek. Taka sama sytuacja zachodziła z „Queen Mary”. Tow. „Cunard” musiało dojść do porozumienia z właścicielem jachtu prywatnego, noszącego tę nazwę, aby się zgodził na jego przemianowanie.

Jeszcze dawniej, by zapewnić nazwę „Mauretania” dla swego budującego się jeszcze statku, Tow. „Cunard” skłoniło armatora małego statku, by zarejestrował go pod nazwą „Mauretania” do czasu wykończenia statku „Cunarda”.

Motocykl zderzył się z autem

Katowice. (AJS). Niezwykle tragiczny wypadek wydarzył się w Katowicach-Brynowie.

Około godziny 20,30 ulicą Ligocką jechał ze znaczną szybkością swoim motocyklem mistrz piekarski Herbert Langer z Katowic (Mariacka 24). Z nieustalonej na razie przyczyny Langer wpadł całym rozpędem na nadjeżdżający z przeciwej strony samochód osobowy, prowadzony przez Jana Kłozę z Brynowa (Słowackiego 3). Przy zderzeniu Langer uderzył głową o przedni samochodu i runął na ziemię utraciłszy przytomność. Kłozę zdołał wóz na miejscu zatrzymać i zabrał ciężko ranego Langera swoim samochodem z rozbitą głową do szpitala miejskiego. Langer jednak przed operacją zmarł.

SPORT

P. Maria Trytko-Kwaśniewska opuściła Łódź i przeniosiła się do Warszawy. Łódź straciła w niej jedną z najlepszych lekkoatletkę.

W dniu dzisiejszym na boisku Wimy odbędzie się bieg na przełaj, na 4 km dla mężczyzn i 1 km dla kobiet.

Elegancka Pani ubiera się w firmie

„Dom Modelowy”

KOZŁOWSKA — MIKULSKA

w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej 136
tel. 234-99.

Na sezon wiosenny magazyn zaopatrzonej w bogaty wybór sukien, kostiumów, okryć oraz letnich futer. Przyjmujemy zamówienia z własnych i powierzonych materiałów.

Pracownia na miejscu.

n 8095

Ceny umiarkowane.

Obrazek z mechanicznej tkalni

ra się ma święcić aż do chrztu. Nad dzieckiem czuwa wówczas anioł i łychu w złym zamiarze podruzucenia brzdzi.

— Więc Rutko jest synem „łycha”? — pytały przestraszone gazy.

Stary drapał się z zakłopotaniem po głowie.

— Jest i nie jest. Jak się urodził Hryc, to świecę zapalić zapalił, prawda, tylko, że dula wielka kurnia-wa, nastana pewno przez diabła i świeca zgasła. Wtedy przyszło łycho i coś z dzieckiem zrobiło. Poznaliśmy to zaraz. Dziecko było czerwone, pokryte krostami, a tak krzyczało, że uszy puchły od słuchania. Miało też jakies zło oczy. Byłem wtedy w chacie u starego Rutka, to wiem najlepiej. Uradził się więc z kumem Hnatukiem, żeby diabłatko wynieść za granicę i obić jak się patrzy; wtedy łychu żal się robi jego dziecka i czym prędzej podruzca tamto, a zabiera swoje. Tak zrobiliśmy. Owinęliśmy Hrycia w weretę, położyli ko-fo stał na skraj połoniny i tak zbili prętem srogowym po plecach, że omal nie umarł...

— Nie żal wam było? — pytał Boroniecki.

— Ta żal było, ale szło zrobity, koby tak Bih dał...

— I co? Odmienił się?

— Sprawedywo, szło tak. Ale wydko, szło nie ci-kom, koby taki baraba...

W kilka dni później Boroniecki wyjechał do Warszawy, powierając prowadzenie fabryki Rogowskiejmu. Telegrafował Węgrzyn, wzywając spółnika do nowego kontraktu na przeciąg kilku lat. Nadeszła też jakaś szczególnie korzystna oferta z Londynu od jednej z najpoważniejszych fabryk tej branży, co należało wspólnie rozważyć.

Wzywały sprawy istotnie poważne. Jedną z wielkich firm stołecznych postanowiła zakontraktować dostawę całego zapasu surowca, jaki mogła wyprodu-

— 143 —

dy puszką napewno nie zawiodła. Jeden drugiemu nie pożyczyl nigdy prochu ani śrutu; nie wynikało to z nieuczynności, tylko z musu. Jeśliby pożyczyl, nie miał szczęścia, gdyż zwierzyna przed nim uciekała.

Na łowy zapuszczano się najchętniej pod Hryniawę i Jawornik. Tam zwierzostan zawsze najsilniejszy. Często można napotkać niedźwiedzia, jelenia, rysia, lub żbika, nie mówiąc o gluszcach i jarząbkach, których liczono na tysiące.

Byli i tacy, co zachodzili nad Czeremosz i Orawę na połów głowacicy, ryby, dochodzącej do 20 kg wagi. Nazwa jej pochodziła od ogromnej głowy. W jesieni bierze bardzo dobrze na wędkę, lecz tylko wtedy, jeśli rybak ukradnie trochę włóczki z krzyża, niesionego na pogrzebach, zwiąże nią ogon pierwszej ułowionej sztuce i puści z powrotem. Na głowacicę chadzano też w nocy z trójzębną ością i latarką, lub smolakami. Połłów udawał się niezawodnie, jeśli rybak odgryzł pierwszej swej zdobyczy ogon, zmeł w zębach i splunął na rybę, wypowiedział zaklęcie:

— Kilko derewa u lisie, tilko ryby u mene...

Stary Wintoniuk opowiadał o obmiennykach i różnych dziwach. Utrzymywał, że takim obmiennykiem jest właśnie Hryc Rutko.

— Cóż to takiego obmiennyk? — pytał zaciekawiony Boroniecki.

Stary urwał kawał skrętka bakunowego, popłuł, zwinął w kulkę, wsadził do fajki i zapiekając na ogniu dla dodania tytoniowi większej mocy, tak mówił:

— Obmiennyk, to dziecko, które po urodzeniu zamienia „łycho“ na inne. Kradnie babie, jak jeszcze nie chrzczone, bo zawsze się łakomi na duszę, a pozostawia swoje. I to jest obmiennyk. Wyrasta on sobie w chacie jak zwykle dziecko, wodzi ludzi na pokuszenie, siebie zło i zgorzenie. Ażeby diabłu w tym przeszkodzić, powinno się zaraz po narodzinach zapalić świecę, któ-

— 142 —

nawiał Zamierzał popchnąć mezalians; tymczasem studiował plinie, czy się nie oszuka, nie pomyli. Serce nie uznawalo wprawdzie kalkulatory, ale uznawał je rozum i życie.

Jednego dnia, gdy wracał z Węgrzynem do domu, jakiś obdarius wetknął mu ulotkę. Chciał zmiąć i ci-snąć, bo takich świstków wypychano mu codzień do ręki tużinami. Na wszelki wypadek rzucił okiem i napararsknął smiechem.

— Cóż tam wesolego wyczytałeś? — zainteresował się Boles.

— Biorę się ludzie na różne sposoby, aby żyć. Masz tu, przeczytaj sobie. Może skorzystasz?

Węgrzyn rozwinął niewielką, żółtą kartkę, gdzie pod fotografią młodej, ładnej dziewczyny, znajdował się taki anon:

„Światowej sławy grafologini-chiromantka Genowefa wrózy z kart i z ręki z niezawodnym skutkiem, w przeciętnym razie zwrot pieniędzy. Tamże wydaje się smaczne obiady do menażek...”

— Wiesz co? Chodźmy! Naprawdę ładna szelma. Podoba mi się! — namawiał niepoprawny kobieciarz Węgrzyn.

— Nie mam jakos ochoty.

— Co ci szkodzi? Może się dowiesz czego o swojej czarobrewnej motodyci?

— Boronieckiego uderzyła ta myśl.

— Niech będzie. Pójdę, choć we wróży nie wierzę ani trochę. Przy tym co może wiedzieć taka smarkata!

Węgrzyn zmrużył błudnie oczy.

— Jesteś kapitałm. Zapewniam cię, że choć smarkata, zna daleko lepiej swój interes, niż nieludenagdy, zagraniczny inżynier...

— Zobaczymy.

— 146 —

Jeszcze tego samego dnia znaleźli się pod wskazanym adresem. Otworzyła im stara, zasuszona kobieta o sępim wyglądzie. Węgrzynowi odeszła jakoś nagle chęć i chciał rejterować, ale tym razem uparł się Boroniecki.

— Przekonajmy się, co to za kawalerstwo. Nikt mi jeszcze nigdy nie wróżył.

Gdy weszli do środka, stara poprosiła siadać i spytała skrzekliwie:

— Który z panów na pierwszego?

Węgrzyn nie wytrzymał.

— Pani wprowadza w błąd klientelę. Na ulotkach afiszuje młodą, ładną dziewczynę, a tymczasem tak nie jest.

Wróżka zaśmiała się trochę złośliwie.

— Naturalnie! Inaczej pies by tu nie przyszedł. Ale w błąd nikogo nie wprowadzam. Ta ładna dziewczyna, to ja sama, tylko z przed pół wieku. Widzi pan, co to wiek potrafi zrobić z ładnej buzi?... Pan będzie też staruszkciem... Więc który z panów pierwszy?

Taktowne i spokojne zachowanie się starej miało tyle godności, że pierwszy Boroniecki wyciągnął rękę.

Wróżka nachyliła się nad tajemnicznymi liniami dłoni i studiowała tak długo, aż to zaczęło denerwować klienta.

— Pan jest porządny, pracowity człowiek, ale się nie dorobi niczego w życiu... Tacy mają szczęście tylko do ludzi, nigdy do interesów. I niech się pan strzeże wody, bo ona pana zgubi, może nawet życia pozbawi...

— Absurd! Szczęścia mam aż nadto, a z wodą tyle mnie łączy, co i panią.

Stara rozłożyła ręce.

— Może pieniądze przynoszą to szczęście, ale pan sam go nie ma. A tej wody, to i ja nie rozumiem. Wiem tylko, że przyjdzie przez nią wielka katastrofa...

— 147 —

Na przelaj przez KRAJ i ŚWIAT

Żydom nie wystarcza Palestyna — chcą panować nad światem

Geneza idei syjonizmu — Tajemnica „linii osiedlenia” w b. Królestwie

Żargon żydowski zapelnia swoim szwargotem wszystkie miasta i miasteczka Rzeczypospolitej z jej stolicą Warszawą włącznie. Żargon w języku, obyczajach, kulturze i moralności — to indyferentyzm, prowadzący do upadku Narodu.

Obecnie, gdy zrealizowano ideę syjonizmu przez utworzenie państwa Palestyńskiego, niewątpliwie Żydzi powinni uchwalić na najbliższych kongresach narodowych nazwę oficjalną dla swojej narodowości i państwowości.

Czy będziemy Żydów określać, jak w ciągu 2000 lat diaspory: Żyd rzymski, grecki, iberyjski, niemiecki, francuski, włoski, angielski, rosyjski, polski, amerykański, palestyński — czy ustalą się jednolita nazwa np. Palestyńczyk lub Syjończyk?

Etymologia słowa Żyd wyprowadza się od imienia Judy (w hebrajskiej pisowni: Jehuda czwartego syna patriarchy Jakuba. Stąd pochodzą biblijne określenia:

współczesnego żydostwa: czy chcą własnej państwowości, czy chcą Palestyny, — czy wolać rozproszenie (golus, diasporę) między narodami świata.

Lion Feuchtwanger w swej trylogii, której bohaterem czyni słynnego historyka żydowskiego Józefa Flawiusza, autora „Wojny Żydowskiej”, takie tezy wypowiada jego ustami:

„Chwalcie Boga i rozpróście się po łąkach i morzach.

„Niewolnikiem jest ten kto ukochał jeden kraj.

„Państwo do którego Was wiodłem nie nazywa się Syjon.

„Jego imię brzmi: świat cały”.

Żydom nie wystarcza Palestyna, chcą władzę międzynarodową.

Od wypędzenia Żydów z Hiszpanii (1492) i z Portugalii (1497), datują się nazwy: a) Żydzi sefardyjscy (Sefardim), którą się określa Żydów iberyjskich, tureckich, śródziemnomorskich, b) Żydzi aszkenazyjscy (Aszkenazim) którą się określa Żydów niemieckich, rosyjskich i polskich.

Pojedynczy Żyd może nie wykazywać cech żydowskich, lecz w masie nawet badanie krwi pozwala wydzielać grupę żydowską nie tylko nosy lub inne cechy antropologiczne.

Nieraz wyrazem typ orientalny lub lewantyńczyk omawia się Żyda (orient, levant — bliski wschód: Mała Azja i kraje sąsiednie).

Litwak jest nazwa ogólna dla tych Żydów z prowincji litewsko-białoruskich, wchodzących w skład ziem dawnej Polski, którzy po prześladowaniach przez rząd carski przedwojennej Rosji masowo emigrowali do byłego Królestwa Polskiego, — gdy obowiązywała dla Żydów linia osiedlenia („czerta osiedlosti”) po roku 1882. Przy czym jak wykazały najnowsze badania, ta „linia osiedlenia” spowodowana została przy pomocy zakulisowego oddziaływania na rząd carski samych Żydów, którzy na ziemiach polsko-litewsko-białorusko-ukraińskich postanowili stworzyć gęsto zaludniony blok żydowski, celem całkowitego opanowania tych ziem. Ówczesne zatem protesty Żydów przeciwko wprowadzeniu tej „linii osiedlenia”, skierowane do rządu carskiego, były zwykłą prowokacją i działaniem jednoczesnym „za” — oraz „przeciw”.

O ile charakteryzujemy Żydów masowo, to najbardziej ujemnie z pośród nich należy oceniać „litwaków”, którzy stale przejawiali wrogi stosunek do Polaków, a nawet szerzyli rusyfikację, — i teraz jeszcze, zamieszkując w Polsce, posilkują się językiem rosyjskim.

Chasyd jest to termin teologiczny, oznacza prawowiernych Żydów.

Apikojres, wyraz pogardliwy, jakim chasydzi przestrzegają tradycji, rytuał, nazywają Żydów „niedowiarków” postępowych i pochodzi od greckiej nazwy epikurejczyk. Nazwa ta datuje się od 2000 lat.

Meches, jest to nazwa pogardliwa, którą Żydzi stosują do tych ze swego plemiennictwa, którzy przyjęli chrześcijaństwo. Dosłownie znaczy wyrzucony z rodowodu (ichus). Starożytność tej nazwy dowodzi, że rasizm jest cechą charakterystyczną religii i kultury żydowskiej, występującą już w zaraniu historii, a poświadczoną już w pięcioksięgu Mojżesza.

Asymilatorzy jest to nazwa kierunku wśród Żydów w ubiegłym stuleciu, który stworzył sztuczny typ Polaka wyznania mojżeszowego i usiłował zespolić z polskością wiele jednostek oraz rodzin żydowskich.

Obecnie ruch asymilatorski wygasł w Polsce zupełnie, pokonany przez syjonizm, który rozbudził nacjonalizm żydowski, pod błękitnym palestyńskim sztandarem z sześciokątną gwiazdą Salomona, nie przestając załąką państwowości żydowskiej używać jako jeszcze jednego środka do podboju świata.

Dr JAN ADAMSKI

MIGAWKI ŁÓDZKIE

Ul. Piotrkowska od strony Placu Reymonta. Widać wieżę kościoła ewangelickiego św. Mateusza i katedry.

Wieśniaczki w strojach ludowych spod Brzezin.

Nieodzworni uczestnicy ewangelickich pogrzebów.

Halaciarze z Placu Reymonta

CAŁY ŚWIAT
podziwia fortepiany i pianina
Sommerfelda
Eksport do Anglii, Argentyny, Holandii, Francji — Ceylonu. a 9465
SKŁAD FABRYCZNY: Poznań, ul. 27 Grudnia nr 15

Królestwo Judzkie, Ziemia Judzka itd. a następnie: Judaizm, Judaistyka, Judaica, żydostwo, żydoznawstwo.

Lacińska nazwa judaei (Żydzi), judacus (Żyd), w średniowieczu przyjęła się w Europie w znamiennej fonetycznej formie: włoskie — giudeo, francuskie — Juif, angielskie — Jew, hiszpańskie — Judío, polskie — Żyd.

Nazwa Żyd przez samych Żydów jest uważana za gorszą, mniej poważną od nazwy Izraelita.

Nazwa Izraelita sprowadza się do patriarchy Jakuba nazwanego Izraelem (w potocznej mowie żargonu często słyszmy identyczne imię: Sruł = Izrael).

Nieraz przeciwstawia się Żydów współczesnych Izraelitom biblijnym.

Nazwy: hebrajczyk, język hebrajski oraz forma rosyjska „iwrej” — datują się od epoki biblijnego Abrahama (równoznaczne: Abram) jest to nazwa nadana Żydom przez obcych.

Hebrajczyk, oznaczało Żydów w odróżnieniu od Egipcjan (w czasach biblijnego Józefa, niewoli egipskiej i Mojżesza), oraz w odróżnieniu Filistynów (w epoce Króla Dawida).

Nazwa Semita oznacza potomków Sema. Jak wiadomo patriarchy Noe (ocalali z potopu) miał trzech synów: Sema, Chama i Jafeta, od których mają pochodzić: 1. Semici, 2. Chamici (m. in. murzyni) 3. Jafetydzi, identyfikowani z Aryjczykami.

Mówiąc o ludach i językach semickich trzeba pamiętać, że nazwa semici obejmowała Żydów, Arabów, Fenicjan, Etiopów (Abisyńczyków), Asyryjczyków i Babilończyków.

Zresztą zakres tego pojęcia w nauce uległ zmianie w ciągu wieków. Wyraz antysemityzm wobec tego wyjaśnienia jest błędnym.

Palestyna, która jest ośrodkiem odrodzonej obecnie państwowości żydowskiej, zawdzięcza swą nazwę Filistynom, których Żydzi (Izraelici, Judejczycy) pokonali w epoce króla Dawida (pojedynek Dawida z Filistyńczykiem Goliatem).

Filistyni według danych historii, antropologii, etnologii i lingwistyki, wybitnie się różnili od Żydów. Nie byli semitami, nie stosowali obrzezania charakterystycznego dla semitów i ludów przez nich ujarzmionych.

Ruch syjonistyczny zawdzięcza swą nazwę górze Syjon.

Sion (skała), jest górą w Jerozolimie, na której mieścił się zamek Dawida i świątynia. „Synowie Syjonu” to mieszkańcy Jerozolimy.

Kto studiuje zagadnienie żydoznawcze, zauważy niekonsekwencje w tendencjach

„KORPUS GRZECZNOŚCI” POLICJI ANGIELSKIEJ

Na szosach i autostradach Londynu czynne będą oddziały policji, które w grzeczny i taktowny sposób będą zwracać uwagę zarówno przechodniom jak i kierowcom na niewłaściwości i wykroczenia przeciw przepisom o ruchu. Władze policyjne mają nadzieję, że to więcej poskutkuje niż doraźne kary.

Otyli nie nadążają z tempem

gdyż serca otyłych obłożone warstwą tłuszczu, pracują z wysiłkiem, wyczerpują się wcześniej, odmawiają posłuszeństwa. Otyłość powodowana jest zła przemiana materii lub też zaburzeniami czynności gruczołów dokrewnych. Ziola Magistra Wolskiego ze znakiem ochron-

nym „Degrosa” zawierają jod organiczny, znajdujący się w morskiej roślinie Yahanga, który pobudza organizm do spalania nadmiernego tłuszczu. Stosuje się je przeciwko otyłości, bez specjalnej diety. Do nabycia w aptekach i drogeriach, w 9242/3

I królowie mają swoje kłopoty

Blaski i cienie życia monarchów — Królowie angielscy ubezpieczają swoją małżonkę i dzieci — Talenty finansowe b. króla Hiszpanii

W dawnych, tzw. dobrych czasach, panujący mieli dużą swobodę finansową, bo rozporządzali większą władzą; ale i to nie zabezpieczało ich przed kłopotami finansowymi, a nawet długami.

Król Jerzy IV, poprzednik królowej Wiktorii, miał duży „talent” do wydawania pieniędzy i jednocześnie zaciągania długów. Wierzyteli króla, idąc zresztą za przykładem wierzyteli premiera angielskiego, sławnego Pitta, ubezpieczyli go na sumę w wysokości długów. W ten sposób zyskali pewność, iż odbiorą swoje należności. Od czasów królowej Wiktorii każdy król W. Brytanii ubezpiecza małżonkę i dzieci. Po zgonie króla Edwarda VII towarzystwo ubezpieczeń Lloyd wypłaciło rodzinie królewskiej sumę 900.000 funtów jako premię asekuracyjną.

Panujący dziś monarchowie dbają o swoją fortunę tak samo, jak każdy śmiertelnik. Król Aleksander jugosłowiański, który padł ofiarą zamachu w Marsylii, był ubezpieczony na wysoką sumę. Zamordowany w 1906 r. król włoski Humbert był ubezpieczony na 25 milionów franków.

W Bułgarii jest zwyczajem na dworze królewskim, że po narodzinach następcy tronu król ubezpiecza go; sumę ubezpieczeniową otrzymuje następcą po osiągnięciu pełnoletności. Obecny następcą tronu, kilkunastomiesięczny książę Symeon, jest ubezpieczony na 50.000 złotych, które otrzyma w 1956 roku. Król Borys otrzymał w 1915 r. 70.000 zł z tytułu polisy asekuracyjnej.

Nie zawsze jednak towarzystwa asekuracyjne chętnie przyjmują ubezpieczenia osób panujących, zwłaszcza, gdy stosunki w państwie nie są ustalone.

Wielki dom turystyczny w Augustowie

Augustów. (Kabel) Ostatnio przystąpiono do wykończenia wielkiego domu turystycznego w Augustowie, budowanego przy współudziale Związku Popierania Turystyki woj. białostockiego. Będzie to, jak wiadomo — gmach, wyposażony we wszystkie nowoczesne urządzenia, co zapowiada, iż już w niedalekiej przyszłości znajdą turyści odpowiedni punkt oparcia w pięknej krainie jezior i lasów augustowskich.

Królowi serbskiemu Milanowi, który został zamordowany, wiedeńskie towarzystwo asekuracyjne odmówiło wydania polisy, powołując się na niepewną sytuację w kraju. Król hiszpański, Alfons XIII, który zarządzał bardzo

umiejętnie majątkiem i przy pomocy szczęśliwych operacji giełdowych powiększył go znacznie, zaasekurował się z awansu, gdy nie śniło się jeszcze nikomu w Hiszpanii i poza nią o jego abdykacji.

Życie literackie

Prawda o Żeromskim

Przez długi czas zwykło się uważać Żeromskiego za pisarza lewicowego. Przyniósł się do tego w dużej mierze fakt, że Żeromski od lat młodości był społecznym radykałem i że tej ideologii dawał niejednokrotnie wyraz w swej twórczości. Ale socjalista nigdy nie był, miał nawet zdecydowaną niechęć do postępców, chociaż sfery lewicowe swoim zwyczajem roztoczyły nad nim sieć adoracyjnych zabiegów. Co prawda zbliżyła go do P. P. S. idea „czynu niepodległościowego” w latach 1897 do 1909, ale marksistowskiej walki klas zupełnie nie uznawał.

Później całkiem się od socjalistów odsunął wyznając ideologię narodową, którą pogłębiał dzięki lekturze pism Romana Dmowskiego. Wiotkie zaś więzy między Żeromskim a polskim socjalizmem urwały się zupełnie z chwilą wybuchu wojny światowej. Wtedy pisarz znalazł się nawet na socjalistycznym indeksie, gdyż jego orientacja polityczna była biegunowo różna od socjalistycznej, a identyczna z narodową. Osiadłszy w Zakopanem, rozwinął Żeromski cichą działalność antyniemiecką i pro-ententową. To uważali socjaliści za „odstępstwo” i „zdradę”, której do śmierci nie mogli mu zapomnieć, mszcząc się w najrozmaitszy sposób.

Rzecz jednak zastanawiająca, że gdy Żeromski zmarł, złośliwości, zawści i impertynencje socjalistyczne umilkły jak na komendę. Widocznie uznano na jakimś tajnym fartuszkowo-partijnym konwenyktu, że partii to dobrze zrobi, gdy się Żeromskiego zanekuje na jej własność. Dawne przepaści i różnice puszczono zostały w niepamięć, przyszła gołda na Żeromskiego. Socjalistycznym świetlicom, saloni T. U. Ru — nadawano nagminne wezwania imienia Żeromskiego. „Jeżeli nie był nasz za życia, niechaj będzie nasz po śmierci”.

Taka jest treść obszernego i niezwykle ciekawego artykułu Stanisława Piolun-Nowoszewskiego w „Warsz. Dzien. Narodowym”. Znakomity znawca Żeromskiego zdemaskował jedną z wielu machinacji socjalistycznych zmierzających do wzięcia gwałtem wielkich ludzi w partyjną szufladkę, ujawnił nowe fałszerstwo literackie popelnione przez te sfery, których jednak nic przed zupełnym upadkiem nie uratuje.

Nagrodzona książka czy nagrodzony skandal?

Wielki — owszem, ale czy Polak, to bardziej niż wątpliwe — powiada jednak Jerem Wasiutyński w swej monografii pt. „Kopernik twórca nieba”, odznaczony ostatnio nagrodą „Wiadomości Literackich”. Książka ta ze względu na swoją treść wywołała liczne sprzeczki i dyskusje. Ostatnio powszechnie jest cytowany głos dr Aleksandra Birkenmajera, prof. historii nauk ścisłych na Uniw. Jagiell. Wybitny znawca przedmiotu kwestionuje poważnie ścisłość i naukowość wywodów autora monografii, wytyka mu liczne braki faktyczne i metodyczne, podkreśla również, że Wasiutyński w rozwiązaniu zagadnienia narodowości Kopernika poszedł całkowicie po linii tendencyjnej historiografii niemieckiej, a w końcu stwierdza, że nagrodzona książka nie jest ani powieścią ani dziełem naukowym.

„Dziennik Polski” dorzuca od siebie do wywodów uczonego krakowskiego następujący komentarz:

„Wiadomości Literackie” i jurorzy którzy przyznali Wasiutyńskiemu nagrodę, zblamowali się w niezwykle sposób. „Wiad. Lit.” dały jeszcze raz dowód, że popierają sprytną blagę i zresztę pisane nieuctwo. Ze p. Wasiutyński nabujał w sprawach trudnych do rozstrzygnięcia — to niedobrze, ale że z Kopernika zrobił prawie Niemca i prawie masona, a Przemysł z nad Saru wypędził nad Wisłę (bo tak jest w istocie) — to już poprostu skandal”.

Kultura i Katolicyzm

Czy można włączać katolicyzm do kultury i czy można oskarżać katolicyzm lub chrześcijaństwo do błęd kultury chrześcijańskiej? Jacques Maritain odpowiada w swej książce pt. „Religia i Kultura” (wydanej przez Nac. Inst. Akcji Katol.) — nie! — i uzasadnia to tym, że cywilizacja i kultura należą w swej istocie do zakresu dóbr doczesnych, prawdziwa religia natomiast tj. chrześcijańska jest nadprzyrodzona i przewyższa każdą cywilizację i każdą kulturę. Katolicyzm nie jest tym samym co kultura katolicka; on ją ożywia, kształtuje, lecz sam jest niezależny. Ona należy do porządku przyrodzonego, on jest nadprzyrodzony. Dlatego też powinniśmy się strzec nie tylko przed

Dwa słowa: „Arnold Fibiger” a każdy wie, że to polski Bechstein i polski Blüthner.
KALISZ, SZOPENA 9
Gener. przedstawiciel:
Centralny Magazyn Piania
POZNAŃ, PIERACKIEGO 11
N 8762

pomieszczeniem Kościoła z jakąkolwiek cywilizacją — powiada Maritain — lecz także przed pomieszczeniem w czymkolwiek Kościoła z jakąkolwiek cywilizacją chrześcijańską.

Te i wiele innych zagadnień rozwija pisarz francuski we wspomnianej pracy, która posiada również wartość zasadniczą dla katolickiej twórczości literackiej. **A. R.**

Huragan nad Lwowem

L w ó w. — Nad miastem przeszedł huragan o niezwyklej sile, który spowodował przerwę w komunikacji kolejowej i pieszej. Na jednej z ulic zawalił się mostek nad reperowanym kanałem, a do wnętrza wpadła 60-letnia staruszka, która doznała obrażeń. 3 osoby zostały zranione cegłami. Wiele dachów zostało uszkodzonych. Wiatr porzywał liczne gzymsy z domów. (ATE).

75-lecie prasy polskiej w U. S. A.

W roku bieżącym upływa 75 lat od czasu powstania pierwszego polskiego pisma w Stanach Zjednoczonych A. P., toteż rok 1938 w U. S. A. jest rokiem poświęconym książce i prasie polskiej. Na marginesie tego jubileuszu należy przypomnieć, że pierwszym pismem, założonym w 1863 roku przez emigrantów politycznych z Polski był tygodnik „Echo z Polski”, redagowany przez J. Jaworskiego, drugim z kolei pismem polskim w Stanach Zjednoczonych A. P. był „Orzeł Polski”, założony w 1870 r. Obecnie St. Zjedn. posiadają ponad 100 pism polskich, których rola na kształtowanie się opinii polskiej w U. S. A. jest decydująca. (P. A. N.)

Człowiek najbardziej tatuowany na świecie

Jest nim Richardo, którego nazwisko figuruje na afiszach paryskich, sześć razy większe od nazwisk Courtelina'a i Marcela Pagnol. On jest atrakcją programów.

— Najbardziej tatuowany? — oburza się Richardo. — Nie: najpiękniej otdobiona od najzdobniejszych gobelinów. Nie ma ani centymetra bez artystycznego rysunku. Jest to arcydzieło, jedyne na świecie.

FILM nad przepaścią

Któż zbadal puszcze filmowych
Przepasne krainy,
Aż do samego środka,
Do jądra gestwinyl?
Wiesz tylko, albo bajka
Wie — co się tam dzieje —
Takie tam trzęsawiska —
Takie „dżyki” knieje! —
A za trzęsawiskami
Już nie tylko krokiem,
Ale nawet daremnie
Zapuszczać się wzrokiem,
Bo tam już wszystko mglistym
Zakryte obłokiem,
Co się wiecznie z żydowskich
Machinacji wznosił
Za tą „mgłą” dopiero,

Jak wieść gminna głosi,
Ciągnie się bardzo piękna

Żyżna okolica —
Raj przedsiębiorców filmu —
Inaczej — Stolica! —

W niej — jak w arce Noego,
Z „wybranego rodu”
Jedna przynajmniej para
Chowa się dla plodu! —
Autor-Żydek z kochanką,
Zwany scenarzysta —
Jego pomocnik-geniusz,
Czyli dialogista —
Reżyser, także geniusz,
Z reguły semita,
I jego „prawa ręka” —
Takoż izrajlita!

A już o przedsiębiorcach
Nie warto wspominać —
Ich metryki są znane:

Patrz Żydowska Gmina! —
Lecz właściwa komedia
Wtedy się zaczyna,
Gdy ta cała „rodzina”
(Czytaj: Palestyna),
Polskie nakręca filmy,
Polskie „życie” kręci —
Wtedy niech nas w opiece
Mają wszyscy święci! —

Więc: Żeby „barwę” miały
Żydowskie przeboje,
Ubiere się „artystów”
W krakowskie (sic!) stroje!
A — że pod rogatywką
Semicki „ogórek” —
To drobiazg, przeoczony
Przez Matkę-Naturę! —
Bo temat przecież polski,
Środowisko „nasze” —
Wiesz, chatka, miasto, hotel,

Ulica, poddasze! —
A, gdybyś chciał i dalsze
Zglebić filmu knieje,
Spójrz jak Żydki filmują
Nasze polskie dzieje!
Historia — to kopalnia —

Nie dziwny się wcale,
Ze się i do niej sprytni
Żydzi dokopali!
Przeto, gdy bym zobaczył
Taką dziś ohydę,
Ze na przykład Twardowski
Na filmie jest... Żydem —
Wcale bym się nie zdziwił,
Wszak dojdzie do tego,
Ze będziemy z krzywym nosem
Mieli... Twardowskiego!

Nie mniej czas już nareszcie
Przedsięwziąć kontratak —
Ta dziedzina sztuki
Nadto „trędowata”!
Aż nadto już wygląda
Żydowsko i „Szaro”
I straszy nas z ekranów
Żargonową gwarą!

Czas wywieźć „trędowatych”
Za granic paliki,
I w ten sposób oczyścić
Filmu... mateczniki! —

STANSO.

OBLICZE FRANCJI

Kraina menhirów i dróg krzyżowych

(Od własnego korespondenta „Orędownika“)

Par yż, w kwietniu. „Ten długi półwysep o dzikim wyglądzie ma w sobie coś osobliwego”, powiedział Chateaubriand o Bretanii swej rodzinnej ziemi. I takąż ona jest w istocie: dzika, poetyczna, odznaczająca się wyjątkowo oryginalnym folklorem.

Bretania, oblana wodami Atlantyku i kanału La Manche, stanowi przy tym zachodnio-pln. kraniec Europy... Finis Terrae! To jej położenie geograficzne przyczyniło się niezawodnie do rozwoju partykularyzmu mieszkańców, a równocześnie do zachowania nietkniętych wierzeń i tradycji. Przyjmowali oni bowiem kolejne nowe cywilizacje, ale nie wyrzekali się poprzednich.

I tak np. na dolmenach i menhirach, tych nadzwyczajnie ciekawych zabytkach przeszłości, za czasów panowania rzymskiego wryto w Bretanii bożyszcza łacińskie. Skoro zaś nastąpił katolicyzm, to te menhiry uległy chrześcijanizacji, w tym znaczeniu, że nad pogańskimi zabytkami umieszczono znamię krzyża.

i dolmeny? Co to są menhiry

Ale co to są w istocie owe menhiry i dolmeny? Są to kolosalne kamienie, pochodzące z epoki przedhistorycznej. Niektóre z nich ważą około... 350 ton. Menhiry to wydłużone kamienie, ustawione prosto. Dolmeny są spłaszczone, stanowią jakby olbrzymie stoły. Można pod nimi z powodzeniem urządzić sobie obszerne mieszkanie. Historycy przypuszczają, że menhiry są może

Irlandii, Walii itd. Po inwazji rzymskiej ci Celtowie z W. Brytanii, przesładowani tam przez nowy żywioł Angłów i Sasów, wsiedli na pirogi, pokryte skórą i przybyli na brzegi francuskiej Bretanii. Była to inwazja zupełnie pokojowa. Nowi przybysze przynieśli ze sobą wyższą cywilizację, ale pokrewną tubylcom. Zaczęli tu zakładać klasztory i kościoły, słowem stali się apostołami Bretanii. Z biegiem czasu Bretania staje się potężnym księstwem. O rękę księżniczki „Anne de Bretagne” ubiega się najpierw król Karol VIII, a potem Ludwik XII. Będzie ona też dwukrotnie królową Francji, ale nigdy nie zapomni o swej rodzinnej Bretanii. Strzec będzie zazdrośnie jej przywilejów. Dopiero po jej śmierci Bretania zostaje przyłączona do korony. *

wpadającą do Atlantyku znajdziemy Nantes, ważny port, ogromny przy tym ośrodek przemysłu metalurgicznego i fabryk konserw; dalej St. Nazaire o największych na świecie warsztatach konstrukcyj morskich. Posuwając się ku północy, spotkamy Lorient, ważny port wojskowy i rybacki, wreszcie potężny Brest, baza francuskiej atlantyckiej floty wojennej. Sam port jest tak ogromny, że mogłaby w nim znaleźć pomieszczenie flota całej Europy!

Przystanie rybackie o przepięknych plażach

Pomiędzy powyżej wymienionymi ośrodkami marynarki rozsiadły się mniejsze lub większe przystanie rybackie. Ludność, żyjąca z rybołówstwa oblicza się na 70.000 osób. Naj-

Typ starego Bretończyka

oceanowym Teza o „sercu

Klimat Bretanii bynajmniej nie jest ostry. Rzadko kiedy panują tu silniejsze przymrozki. Zawdzięcza ono podobno tę łagodną temperaturę Golf Streamowi. Mówią podobno, że niektórzy uczeni powątpiewają teraz w jego istnienie, a wysuwają natomiast tezę „serca oceanowego”.

Gród korsarski

Na pograniczu pomiędzy Bretanią, a sąsiednią Normandią znajduje się St. Mâlo, jedyny w swym rodzaju gród korsarski. Koloryt jego z daleka zupełnie ołowiany. Jest on cały otoczony szancami z XII i XIII w., doskonale zachowanymi, a o które poprzez wieki rozbijały się najazdy nieprzyjacielskie, Sourcouf był ostatnim korsarzem z St. Mâlo, a jego wyprawy, zwłaszcza przeciw Anglikom, stały się legendarnymi. Bretania od najdawniejszych czasów dostarczała i dostarcza Francji niezwykle walecznych, bodaj najlepszych na świecie marynarzy. Wszak to oni wstawili się w ostatniej wojnie, kiedy pod rozkazami bretońskiego admirała Ronarcha, jako „Fusillers-marins”, czyli niejako morska piechota, ocalili część terytorium belgijskiego, stając się niesłychanie ciężkie walki z nawałnicą germańską nad Yser i koło Dixmude.

Romantyczne pamiątki

St. Mâlo nie słynie jednak wyłącznie z korsarzy. Posiada ono romantyczne pamiątki. Tutaj bowiem nad samym Oceanem wznosi się poetycznie dziki grobowiec Chateaubrianda: płyta granitowa, nad nią krzyż, bez żadnego napisu, nawet bez nazwiska wielkiego autora „Mémoires d'Outre tombe”!

Krzyżowe drogi bretońskie

Ludność Bretanii niezmiernie konserwatywna jest bodaj najbardziej religijna z całej Francji. W prowincji tej, która jakkolwiek wydała Renana, religia jest uczuciem dominującym. Stąd te niezliczone „pardons”, czyli odpusty i pielgrzymki, jak np. do św. Anny d'Auray i do licznych innych miejscowości, które tak uderzają cudzoziemców. Stąd wreszcie te przepiękne drogi krzyżowe bretońskie, prawdziwe zabytki lokalnej sztuki, znajdujące się przy kościołach, dokoła których skupia się zresztą całe życie duchowe Bretanii mistycznej, a zarazem realistycznej. I. BRIARES.

Bretonki, w swych charakterystycznych strojach, udające się na nabożeństwo do kościoła

Bretania dzieli się na dwie odmiennie części: wewnętrzną „Arwor”, którą stanowi częściowo wrzosowiska, częściowo lasy oraz na „Armor”, czyli nadmorską.

Ta pierwsza znacznie mniej malownicza jest jednak krajiną legend światowej sławy. Jedną z nich przecieź niesie, że św. Graal — czara szmaragdowa, zawierająca kilka kropel krwi Chrystusowej, została przez Józefa z Arymatei przeniesiona właśnie do bretońskiego lasu „Brocéliande”.

Pewną część tej „wewnętrznej” Bretanii, melancholijnej, stanowią też kolosalne torfowiska w „la Brière”, rozciągające się na przestrzeni 6000 hekt., a z których wydobywa się 100 tys. m kw. torfu.

Port, w którym pomieściłaby się flota Europy

Stolicą Bretanii jest miasto Rennes. Wszystkie inne miasta znajdują się albo nad morzem, albo przy ujściu rzek. I tak nad Loa-

większy połów homarów i langust daje właśnie Bretania. — Wszystkie przystanie rybackie posiadają piękne plaże. Oto elegancka La Baule na „Wybrzeżu miłości”, posiadająca ca 10 km złocistego piasku. Dalej Pouliguen, ciekawy półwysep Quiberon, naprzeciwko zaś przepiękna wyspa „Belle-Ile”. Oto Pont-Aven i Pont-l'Abbé, słynące z przeciekawych ubiorów. Pomiędzy nimi nad rzeką Odet króluje miasto Quiberon, którego katedra uważana jest za zabytek historyczny.

Zatoka zmarłych

Najbardziej wysunięty w Ocean skrawek Bretanii nazywa się „Pointe du Raz”. Wznosi się on stromo na skale, o której biją dzień i noc rozhukane bałwany. Roztacza się przed nami „Baie des Trepasés” — zatoką zmarłych — rok rocznie pochłaniająca liczne ofiary spośród rybaków. Dalej wreszcie, najbardziej na pln. zach. wysunięta część Bretanii, to wyspa Quessant, o której mówią marynarze „Qui voit Quessant, voit son sang”!

Jedna z sławnych dróg krzyżowych w Guimiliau w Finisterze (Dolna Bretania)

pomnikami zmarłych, a dolmeny służyły im za prowizoryczne grobowce.

Rola Celtów w Bretanii

W VI wieku podczas wędrówki Celtów jedna ich część osiedliła się właśnie w Bretanii, nazywając ją krajiną „Armor”, druga w

Morska grotta w „Zatoce Umarłych” w Finisterze (Dolna Bretania)

Skaliste wybrzeże w Pouliguen, gdzie łowi się homary i langusty

NASZA NOWELKA

Fałszywa fotografia

Kapitan Węgrzyn wstał od stołu i zmęczonym ruchem przetarł oczy. Nareszcie! Zmudna i uciążliwa praca kilku lat została skończona. Dziś zdobył pewność, że jego wynalazek odda nieocenione usługi Polsce, da mu sławę i niezależny byt materialny. Pozwoli mu założyć własne ognisko, w którym królować będzie czarnooka Wala.

Węgrzyn otworzył dużą, skórzaną walizkę i powoli, troskliwie włożył do jej wnętrza owoc swej pracy — pocisk, pod względem siły wybuchowej przewyższający wszystko, co dotąd wynaleziono. Uporządkował rozrzucone po stole papiery, — złożył starannie i wsunął do małej szafki, zamykając ją troskliwie na patentowy zamek. Wtem we drzwiach stanęła służąca.

— Panie kapitanie, hrabia Zadorin chce się koniecznie z panem widzieć. Czekaj w przedpokoju.

— Poprosz go tutaj! Mam tylko chwilę czasu i zaraz wychodzę.

Do pokoju wszedł wysoki, rudy mężczyzna, o rysach ostrych i odrażających. Ubrany był bardzo starannie, nawet z nieco przesadną elegancją, w krawacie błyszczał duży brylant. Kapitan Węgrzyn nie mógł sobie przypomnieć, gdzie już tego człowieka widział, nieznajomy przedstawił się.

— Pan pozwoli, jestem Zadorin... Nie zabiorę wiele czasu.

— Proszę, czym mogę panu służyć? Zadorin siadł na wskazanym krześle, rozglądając się po pokoju.

— Zapewne dziwi pana to moje nazwisko... ale ponieważ miałem już przyjemność poznać pana na bankiecie u hrabiny Rakowskiej, więc to mnie skłoniło, że przyszedłem obecnie do pana.

Teraz kapitan przypomniał sobie tego ryżego eleganta. Zadorin, hrabia Zadorin, rodowity Moskal, gość hrabiny Rakowskiej. Już wtedy, na bankiecie, Zadorin okazywał mu szczególną sympatię. Bankiet ten był właśnie wspaniałym balem samych milionerów. Zaproszenie, które wtedy uzyskał, było uważane za szczególnie wyróżnienie ze strony hrabiny Rakowskiej.

— Przystępując odrazu do sprawy — ciągnął dalej Zadorin — chciałbym panu przedstawić pewną propozycję. Mianowicie jest mi wiadomym, że pracuje pan nad pewnym pociskiem. Otóż, chciałbym kupić pański wynalazek. Przyznam się, że mi bardzo na tym zależy.

— Pan chciałby kupić mój wynalazek dla siebie?

— Nie koniecznie dla siebie — zmieształ się nieco Zadorin — zresztą co panu do tego, kto kupi, byle dobrze zapłacił. A ja jestem kupcem odpowiedzialnym i płacę gotówką... może być w obcej walucie, np. w dolarach. Cóż panu zapłaci rząd polski?... Ja dam więcej, daleko więcej... Więc gdyby suma czterystu tysięcy dolarów odpowiadała, to możemy tę sprawę odrazu tutaj załatwić.

— Nie wszystko jest do kupienia — uśmiechnął się Węgrzyn. Ja panu nie sprzedam wynalazku.

Zadorin widocznie był na to przygotowany, więc nie zraził się i kusił dalej.

— Gotów jestem dołożyć jeszcze! Dam siedemset tysięcy dolarów płatnych w złocie, z rączki do rączki, po kupiecku. Sądzę, że nikt inny nie ofiaruje panu większej sumy.

Kapitana Węgrzyna oszłomiła ta cyfra. Jak urzeczony słuchał kuszących słówek Zadorina. Ale w tej chwili zrozumiał, że to Bolszewia sypnęła dolarami, by za pomocą jego wynalazku rozszerzyć swoje krwawe panowanie, obezwładnić i zniszczyć wszystko co lepsze, co szlachetniejsze, by zgnieść — może nawet i Polskę!... Bo to, że Zadorin był wysłannikiem Sowietów, nie ulegało najmniejszej wątpliwości. Błysk jakiejś zapalił się w oczach kapitana.

— Niepotrzebnie pan się trudzi, panie hrabio. Wprawdzie suma jest zachęcająca, lecz ja absolutnie wynalazku nie sprzedam. Są rzeczy, których nie można kupić za najgrubsze pieniądze.

— A może pan się jeszcze namyślił. Dziwi mnie to, że pan tak niechętnie odnosi się do mojej propozycji. A może to miłość dla Polski stoi na przeszkodzie... Pan wybaczy, że mieszam się w jego osobiste sprawy, ale panna Wala innego byłaby zdania...

— Ho! To pan zna i moją narzeczoną!... Świetnie ma pan informacje! — ironicznie zauważył Węgrzyn.

Zadorin niedbale machnął ręką.

— Mamy świętą służbę wywiadowczą — i to wszystko. Umiemy płacić ludziom. Ale nawijając do poprzedniego, chciałem powiedzieć, że stanowczo powinien pan większą zwracać uwagę na Walę... Za dużo sobie pozwala ta kobieta... mógłbym nawet służyć dowodami...

Kapitan przyskorzył z wściekłością do Zadorina, rzucając przekleństwo.

— Jak śmiesz!... Odpowiedz mi za to!...

Lecz Zadorin wyjął z kieszeni fotografię... Tak, to była Wala... jego Wala w objęciach jakiegoś mężczyzny... Cały świat zawirował mu przed oczyma, nie miał już żadnego celu w życiu... Pod wpływem nagłego osłabienia osunął się na krzesło.

Zadorin obserwował pobladłą z wysiłku twarz kapitana i zdawało mu się, że osiągnął to, co zamierzał.

— Powiem panu — syczał — kto jest tym osobnik, niech mi pan tylko sprzeda swój wynalazek...

Zemsta... siedemset tysięcy... za po-

eisk...

Wiosna w górach

Już od kilku dni suchy i ciepły wiatr goní mocno po górach i dolinach, po dachach zabudowań góralskich, a słońce śmieje się, bo wiatr zabrał ze sobą śnieg, uniósł go do doliny, a zostały po nim tylko barwne pola krokusów. We wsiach górskich i miasteczkach śnieg rozpląnął się w tysiącnych strugach i zadudnił po rynnach.

Tu i ówdzie spoglądają ciekawie w świat pierwsze wiosenne kwiaty i cienkie ich łodyżki chwieją się za najbliższym podmuchem wiatru. Jeszcze nikt nie zdołał o tym pomyśleć — aż tu nagle jest już wiosna! Dotarła aż do najodleglejszych dolin i obudziła ze snu zimowego pogrążone w ciszy wioski.

Ale już i w samych górach wiosna odbywa swój wjazd tryumfalny. Na halach niżej położonych pokazały się wielkie ziemiste plamy w polach śniegowych, a na tych skrawkach ziemi wyrzały pierwsze kwiatki.

Już i strumyki górskie wyzwoliły się z okowy lodu i prawie że nie mogą pomieścić wartkiej masy wód, która z głośnym szumem ucieka w doliny. Na brzegach strumyków lśnią się w

dolinach w promieniach słonecznych kotki wierzbowe, srebrne i miękkie jak aksamit; stoją jak świeczki wśród masy ciemnych prętów. W dole na południowych stokach gór, gdzie już mocno od kilku dni przypieka, dawno już nie ma zimy. Trawa przybiera swoją pierwszą cudowną zielen, a wśród niej kryją się białe i żółte pasy kwiatów wiosennych. Jak żółte plamy na wielkiej palecie stoją delikatne baldaszki kluczyków. A niebo jest lśniącym niebieskie i w górze ciszą niczym nie zmącona. Tu wśród kolosów górskich, w tej nieskalanej ciszy wszelkie stworzenie musi zwrócić swą myśl do Boga, swego Stwórcy. Żaden dźwięk nie zakłóca tej cudownej harmonii, tego wspaniałego hymnu pochwalnego na cześć Pana, a czasami tylko owad jakiś przeleci i siada na kielichu kwiatowym, sam jakby oszłomiony zapachem i urokiem wczesnej wiosny. Wśród tej ilości zielono-żółtego koloru znajdzie się niekiedy białe plamy rozkwitłych śnieżyczek, stojących w pełni swej krasy. Przy stopniowym wchodzeniu w górę oczy zatrzymują się na stromych ścianach. W górze na śnie-

Wiosna w górach

żystym wierzchołku błyszczy się biały obłoczek, a na zboczach, na których dzięki spadziści nawet śnieg i lód nie mogą się zatrzymać, spoczywa dziwna niebieska ponurość. Gdzieś w oddali zagrzmi czasami w wysokich górach, to znak, że lawina zsunęła się w dolinę lub zwały śniegu spadły w przepaść.

Aż w końcu ostatnie łąki jawią się na granicy śniegu. Co prawda słońce co dnia coraz to więcej niszczy swym gorącym pocałunkiem śnieżną płachtę, ale jest jeszcze bardzo silna i mocno otula skały. Na samym przedzie łąk stoją długie szeregi krokusów białych, żółtych i liliowych, żółte narcyzy górskie wychylają się ze szczelin i wyglądają wśród odłamów skalnych, a w samym śniegu stoją duże kwiaty jaskrów. Od wielkiej ilości kwiatów unosi się w powietrzu delikatny zapach.

O piękna wiosna górską, czyż może być coś bardziej pełnego czaru na świecie? Tam, hen, w samej górze jeszcze lodowato-śmiertelne zimno lodu, a tu kilkanaście metrów niżej barwne życie kwiatów, niczym czarodziejski, wspaniały i najcenniejszy zarazem kobieriec, utkany ręką największego Mistrza — Boga. Wiosno, z każdym dniem rodzisz coraz więcej kwiatów, symbolicznych zwiastunów życia.

W. Z.

Połowcy na wodach Islandii

Gdynia. — Przed czterema tygodniami wyruszył z Gdyni trawler dla połowów dalekomorskich „Cezary”. Celem trawlera były po raz pierwszy dalekie wody Islandii. Była to próba ekspedycja Towarzystwa Połowów Dalekomorskich „Pomorze” na wody Islandii. Nadeszła obecnie depesza z pokładu trawlera „Cezary”, że znajduje się on w drodze do Gdyni. W depeszy również donoszą, że pierwsze polskie połowy ryb w okolicach Islandii najzupełniej się powiodły. „Cezary” wiezie do Gdyni ok. 80 ton ryb.

SIOSTRY KRÓLA ALBANII

Do Londynu przybyły w drodze powrotnej z podróży do USA trzy siostry króla albańskiego, Zogu I. Od lewej stoją księżniczki: Myzejen, Ruzihte i Mazhide

Polityka i konie...

Nie zapomnę chyba tych imienn. A było tak: Do Poznania na herbatkę towarzyską Łowca Wielkopolskiego przyjechał blisko dwutysięcmorgowy pan dziedzic z samych kresów zachodnich. Ogromnie mu się tu podobało, ile że przypomniał sobie dawne czasy akademickie, które ze złą w oku porównywał do obecnych, znajdując w pięknej i przykładowej zabawie młodzieży pocieszający prognostyk na przyszłość.

On — stary kawaler, ja w kwiecie lat męskich, on znakomity myśliwy a więc łgarz wysokiej klasy, ja myśliwy pod psem i łgarz tejże klasy, on oficer rezerwy z krzyżem, ja — bez krzyża... Mielśmy zatem wspólną platformę porozumienia i zrozumienia, która sprawiła, żeśmy się bardzo polubili i po żołniersku, po myśliwsku — pokochali.

Z potoku wymowy Zadorina, kapitan zrozumiał tylko te słowa: zemsta — za pocisk... Coś się w nim kurczyło, łamało... Zemsta... zemsta... — słowo to wabiło go całą potęgą zranionej miłości... Już wyciągnął rękę po kluczyk od szafki, — gdzie zamknął walizkę ze swoim wynalazkiem, by go zademonstrować gościowi i znów... zamajaczyły mu spalone osiedla, zrujnowane miasta, leżący pokotem ludzi — bezbronni przed działaniem jego strasliwego pocisku... Na Polskę szły tłumy zdziczałe i na pogorzeliśkach zniszczonych miast zatykały czerwone plachty z młotem i sierpem... Nad zmienionymi w pustynię łanami zbóż świeciła krwawa pięcioramienna gwiazda... Nie, za nic, nie da wściekłym psom broni w łapy! Przecież sprzedając swój pocisk, zrobiłby Bolszewię siłą nie do zwalczania... Oni mogliby zniszczyć wszystko, a my patrzylibyśmy na to bezsilnie... Nie wolno mi się wahać ani chwili!

Kapitan Węgrzyn podniósł się z krzesła. Był bardzo blady, lecz głos jego brzmiał twardo i pewnie.

— Byczy chłop jesteście, jak pragnę zdrowia — powiada do mnie dziedzic — i nie chcę was znać, jeśli do mnie na imieniny nie przyjdziecie. Będzie kupa gości, jadła i napou...

Pojechałem. Dziedzic dotrzymał słowa oficerskiego: istotnie gości, jada i napou było jak wyżej. Tego ostatniego nawet trochę za dużo. Gości było, na dobrą sprawę, około dwudziestu. Sami panowie, sami oficerowie od generała w dół, sami kompani sympatycznego solenizanta z wypraw wojennych, natomiast ani jednej przedstawicielki pięknej, ile że — wiadomo — dziedzic jest „ślubowanym starszym” kawalerem!...

Popijaliśmy znakomite wino i skutkiem tego na blisko 20 uczestników biesiady imienninowej było dobrych 30 mów z życzeniami pod adresem zacnego solenizanta, który „45 lat

— Nic z tego, hrabie Zadorin! Wynalazku nie sprzedam... nie sprzedam nawet za zemstę! Ale teraz przepraszam pana, lecz spieszo mi!

Zadorin był wściekły. Nie spodziewał się, że zostanie pobity. Żując w ustach jakiegoś przekleństwo, wyszedł, nie patrząc na kapitana.

Po jego wyjściu Węgrzyn znowu opadł na krzesło. Apatycznym wzrokiem przesunął po całym pokoju. Nagle — co to?... Na podłodze obok drzwi leżała fotografia... To ta, którą hr. Zadorin pokazywał... Widocznie wypadła mu z kieszeni gdy odchodził...

Szybkim ruchem kapitan podniósł ją z podłogi i nagle błyskawicą przeszła mu przez głowę. Przecież to nie jego Wala, to ktoś inny, do niej tylko podobny... To fałszywa fotografia!

W kilka miesięcy później wynalazek nabył rząd polski a kapitan Węgrzyn i Wala odjeżdżali na podróż poślubną.

KRZYSZTOF GABAN.

bez przerwy przesiedział na koniu” i liczył sobie 70 lat z okładem.

Ogromnie miły i niesamowity człowiek. Bardzo chętnie lubił przemawiać. Każde przemówienie wprawiało go w „natchnienie” i kazało mówić zupełnie niezależnie od tego, że w tej wygłoszał orację inną biesiadnik. Miał jedną oryginalną właściwość, rzadko spotykaną wśród mówców: zapominał.

Zapominał zaś nie tylko słowa, wypowiedziane przed chwilą, ale nawet zdanie rozpoczęte. Być może, że owe 70 lat żywota to sprawiły, być może, że owe „45 lat, które bez przerwy przesiedział na koniu” trochę z niego wytrząsnęły pamięć a resztę dokonało już chyba to bajeczne wino...

Z wieku nazywaliśmy go dziadzią. Właśnie dziadzia zabrał głos, aby słać zasługi solenizanta, około hodo-wli konia rasowego, którego znakomitość oceniła wysoko komisja wojskowa, kwalifikując kilkanaście rumaków jako W 1, WC 1, AL 1, K 2 itp.

Dziadzio zaczął tedy mniej więcej tak:

Kochany, kochany tego, solenizancie, konie, kochane konie. Twoje, mój drogi, kochane konie i komisja. Komisja, konie W, co chciałem powiedzieć W, BW...

W tem przerwał mu kolega rotmistrz.

— BBWR...

W dziadzię jakby grom uderzył. W pokoju rozległ się homeryczny śmiech. Konaliśmy ze śmiechu. A dziadzia strasznie się nasrożył, brwi ściągnął i rzekł:

— Głupi. Jak śmiesz porządne konie gospodarza mieszać do BBWR.

Zamilki, humor stracił i więcej nie przemówił słowa. Od tego czasu minęły dwa tygodnie, a ja wciąż jeszcze nie mogę powstrzymać się od śmiechu, ilekroć sobie przypomnę te cudowne imieniny...

T. Z. HERNES.

NA CZARNYM ŚLĄSKU

Siemianowice — zatroskane miasto

Siemianowice, w kwietniu. Po Katowicach i Chorzowie są Siemianowice Śląskie — o czym mało komu wiadomo — największym miastem na Śląsku; liczą dziś blisko 40 tysięcy mieszkańców. Trzecie miasto woj. śląskiego leży w odległości zaledwie 6 km na północ od Katowic i, posiadając dogodną komunikację kolejową tramwajową i autobusową, stanowi ważny ośrodek przemysłowy Czarnego Śląska. Siemianowice bowiem posiadają duże warsztaty pracy jak: kopalnię węgla „Siemianowice”, hutę żelaza „Laura” z dwoma wielkimi piecami oraz stalownię, rurownię i cynkownię blach, prażalnię rud cynkowych „Siemianowice”, fabrykę kotłów i spawalnię wodno-gazową, głośną w całej niemal Europie z wyrobów potężnych kotłów, przewodów i rur syfonowych, słupów żelaznych, stalowych kuf do browarów itp., fabrykę śrub i nitów, elektrownię „Siemianowice”, hutę szkła, browar piwa słodowego, fabrykę czekolady „Hanka” i szereg innych warsztatów przemysłowych.

Głównym pracodawcą miasta jest „Wspólnota Interesów” w Katowicach, do której należy prawie 60 pct miejscowych zakładów pracy. Jest ona zarazem właścicielką licznych tu terenów, placów itp.

W wielu z wymienionych warsztatów ograniczono ruch do minimum, bo zmora kryzysu dotknęła również ciężką i Siemianowice. W niektórych jednak fabrykach następuje powolna poprawa gospodarcza.

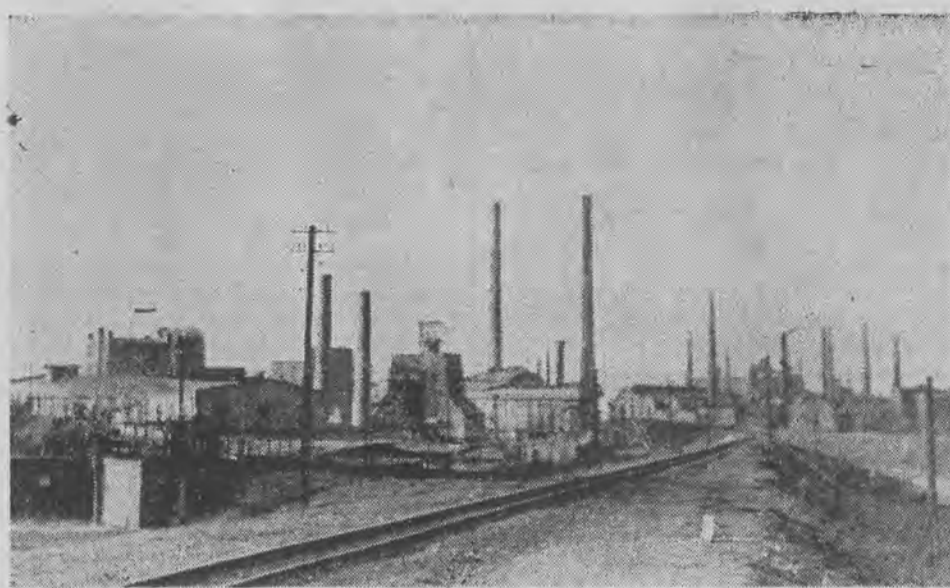
Prawie że wszystkie miejscowe zakłady przemysłowe posiadają własne biblioteki; wzmógł się też w ostatnich czasach ogromnie ruch oświatowy wśród robotników, a przede wszystkim zapal do pracy samokształceniowej. Pionierska służba teatru katowickiego, która — jak wiadomo — wyprzedza całe przedstawienia popołudniowe poszczególnym kopalniom, hutom i związkom — sprawiła, iż robotnicy często odwiedzają teatr.

Robotników, spędzających życie w zadymionych murach, łączy jednak serdeczna więź z ziemią i przyrodą. Szerniały i rzec by można bezużyteczne, ugory za miastem zamienili robotnicy na słoneczną krainę pracy. Cztery wielkie kolonie ogródków działkowych wycisnęły swoiste piętno na zakłopotanym obliczu Siemianowic. Obok nielicznych tu parków i skwerów, wprowadzają one w mury miasta ożywcze tchnienie przyrody i piękno.

W Siemianowicach pracuje jedenaście publicznych szkół powszechnych III stopnia, szkoła specjalna, szkoła zawodowa dokształcająca, uniwersytet powszechny, świetlice młodzieżowe i gimnazjum państwowe.

Wśród zasłużonych synów Siemianowic wyliczyć można: pisarza ludowego Piotra Kołodzieja, którego sztuki sceniczne grywano nie tylko na Śląsku, ale daleko poza granicami kraju, bo nad Sekwaną i Renem wśród emigracji polskiej, ks. Aleksandra Skowrońskiego, który w „Gazecie Opolskiej”, w „Głosach z nad Odry”, „Nowinach Raciborskich” propagował w setkach mocnych artykułów myśl ścisłego zespolenia się żywiołu polskiego dla obrony języka i spraw politycznych. Znacomity filolog polski dr Ryszard Ganszyniec pochodzi z Siemianowic, wreszcie siemianowiczanie jest Wojciech Korfanty.

Tu w czasach największego ucisku germanizacyjnego zbierała się grupa wybitniejszych działaczy i patriotów śląsko-wielkopolskich (Dreyza, Steślicki i in.), by omawiać i realizować istot-

Fragment dzielnicy przemysłowej Siemianowic. W głębi huta „Laura”

ne sprawy polskie. Zapisali się dawniejsze Siemianowice godnie na kartce historycznej Śląska, a i w powstaniach śląskich siemianowiczanie złożyli hojną daninę krwi. W czasach zaś przedplebiscytowych wybitną rolę odegrała dla sprawy polskiej trupa teatralna „Fredro”, którą na objazd całego Śląska powołał Polski Komisarjat Plebiscytowy.

Życie kulturalne Siemianowic toczy się powoli. Miasto bowiem żyje w dużej mierze życiem kulturalnym pobliskich Katowic i tym się zadawała. Zalega prace, jak monografię miasta, ilustrowany przewodnik po Siemianowicach, gromadzenie zbiorów etnograficznych, zabieg o placówkę muzyczną, jaką jest orkiestra symfoniczna — teraz dopiero wchodzi na właściwą drogę.

Niedawno też nastąpił tu renesans haftu śląskiego, dokonany przez Tow. Przem. Lud. w Katowicach, wspólnie z

grupą miejscowych pań i pracowników, które jeły się malej, lecz pięknej i pożytecznej pracy: propagowanie rodzimych motywów śląskich — do polskich domów.

Podkreślenia godnych zabytków historycznych miasto nie posiada. Mniej lub więcej znany jest zamek hr. Donnersmarcków z 1832 r.

Dzisiejsze Siemianowice — to przede wszystkim człowiek. Pozbawiony pracy w kopalni „Ficinus” — rozpoczął tuż za jej plecami walkę ostateczną: odkrył „samorodną kopalnię”. Dzień tam wstaje jakiś rzewny, cichy i znępany. Wychudli młodzi ludzie, uznojeni codzienną męką podziemną, kpią sobie ze śmierci, co czai się koło nich pod ziemią. Spozierając atoli boleśnie na nieczynny „Ficinus” — depczą po wadłach i ziemi porytej — bez śmiałości wpatrują się w radość promieniującego słońca.

ADAM DYTKIEWICZ.

Olbrzymie powodzenie klubu mężów-pantoflarzy

Najdziwaczniejsze stowarzyszenia Anglii i Ameryki

W pobliżu miasta Halifax w Nowej Szkocji grupa miejscowych mężczyzn założyła klub mający na celu zorganizowanie mężów pantoflarzy.

Komitet organizacyjny oryginalnego klubu otrzymał tyle zgłoszeń amatorów na członków z całej Ameryki, że postanowił przeprowadzić bardzo surową selekcję i nadawać godność rzeczywistego członka tylko tym ze zgłaszających się, którzy postawią trzech wiarogodnych świadków na dowód, że istotnie są pod pantoflem żon.

W Nowym Jorku założono „Klub noszących okulary”. Ponieważ według statystyki w Stanach Zjednoczonych około osiem milionów mężczyzn nosi okulary, założyciele klubu są przekonani, że stowarzyszenie ich będzie jednym z najliczniejszych na świecie. Dotychczas do klubu zapisało się około 30 tysięcy członków.

Klub zamierza otworzyć oddziały we wszystkich większych miastach Ameryki i chce włączyć swych człon-

ków na terenie towarzyskim.

W Bostonie grupa starych kawalerów założyła „Klub Samotników”. Do klubu tego mają prawo wstępować też i kobiety, panny, wdowy, albo rozwódki, pod warunkiem, że przez należenie do klubu nie będą się starały wyjść za mąż.

Klub ma bardzo piękny lokal, zaopatrzone we wspaniałą czytelnię i bibliotekę, pływalnię, salę gimnastyczną i cały szereg rozmaitych innych urządzeń umilających członkom pobyt w klubie.

Echa strajku rolnego

Sąd Apelacyjny w Przemysłu rozpatrywał sprawę Józefa Siciarza, prezesa kół Stron. Ludowych w Rudolowicach i studenta akad. handlu zagr. we Lwowie Franciszka Czarneckiego, oskarżonych o udział w strajku 1937 r. W pierwszej instancji obaj zostali skazani na kary po 2 lata więzienia. Obecnie sąd po zbadaniu sprawy obniżył karę Siciarzowi do 6 mies. aresztu, a Czarneckiego uwolnił od winy i kary.

Zanikające już dziś charakterystyczne typy ludowe z Siemianowic

Choć nie chcesz, musisz powiedzieć prawdę

Spowiedź w narkozie — Najczęściej mówi się o miłości — Kobieta marzy o strojach, a mężczyzna złoźczy i sprzeciwia się

Przysłowie łacińskie: In vino veritas — w winie prawda można by trafnie rozszerzyć także na stany narkozy. W uśpieniu narkotycznym ludzie są szczerzy. Wiedza o tym zbrodniarze i wzbraniają się poddawać operacji nawet wówczas, gdy są poważnie chorzy. Obawiają się, że w narkozie wyśpiją coś, co pragną za wszelką cenę zachować dla siebie. Tymczasem obawa ta jest bezpodstawna, gdyż każde słowo, wypowiedziane w narkozie, chronione jest na całym świecie tajemnicą lekarską.

Kierownik wielkiego szpitala nowojorskiego, który przez szereg lat studiował ludzi w narkozie, opowiada nieraz bardzo zabawne rzeczy o „tajemnicach”, jakie uśpieni wyśpiwują w narkozie. Najczęściej mówią oni o miłości. Mężczyzna operowany nazywa po imieniu kobietę, któ-

rą kocha. I odwrotnie, kobieta mówi o ukochanym mężczyźnie. Ludzie, którzy przez długie lata miłości swą ukrywali, wyznają nagle w narkozie, co dotąd zamilczali. Ulubionym tematem uśpiionych są także piosenki miłosne. Nie należy do rzadkości, że pacjent nagle deklamuje tekst jakiegoś przeboju lub jakiegoś wiersza lirycznego. Pod wpływem eteru ludzie najbardziej rzeczowi i trzeźwi stać się mogą sentymentalni i romantyczni.

Ulubionym tematem jest także życie zawodowe. Pacjent mówi o swoim przedsiębiorstwie, chwali i gani swój personel, złoźczy konkurencji i odśtania bez ogródek wszystkie swoje kłopoty zawodowe. Rozprawia się w sposób dosadny ze swym szefem, żąda podwyższenia poborów i grozi wymówieniem posady. W ogólności objawiają mężczyźni, o ile nie mówią o miłości, wielką skłonność do sprzecznia się

Psy eskimoskie w Europie

Donosiliśmy w swoim czasie o badaczu podbiegunowym Pawle Emilu Victor, który przybył na wystawę powszechną w Paryżu z zaprzęgiem psów eskimoskich. Psy te, między którymi najdzielniejsze są Apadontok, Padasi i Petermassi, miały wielkie powodzenie wśród publiczności. Chociaż bowiem między sobą gryzą się często, o czym świadczą porozrywane uszy, dla ludzi są nadzwyczaj łagodne.

Victor w towarzystwie porucznika Flotard i Michała Pereza, odbył ze swoim zaprzęgiem podróż w Alpy, aby się przekonać, czy psy eskimoskie będą mogły mieć zastosowanie przy wspinaczce wysokogórskiej. Próba udała się znakomicie.

Kiedy alpinści przybyli do Chamonix, byli fotografowani, filmowani i fotowani setki razy. Na zdjęciach wyszedł najlepiej Petermassi, który jest najfotogeniczniejszy.

Piękne damy wariowały za podbiegunową sforą. Jedna z nich zawołała: — Ach, jakie te psy są urocze!...

I pocałowała wszystkie po kolei w pyski. Psy eskimoskie po raz pierwszy w życiu miały na nosach czerwone serduszka od pomadki do ust...

Smetona i Smetana

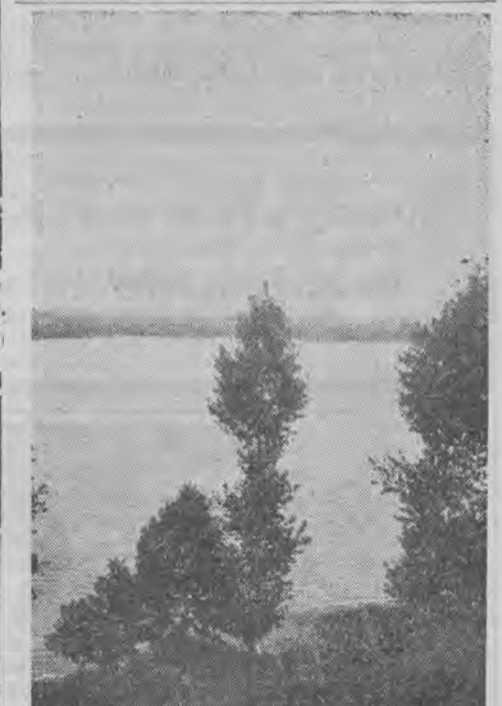
Podobno te dwa nazwiska pomieszał jeden z wydawców muzycznych i udał się do prezydenta Litwy z prośbą o biografię „artystyczną” do wydawanego dzieła. Wydawca był z Warszawy.

— Żałuję — odpowiedział prezydent — ale jeżeli w pańskim kraju stał kiedyś na czele rządu wielki muzyk, to nie dowód, aby był muzykiem każdy prezydent.

Zresztą mój, prawie — imiennik, Czech Smetana, umarł w roku 1884. To mi pozwala być pewnym, że tu nie o mnie chodzi.

Skąd rekrutuje się element wywrotowy?

W grudniu 1937 r. Sąd Okręgowy i Apelacyjny w Warszawie skazał za działalność komunistyczną 43 osoby na karę więzienia, w tym 90 pct Żydów.

Cale Kujawy obfitują w liczne jeziora i jeziora. Oto jedno z nich — malownicze jezioro w Sadłóżku. Według legendy w jeziorze tym zatopiono olbrzymie skarby

SPORT

W obozie jugostowiańskim

(Od specjalnego wysłannika „Órędownika“ na zawody Polska — Jugosławia)

Białogród, 31 marca 1938.
Smutna i wręcz ponura przedstawiła mi się stolica bratniej Jugosławii — nosząca nazwę „białego grodu“ — kiedy wysiadałem po długiej podróży z pociągu. Niebo zachmurzone, zadymiony dworzec i padający nieustannie deszcz nie mogły sprawić innego wrażenia.

Okazało się, że deszcz pada nieustannie od trzech dni i jest zresztą mile widziany przez piłkarzy fachowców. Przecież gracze jugostowiańscy grać będą na swoim terenie, który znają doskonale. Należy on do „gorących“ choć jest to boisko gliniaste: twarde, jak beton względnie — w czasie deszczu — oślizgłe i grząskie. Teren jest niezwykle niebezpieczny dla wszystkich przeciwników. Przegrywały na nim najlepsze kluby kontynentu z klubami włoskimi na czele. Doszło do tego, że nawet kluby włoskie otrzymały zakaz wyjazdu do Jugosławii.

Cała Jugosławia — ze stolicą na czele — żyje prawie tylko piłką nożną. Nie należy się więc dziwić, że organizatorzy spotkania już na miesiąc przed zawodami mieli sporo biletów sprzedanych a dziś już tylko pozostało kilka na miejsca stojące po 20 dinarów (prawie dwa i pół zł). Najdroższe bilety w łóżach i na trybunie kosztowały 40 din. Obecnie bilety na trybunę sprzedają już tylko pokątni kombinatory — których i tu nie brak — przy czym za bilet wartości 40 din żądają 60 din.

Wobec tak dużego zainteresowania piłką nożną, również i prasa poświęca temu działowi sportu dużo miejsca. O niedzielnych spotkaniach prasa podaje codziennie nowe szczegóły i to zarówno z obozu jugostowiańskiego jak i z Polski. Zaznaczyć przy tym należy, że informacje o naszych piłkarzach, które głównie nadsyła przebywający na studiach w CIWF w Warszawie Jugosłowianin, są bardzo obszerne i szczegółowe. Również zamieszczony

na naszych łamach — 30 ub. m. red. — wywiad naszego miejscowego korespondenta (Wegbe) z prezesem jugostowiańskiego związku, został przez tutejszą prasę w całości przedrukowany. Z uwagi na to, że bilety zostały już sprzedane, związek nie drukował w ogóle żadnych plakatów reklamowych.

Po ulokowaniu się w hotelu, pierwsze moje kroki skierowałem naturalnie do sekretariatu jugostowiańskiego

Ło-czerwony porporzec PZPN z orłem z 1. 10. 1922 r., dalej obraz ofiarowany przez PZPN w 1934 r. w Białogrodzie. W szafce z pucharami odnalazłem dwa: puchar srebrny z 3. 6. 1923 r. oraz drugi z białym orłem ofiarowany na pamiątkę spotkania w Katowicach w dn. 18. 8. 1935 r. Mimo, że nie jest on największy i najdroższy, wyróżnia się jednak swą oryginalnością. Obok wreszcie, w pokoju zarządu, na środku stołu przydzielonego stoi du-

no będzie nadrobić te 4:0, raczej musiałby stać się jakiś cud. Nadziei jednak nie traci, wierząc, że drużyna zrobi wszystko co do niej należy.

Przygotowanie graczy było bardzo pieczołowite. Odbyli przecież pięć spotkań treningowych, zakończonych zwycięstwami z Rapidem 4:2, Jugosławią 1:0, reprez. Nowego Sadu 5:0 i kombinowaną drużyną BSK oraz remisem z Kispestim (3:3). Gracze zostali od 10 dni zebrani na obozie, który znajduje się w Venacu, koło Nowego Sadu. Treningi prowadzą pod dozorem członka zarządu, trenerzy Gradińskiego — Bukovic i BSC — Nemes. Z tych też dwóch klubów zestawiona została w śróde reprezentacja, której ostateczny skład jest następujący: Glaser (Gradiński) — Hügel (Gr) i Dubac (BSC) — Lechner (B), Jazbinšek (Gr) i Knežević (B) — Sipos (Gr), Marianovic (B), Lešnik (Gr), Božovic (B) i Kokotovic (Gr). Wśród tej jedenastki jest pięciu z tych, którzy ostatnio grali w Warszawie (Glaser, Hügel, Lechner, Marianovic i Kokotovic) oraz trzech, którzy debiutują w reprezentacji (Dubac, Jazbinšek i Knežević).

Spotkanie odbędzie się w niedzielę o godz. 15.30 na stadionie BSK, na którym zmieści się 25 do 30 tysięcy widzów. Wieczorem o godz. 20 odbędzie się bankiet w hotelu „Serbski Kraj“, w którym zamieszkiwać będą polscy gracze.

Bezpośrednio po bankiecie a mianowicie o godz. 22.50, drużyna polska opuszcza Białogród drogą przez Budapeszt. Z tak wczesnego wyjazdu gospodarze nie bardzo są zadowoleni a Kika nawet z uśmiechem dodał:

— Widzi pan redaktor, że widocznie tak bardzo śpieszy im się do Paryża!

Drużyna polska przyjeżdża dopiero w sobotę rano o godz. 7.40 i uda się zaraz na wypoczynek do hotelu Serbski Kraj. Po południu przewidziany jest krótki trening na boisku BSC a wieczorem wczesny spoczynek. Z powodu późnego przyjazdu, Polacy zrezygnowali ze zwiedzenia miasta mimo, że Jugosłowianie zaproponowali przyjazd na dwa dni przed spotkaniem i odpowiedni program pobytu na ten czas.

ZDZISŁAW ANTONIEWICZ

WYTWORNA PANI — WYTWORNY PAN —
KUPUJE PŁASZCZ WIOSENNY
DLA SIEBIE I SWEGO
DZIECKA —

W CHRZEŚCIJAŃSKIM DOMU KONFEKCYJNYM
» MARTIN-NORENBERG-ŁÓDŹ «
PIOTRKOWSKA
UWAGA! WKRÓTCE
OTWARCIE ODDZIAŁU
Tel. 251-74 CENTRALA 160
Tel. 277-93 ODDZIAŁ 290
PRACOWNIA KRAWIECKA

ZPN, który nazywa się „Jugoslavenski Nogometni Sovez“. Niestety okazało się, że wszyscy funkcjonariusze pracują w związku tylko dodatkowo i sekretariat urzęduje dopiero po południu. Dzięki uprzejmości attaché prasowego poselstwa R. P. w Białogrodzie p. Siedleckiego, umówiłem sobie spotkanie z głównym organizatorem spotkania i równocześnie kapitanem związkowym — znanym powszechnie pod nazwiskiem bojowym „Kika“ — p. Svetozarem Popovicem.

Po południu ruch w sekretariacie panował wielki. Kilkanaście osób zajętych było ostatnimi czynnościami przed meczem.

Kilka minut oczekiwania na „Kikę“ mogłem wykorzystać na obejrzenie b. licznych trofeów związku. Obok portretu króla Piotra II, a więc na poczesnym miejscu znalazłem bia-

łych rozmiarów nagroda przechodnia Prezydenta R. P. zdobyta przez Jugosłowian w latach 1933—1935, a to dzięki dwóm zwycięstwom (Katowice i Beograd). Nagroda ta jest miniaturą kolumny Zygmunta.

Ale oto przybył p. Popovic w gronie swych dwóch współpracowników: skarbnika oraz p. Ilija Parana, który był sędzią liniowym ostatnio w Warszawie i piastuje odpowiedzialną funkcję sekretarza gen. jug. związku sędziów. Wszyscy trzej tworzą komitet organizacyjny zawodów.

W prawie godzinnej milej pogawędce dowiedziałem się, że „Kika“ postawił sobie jako główne zadanie, by niedzielne zawody odbyły się w duchu czysto sportowym i tym samym, by utrzymane w pełni zostały przyjaźielskie stosunki nawiązane z Polską. Odnosić wyniku uważa, że bardzo trud-

W poniedziałek, dnia 4 kwietnia 1938 r., w trzecią rocznicę śmierci nieodżałowanej żony i matki i naszej, s. p.

Józefy z Tyszkowskich Kliszko

odprawi się

nabożeństwo żałobne

w Warszawie i w Łagiewnikach przed wielkim ołtarzem świętego Antoniego o godzinie 9, o czym zawiadamiają n 8894

maż i dzieci.

Samochód najwyższej klasy

TATRA-AUTO

Przedstawicielstwo na Województwo Łódzkie

ALFRED HERMANS Spółka Jawna

Łódź, ul. KILINSKIEGO 136/38 tel. 184-21 i 211-01
Warsztaty samochodowe - Stacja obsługi - Garaże

Obuwie damskie, męskie i dziecięce
Adam MARKIEWICZ, ŁÓDŹ, ul. Rzgowska 13
n 8 639

PERFUMERIA

„MURA“
ŁÓDŹ, PIOTRKOWSKA 123

Poleca perfumy, wody kolońskie, pudry w opakowaniu i na wagę, mydła, wyroby kosmetyczne krajowe i zagraniczne oraz przybory do golenia po cenach przystępnych n 8899

Pracownia Obuwia

damskiego, męskiego i dziecięcego

T. BARTOLIK - ŁÓDŹ
Przyjmuje się wszelkiego rodzaju obstalunki i reparacje po cenach przystępnych. n 8 909

Zakład krawiecki W. OLEKSIEWICZ
ŁÓDŹ, Sanocka 14, tel. 189-65

Materiały ze znanych fabryk bielskich i tomaszowskich na składzie
Dojazd tramwajem podmiejskim II przystanek od pl. Reymonta

Lecznica dla zwierząt
MAG. WET.

H. Warrikoffa
ŁÓDŹ

ul. Kopernika 22
Telefon 172-07

Oddział wewnętrzny i chirurg. Szczepienie psów i koni. Strzyżenie psów i koni, kąpiele dla psów. Kucia koni, nitowanie kopyt. Przyjęcia w przychodni od 8-1 i od 3-6. n 7129

MEBLE Komplet i pojedyncze sztuki oraz wszelkie roboty budowlane wykonuje najtaniej
Zakład Stolarski
STEF. ZDUNPK i S-ka
Łódź, Napiórkowski w i go 37
n 889

Meble

komplet i pojedyncze pocięta po przystępnych cenach

R. LIPIŃSKI, Łódź,
Rzgowska 33 n 7127

OBUWIE

w dużym wyborze poleca

P. UKLEJA

ŁÓDŹ, Napiórkowskiego 12
n 8908

Władysław Januszko, Nawrot 2

Futra, Lisy, Nowości wiosenne

n 8 893

E. MARTZ - ŁÓDŹ

PIOTRKOWSKA 142 - TEL. 162 83

WEŁNY - JEDWABIE

SKŁAD FABRYCZNY
ZAKŁADÓW ZYRARDOWSKICH

**MATERIAŁY
LNIANE I BAWELNIANE**

NA RAUCIE

w domu, czy w podróży jest skoncentrowana woda kolońska „PRZEMYSŁAWKA“ niezbędna dla odświeżenia. Codzienne użycie „PRZEMYSŁAWKI“ wzmacnia nerwy

„Przemysławka“

skoncentrowana, jest zesławiona z najszlachetniejszych olejków kwiatów alpejskich i owoców sycylijskich

Henryk ŻAK - Poznań

PŁASZCZE letnie

DAMSKIE i MĘSKIE
MUNDURKI, PŁASZCZE UCZNIOWSKIE przepisowe oraz wszelką garderobę męską, uczniowską oraz damską poleca po cenach b. przystępnych
MAGAZYN UBIORÓW

Stanisława GINGLASA

n 8642

Łódź, ulica RZGOWSKA nr 52

DZIAŁ MIAROWY. WYKONANIE SOLIDNE
WŁASNA WYTWORNIA. PŁASZCZE JEDWABNE IMPREGNOWANE

DUŻY WYBÓR CENY FABRYCZNE

nr 8804/5-2, 18.10.28

APL 1/38b

Do wielkiego sprzątnia używajcie znanych ze swej dobroci wyrobów

Zakład w Polskiej Sp. Akc. "Persil" w Bydgoszczy

ATA Persil IMI

RESZTKI
duży wybór na ubrania męskiej palta oraz wełny damskie poleca

A. Wasilewska
Łódź, Nawrot 13. Wejście z bramy.

n 5789

Najtaniej
najpiękniejsze bławaty na wiosnę i lato n 8890

w firmie **W. CZIDEL**
Łódź, Piotrkowska 286, tel. 260-53

Na Święta Wielkanocne!
WESKA — KAWA ŚWIĄTECZNA

w ozdobnych torebkach. Cena za 1/2 kg zł 3,—, 3,20 i t. d. Każda filiżanka kawy — szczytem zadowolenia!

Duży wybór artykułów wielkanocnych, czekoladowych — macypanowych — persipanowych — tudzież jaj drażetowych!

Wszystkie artykuły i przybory do pieczenia! Prosimy zwrócić uwagę na nasz prezent wielkanocny! 4% rabatu w znaczkach przy zakupie towarów z wyjątkiem artk. monopol. — Na życzenie dostawa towaru franco dom.

n 8886

Wielkopolski Skład Kawy Weska Sp. z o. o.
Własne sklepy w Łodzi: Piotrkowska 53 tel. 272-44 Piotrkowska 102a tel. 272-66
Główna nar. Sienkiewicza tel. 278-44 Andrzejka nar. Wólczańskiej

Fabryka cukrów i czekolady K. GOSTOMSKI

Łódź, ul. Napiórkowskiego nr 23, tel. 156-56
Filia ul. 11 Listopada 12

poleca na Święta Wielkanocne w dużym wyborze artystycznie wykonane baranki, zajaczkę, jaja, bombonierki oraz czekolady i cukry.

Wystawa firanek
najnowsze modele, duży wybór, ceny niskie Prosimy oglądać. Obejrzenie nie obowiązuje do kupna

Wiktor Łuczak
Łódź, ul. Zamenhoffa 2
Fabryczna sprzedaż mebli, firan, dywanów, chodników, pokoi umeblowanych

RÓŻE
wysoko pienne — płaczące — krzaczaste — pnące, Winokrzewy oraz wszelkie drzewka, krzewy owocowe i ozdobne — poleca

A. PILIŃSKI
Poznań-Górczyn
Aleja Czechosłowacka 1 Tel. 70-06
dł 1 386/7

INŻYNIER
EDMUND JASINSKI

Biuro urządzeń elektrotechnicznych
Łódź, Sienkiewicza 34. Tel. 155-70

INSTALACJE i NAPRAWY oświetlenia, siły, piorunochron., telefonów, sygnalizacji.

REKLAMY NEONOWE

Przedstawiciel Polskich Zakł. Impreguracyjnych Sp. Akc. w Warszawie oraz Fabryki Dźwigów B-cia Jenike, Sp. Akc. w Warszawie. n 8900

Chrześcijańska Pracownia Obuwia męskiego damskiego i dziecięcego Własnego wyrobu

S. Wróblewski
Łódź, ulica Rzgowska nr. 37
Przyjmuje obstalunki i reperacje.

MEBLE
sypialnie, stołowe i pojedynczo poleca za gotówkę i spłaty miesięczne

Rzemieślnik Polski
ŁÓDŹ, ul. Napiórkowska 7
n 8458

L. Jasiński
poleca w swoich składach prowadzonych od 1870 roku w Łodzi, ul. św. Andrzeja nr 10 — Telefon 168-56 w Łęczycy, ul. Poznańska nr 30 — Telefon nr 125

Pierwszej jakości Nasiona rolne, traw, drzew, warzywe i kwiatów — Cebulki i kłącze kwiatowe — Narzędzia i przyrządy ogrodniczo pszczelnicze. — Nawozy organiczne i sztuczne (pomocnicze) dla celów ogrodniczych. — Preparaty i środki chemiczne, owado i grzybobójcze.

CENNIKI ROZSYŁAMY BEZPŁATNIE
n 7 121

Przemysł Powroźniczy „IGNACY RASSALSKI i S-ka”
Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

Fabryka i Biuro Sprzedaży Łódź, ul. Napiórkowskiego nr 12. Telefon nr 205-28.

Sprzedaż detaliczna ulica Piotrkowska nr 164. Telefon nr 128-81.

Mechaniczna Przędzalnia Konopi, Fabryka Lin i Szpagatów
Poleca jako specjalność:

Szpagaty konopne wszelkiego rodzaju

Liny transmisyjne z bawełny i konopi: krajowych, manilli i sisalu.
Liny okrętowe
Liny selfaktorowe
Sznurki wrzecionowe

Fabryka posiada do dyspozycji klienteli monterów, których wysyła na każde ządanie do nakładania lin: okrągłych, kwadratowych i drucianych. n 8887

Dom
nadający się na wymianę zboża, handel węgla, korzystnie sprzedam 8.500,— zł. Zgłoszenia Oregdownik, Poznań z 29 294.

Zakład Krawiecki JÓZEFA RÓŻYCKIEGO
Łódź Główna 32 telefon 264-33; Ogrodowa 28 poleca konfekcję damską, męską i uczniowską
Dział miarowy n 8094 Wykonanie solidne

SENSACYJNA NOWOŚĆ!!!

Nowoczesny browning-automat z bezpiecznikiem, typu 8-cio mm. Wyrzuca automatycznie wystrzelone łuski i repetycja się przed każdym strzałem. Wykonany ściśle według rysunku. Huk strzału piorunujący. Najskuteczniejsza obrona przed napadem i kradzieżą! Wykonanie luksusowe: rekojęsie wyłożona masa ebonitowa. Cena automatu tylko zł 6,90, 2 sztuki zł 13,50. Setka naboju metalowych zł 3,50. Karta na broń nie wymagana. Wysyła się pocztą za pobraniem. — Firma chrześcijańska. — Adresujecie: Reprez. fabr. EDWARD WIŚNIEWSKI, Wyd. Z. Warszawa 1, skr. p. Nr 882.

n 9 421

Higieniczne MATERACE
własnego wyrobu n 8457
otomany, leżanki, krzesła polecają **B-cia Serafiński, Łódź,**
Zawiszy 13 — Telefon 222-34

FABRYKA CUKRÓW i CZEKOLADY „LILIANA” WŁAŚC. BUCHOLZ i BIAŁOŁOCKI
Łódź, ulica Gen. Żeligowskiego 58
poleca w dużym wyborze cukry, czekolady, draże, baranki, zajacę, jajka wielkanocne.

Dostawa szybka — Obsługa solidna — Hurt - Detal

Róże krzakowe
kwitnące jeszcze w tym roku, śliczne odmiany z nazwiskiem 12 sztuk róż i 10 wielkokwiatowych cebul „Gladiole” z 10,— łącznie opłaty pocztowej i opakowania wysyła Firma **B. KAHL, Szkoła Róż, Leszno — Wlkp.**

Siatki ocynkowane na płoty
Drut kolczasty ocynkowany
Okładnie i lemieszce
Konwie do mleka
Piłki i sekatory ogrodnicze
Szpadle - widły - grabie
Okucia budowlane
Narzędzia pierwszej jakości
oraz wszelkie artykuły dla rolnictwa i rzemiosła
poleca
Jan Deierling i Ska
Poznań
Największy wybór Najniższe ceny.
n 9655

Uwaga p. p. właściciele nieruchomości!
Usuwam GRZYB oraz WILGOĆ z drzewa i murów płynem bezwonnym i nieszkodliwym
Stanisław Kleszczewski, Łódź-Chojny, Pryncypalna 35 lub tel. 273-71
n 8893

Przy ogólnie znanym Zakładzie Krawieckim
Andrzeja Antczakowskiego
Łódź, Piotrkowska 73 fr., II piętro
otworzyłem specjalny dział gotowych ubrań, palt damskich, męskich i uczniowskich.
Duży wybór n 8038 Ceny przystępne

Wielny — Jedwabie — WYROBY bawełniane
Wyroby żyrardowskie — Firany — Satyny
Aksamity — Zefiry — Etaminy
poleca hurtowo i detalicznie

HENRYK GUHL-ŁÓDŹ
ULICA PIOTRKOWSKA 128

Wytwórnia Rowerów, Samochodzików i Drezyn Dziecięcych
B. Michalak
ŁÓDŹ, ul. Andrzeja 24
Wielki wybór wózków dziecięcych spacerowych i sportowych
Wszelkie reperacje na miejscu
n 8424

NA SEZON WIOSENNY
Torebki damskie, portfele, portmonetki, teki, tornistry, walizy, kufry szafkowe, paski bagażowe itp. polecają

J. Jabłoński i S. Moszczyński
Łódź, Główna 11 n 8643

Dobór z 12 najpiękniejszych róż
krzaczastych według doboru firmy za zł 8.50 franko i bez obliczenia opakowania dostarcza
B. Hozakowski - Toruń, skr. p. 1
Zakłady Ogrodnicze.
Poza tym polecam w wielkim wyborze:
Róże pn., ce, pienne-sztamowe i płaczące
Drzewa i krzewy owocowe i ozdobne
Dalie i gladiole i wszelkie rośliny.
Przy nadesłaniu c. zamówienia proszę się task. powołać na ogłoszenie. Cenniki wysyłam na życzenie bezpłatnie.
d 1390

Zakład Krawiecki JAN KAMIŃSKI, Łódź,
Abramowskiego 31, telefon 159-54
Przyjmuję wszelkie obstatunki z własnych i powierzonych materiałów. — Ceny umiarkowane

KRAWATY i BIELIZNĘ TRYKOTOWĄ
w dużym wyborze polecamy na sezon P. T. Kupcom
Wytwórnia Krawatów i Bielizny
Wilmański i Krzemieński — Łódź, ul. Piotrkowska 79
n 5947

UBIORY DAMSKIE MĘSKIE i DZIECIĘCE
DZIAŁ MIAROWY poleca
MAŁACHOWSKI i SKA
ŁÓDŹ, RZGOWSKA 20 n. 8633

Chrześcijańska Wytwórnia Krawatów
pod firmą: „LECH“ Łódź, ulica Piwna nr. 10
poleca duży wybór KRAWATÓW w różnych gatunkach
Wykonanie solidne — Ceny niskie

HURTOWNIA ŚLEDZI
poleca z własnych składów Jarmoth do marynowania szkockie łuste, oraz natłuszy Małe i duże beczi
L. KOTNOWSKI ŁÓDŹ, Zgierska 24. Tel. 224-55. n 4963

Skład Bielizny
pończoch — skarpet — rękawiczek — krawatów i inn. artyk.
L. ZAJDEL ŁÓDŹ Główna 24
Duży wybór — Ceny niskie. n 8636

PONCZOCHY DAMSKIE i MĘSKIE
w różnych gatunkach oraz skarpetki, tenisówki i t. p.
poleca P. T. Kupcom
EDWARD GŁOWACKI, Łódź,
n 6559 ul. Piotrkowska nr. 102.

W. RUTKOWSKI
Łódź, Główna 33 — Filia: Brzezińska 27
Torebki — teczki — rańce — tornistry — portfele walizy — portmonetki itp. Wyrób własny

Aparaty - Radiowe, gramofony
maszyny do szycia, maszyny do pisania, przybory elektro-techniczne, kupuje się najtaniej w najstarszej firmie radiowej
„EMKA“ właśc. M. WŁODARCZAK, Wrocławska 30 telefon 36-83 nr 9982-3

SZKŁO OKIENNE
tanio — solidnie — terminowo
Wykonujemy kompl. oszklwienia budowli.
„PATRIA“ Sp. z Poznań, Wały Zygm. Augusta 1 o. o. Telefon 39-40 dg 1406

Plaszcze damskie, męskie i ubrania
na sezon wiosenno-letni poleca składom konfekcji i detalicznie po cenach hurtowych
CHRZEŚCIJAŃSKA WYTWÓRNA KONFEKCYJ
Józef RADKE Łódź, Piotrkowska 92 w podwórzu tel. 271-55. n 8905

POLSKIE BIURO dla HANDLU i PRZEMYSŁU „HANDEL POLSKI“
Łódź, Piotrkowska 101 — tel. 256-86
Dostarcza zamiejscowym drobnym kupcom i straganiarzom: chustki do nosa i na głowy, nici, pończochy damskie i dziecięce, skarpetki, spodnie robocze i lepsze, koszule i kałesony, fartuchy, gumy na podwiązki, berety, spinki, broszki, komplety barcerskie, wiatrówek, wszelkie płócienna bawełniane, dewocionalia w dużym wyborze i inne. CENY FABRYCZNE. n 8897

PRACOWNIA OBUWIA
męskiego, damskiego i dziecięcego własnego wyrobu
K. Buchalski
Łódź, ul. Rzgowska 62
Przyjmuje obstatunki i reparacje n 8902

Baranki, Zajęce, Jajka Wielkanocne
poleca w dużym wyborze
Owocarnia ST. WILCZYŃSKIEGO
n 8483 ŁÓDŹ, Główna 69 tel. 140-75

KRAWATY MODNE POLECA
Fabryka Krawatów „TRACZ“ — Łódź ulica Piotrkowska 102a
Próbna kolekcję różnych serii wysyłamy za zaliczeniem od zł 30.— — Prosimy zamówić i przekonać się o jakości naszego towaru n 7120

TARTAK
Fundacji Zakłady Kórnickie w GĄDKACH
stacja w miejscu, oddalenie od Poznania autostradą około 14 km)
mająć wielkie zapasy drzewa tartego z zeszluzowanej i obecnej kampanii poleca wszelki materiał stolarski, budowlany, deski, łaty, belki, kantówkę itd. Przyjmuje się zamówienia podług listy i żądanych rozmiarów na całe budowlę. Dostaw dokonuje się na miejscu budowli. Dla obróbki drzewa istnieją maszyny stolarskie. Wykonuje się również na żądanie wszelkie prace stolarskie do budowli, jak drzwi, okna, chody itd. dg 1384/5

INFORMATOR
firm chrześcijańskich
OKRĘGU ŁÓDZKIEGO

Bluzki — rękawiczki, bieliznę — pończochy i t. p. poleca
ST. WEILBACH, Łódź,
Piotrkowska nr. 154.
dg 8490

Bielizna, pończochy, trykotaże, galanteria damska, męska, konfekcja dziecięca i zabawki
E. Stachlewski
Łódź, Pomorska 22 n 7123

WYTWÓRNA LUSTER
Fr. Turniak, Łódź,
Pabjanicka 1. poleca trena i toalety, przyjmuje zamówienia z własnych i powierzonych materiałów. n 7126

ZAKŁAD STOLARSKI
wykonuje wszelkie roboty budowlane, meblowe i żaluzje z własnego materiału. **M. MILEWSKI J. GŁADYSZ, ŁÓDŹ,**
Rzgowska 47. Ceny przystępne. n 8455

GALANTERIE
damską, męską i dziecięcą poleca
firma „HALINA“
Łódź, ul. 11 Listopada 35. n 8896

PIANINA
nowe i okazyjne
E. WEILBACH, Łódź, Piotrkowska 154.
n 8491

NOWY SKLEP pod Firmą ARNO GUTMAN
Łódź, Nawrot 5
poleca szkło, porcelanę, kryształ, oraz wszelkie naczynia kuchenne. Wielki wybór Solidny towar. Najniższe ceny. n 8634

Wszelka BIELIZNA
trykoty, pończochy, apaszki. Wyroby dziane własnej wytwórni. Ceny fabryczne.
W. TILL, Łódź, Plac Reymonta 2.
n 8901

Drzewka owocowe, alejowe, parkowe krzewy, świerki srebrne oraz wszelki materiał potrzebny przy zakładaniu ogrodów poleca Gospodarstwo Ogrodnicze **J. STOŃSKI**
Łódź-Zdrowie, Krakowska 42. Dojazd 15-tka n 8484

Pracownia i sprzedaż garderoby damskiej, męskiej i dziecięcej
TRU-DE-RAN
Łódź, Rzgowska 7. n 8487
Wielki wybór — dobry towar — niskie ceny.

Zakład Krawiecki J. NĘDZA
Franciszkańska 10 — Tel. 10185
przyjmuje zamówienia z własnych i powierzonych materiałów. n 7119

ZAKŁAD KRAWIECKI J. Nowaka
w Łodzi, ul. Piotrkowska 257 lewa oficyna I-sze piętro
Wykonuje wszelkie roboty krawieckie męskie i damskie na dogodnych warunkach. n 8456

MEBLE
komplety i pojedyncze na dogodnych warunkach poleca
F. STUS, Łódź,
Brzezińska 40. n 8493

Na sezon wiosenny
Kompletne ubiory dziecięce
ST. WEILBACH, Łódź, Piotrkowska 154.
n 8489

SPRZEDAŻ SZKŁA
wykonywanie robót szklarskich
O. FEJCHO
ŁÓDŹ, Sienkiewicza 68
róg Główniej n 8485 Telefon 258-23

Ubrania, palta, mundurki, spodnie i t. d.
poleca w wielkim wyborze po cenach przystępnych
ubrania . . . . . od 17 zł
mundurki . . . . . od 12 zł
palta . . . . . od 31 zł
Duży wybór spodni
„Polska Wytwórnia Odzieży“
Łódź, ul. Zgierska nr 9
n 8488

Wytwórnia Mebli
M. MARCINIAKA
Łódź, 11-go Listopada 19
Gotówka. n 8486 Raty.

Chrześcijański Skład FARB i ŻELAZA
A. GRUSZKA, Łódź, ul. Rzgowska 71
n 8901

OGŁOSZENIA DROBNE
Ogłoszenia wśród drobnych: 1-linowy milimetr 30 groszy.

Nagłówkowe słowo (tłusto) 15 groszy, każde dalsze słowo 10 groszy, 5 liczb = jedno słowo, l, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tym 5 nagłówkowych.

Znak oferty naprzykład: z 18 923, n 2745, d 1790 i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia w dni powszednie przyjmuje się do godz. 10.30, w soboty i dni przedświąteczne przyjmuje się do godz. 9.30.

1. DOMY-PARCELE
Dom
dochodowy w Gdyni, Olsztyńska 1 sprzedam. Cena 80.000 i 20.000.— dług B. G. K. Oferty Orodownik, Łódź, pod „Olsztyńska“ n 8913
Sprzedam
dom w Rychwał, koło Konina. 13 ubikacji, 3 sklepy, sad, 5 placów. 25 tysięcy.
Zamienie
na kamienicę, ziemię w Kaliszu. Obciążenie przyjmuje. Oferty Orodownik, Kalisz. n 8434
Sprzedam
na przedmieściu domek. 2 pok. kuchnia 1/2 morgi powód. wyjazd tania. Oferty Orodownik Poznań zd 15 815
Dom
nowy, pokój, kuchnia 2.500, dom 2 pokoje, kuchnia 3.100.— wiele innych. Baraniak, Mosina, Rynek. zd 15 853
Dom
nowy Poznań przy tramwaju. 6 lokatorów. dochód 2.700.— cena 23.000.— sprzedam. Oferty Orodownik, Poznań zd 15 076
Dom
nowy, 7 ubikacyjny, ogród elektryczność, 7.000, wpłaty 5.000.— sprzedam Frankowski Zabikowo. Kościuski 6 Poznań zd 15 805

Willa
5 pokoi, ogród 1 1/2. Wilkowo Polskie letnisko emerytom, ogrodnikowi wydzierżawie. Oferty Orodownik, Poznań zd 14 870
Duży
dom mieszkalny nadający się na wszelkie przedsiębiorstwa. 1 morgę ziemi, miejscowość Wasowo, nie daleko miasta powiatowego zaraz do sprzedaży. Emil Domer, Wasowo, pow. Nowy Tomyśl.
3 parcele willowe
Golecin (Osiedle Nowe Podolany) 1.579 m², 2.055 m², 2.463 m² m² 1.25 za gotówkę zaraz sprzedam. Kamińska, Poznań, Matejki 3 — 6. zd 14 948
Dom
nadający się na każde przedsiębiorstwo zaraz korzystnie na sprzedaż. Zgłoszenia: Bojanowo, ul. Rawicka 57. n 9 602
Jedno
dwumieszkanie wille kupię. — Oferty Kurier Poznański zdg 99 691-2
Wille
bezstemplowa, kilka mieszkaniowa kupię wpłacie 22 000. Oferty sprzedających Kurier Poznański zdg 14 107 R
Dom
nowy, rzeknięciem, pełnym biegu ogród, bez długu 6 200 sprzedam Władysław Kleiber, Mosina, Budyńskie. n 9 658

Dom
nowy, 14 ubikacyjny, dochód 107 miesięcznie, cena 10 000 sprzedam. Frankowski, Zabikowo, Kościuski 6, Poznań. zd 15 807
Dom
4 pokoje kuchnia ogród 5 000, dom dwumorgowy ogród 2 500 Frankowski, Zabikowo, Kościuski 6, Poznań. zd 15 806
Willa
Poznań, 2x3 pokoje, wzgórza 17 000, wpłaty 10 000, Frankowski Zabikowo, Kościuski 6. zd 15 805
Wille
4 pokoje i kuchnia 1 100 ogrodo sprzedam, cena ugodny. Cieślak Zefiryn, Mimiłkowo, poczta Starołęka. zd 16 046
Dom
nowo wybudowany, bez podatku, 4 ubikacje, chlew, morga ogrodu 3.500.— Mindler, Krotoszyn, Piastowska 12. zd 15 664
Dom
II piętrowy, ogrodem, wolny od stempla, dochód 3.500, wpłaty 18 tysięcy. Oborniki, Czarnkowska 26, Borowicz. zd 15 683
Dom
czynszowy ze składem naroż. w mieście pow. 30 km od Poznania ogród dochód 2 200.— zł rocznie cena 18 000.— wpłaty podług ugodny. Zgłoszenia Orodownik, Poznań zd 15 185

Wille
w Gdyni zamienie na Poznań (komfort) powód przeniesienie. — Informacje Radon, Gdynia, 10-go Lutego 6. n 9 294
Kamienica
trzypiętrowa 30 000 wpłaty 8 000 dochód 3 500 rocznie przy tramwaju. Bloch, Poznań, Aleje Marszałkowskiego 15 — 5. zd 15 714
Dom
zaprowadzonym rzeknięciem — przepisowym warsztatem, chlewami, wolnym trzypokojowym mieszkaniem 8.500, wpłaty 5.000 Wędzikowski, Poznań, Piekary 11. zd 15 557
Dom
czynszowy, 2 składy, rzeknięcie bławaty, dochód 3.100, wpłaty 10.000 sprzedam okazynie. Wędzikowski, Poznań, Piekary 11. zd 15 558
Dom
piętrowy, ładnym ogrodem, dobrze budowany, bezpodatkowy, powód wyjazdu — spieszenie sprzedam 4.500.— Wędzikowski, Poznań, Piekary 11. zd 15 559
Dom
Mosina centrum 3 pokoje, kuchnia, chlew, ogród bez długu 3 500 sprzedam Władysław Kleiber, Mosina n 9 659
Dom
2 pokoje kuchnia 1/2 morgi ogrodem sprzedam. Prokop, Starołęka Wielka Osiedle. zd 15 900

Dom
piętrowy wolny od stempla, dochód 2 300.— cena 18 000, wpłaty 12 000.— Adamski, Poznań — Plac Nowomiejski 6a. zd 16 063
Dom
bezstemplowy, 2 pokoje kuchnia, skład kolonialny, ogród. Cena 6 000.— wpłaty 5 000.— Adamski, Plac Nowomiejski 6a, Poznań. zd 16 054
Kamienica
w Środzie bez długu, dochód 4 300.— rocznie, cena 35 000.— Szulc, Środa, Hallera 20, Zna-czek. zd 16 010
Dom
ewentualnie niewykofcony kupie zamian slična trzymorgowa ogrodowa parcele Poznań, co-kółwiek dopłacie. Oferty Orodownik, Poznań zd 15 991
Dom
nowy, 2 pokoje z kuchnią ogród owocowy 3 500, sprzedam Frankowski, Zabikowo, Kościuski 6, Poznań. zd 15 804
Dom
nowy piętrowy dwumieszkanie-owy, ładny ogród owocowy 7 500 przy Focha, Nowakowski, Poznań, Wielkie Garbary 48 — 21. zd 15 939
Dom
ładny, maszynowy, 8 morg pszennej, kościół, kole, fabryka miejsc 5 500.— Otręba, Jarocin, Kilińskiego 2. zd 12 582

Teren
sześciomorgowy, przy granicy miasta Poznania sprzedam tania właściciel Andrzej Dziegiel — Piatkowo, poczta Poznań 13. zd 15 591
Jarocin
dom piętrowy 14 ubikacji, elektryczność, kanalizacja, wodociąg 17 000.— wpłaty 12 000.— Otręba, Jarocin, Kilińskiego 2. zd 99 952
Dom
narożnikowy, rynek środek Biskupiny sprzedam drowa Rakowska, Krobia. Oferty Krobia. — Rynek 9, pośrednictwo wykluczone. zd 13 144
4. OSOBISTE
Książeczka
wojskowa, świadectwo przemysłowe na rok 1938, pokwitowania podatkowe oraz inne dokumenty, wystawione na imię Maksa Hoffmanna, wieś Janów gm. Nowosolna pow. Łódzki zaginęły — przez żośliwe spalanie. 20-g marca. zd 13 882
2. PIENIĄDZ
Place
w pobliżu ulicy Pablanickiej przestrzeń od 600 metrów do sprzedania. Przystanek tramwajowy na miejscu. Otton Krauze, Łódź, Pabianice 47. n 8925

Wspólnika
1-2 tysiące do powiększenia składu skór, poszukuje. Wiadomość Oredownik, Łódź, n 8910

Wspólnika
gotówka 2 000. — lub własnym samochodem na prowincję. Żyłka kupiecka, egzystencja pewna. — Oferty Oredownik, Poznań, zd 13 381

Wypożyczam
pieniądze pod zastaw. Kupię kwity lombardowe. Zgłoszenia Oredownik, Poznań, zd 15 439

Przedstawicielstwo
przyjme lub przystapie do spółki pieniędzmi. Proszę propozycje. Oferty Oredownik, Poznań, zd 15 440

3. LETNISKI I UZDROWISKA

Pana
pania na wypoczynek lub stały pobyt na wsi w dworku przyjmie. Zgłoszenia Oredownik, Poznań, zd 14 982

Kto
przyjme na letnisko dwór, letniczkowa pania z 8 letnią córką? Oredownik, Chorzów, „dobre utrzymanie”. n 9642

6. OZENKI

Szklarz
poszukuje spółniczkę z małą gotówką cel matrymonialny. Oferty pod Oredownik Pabianice, n 9 688

Kawaler
30-letni, wyższe stanowisko pozna zamężną int. panią. Cel matrymonialny. Oferty z fotografią „Oredownik”, Łódź, pod „Przysłowia”. n 8922

Przystojna
inteligentna panna, 30 katolizka, ukończona szkoła gospodarstwa, kwalifikacje handlowe, pozna solidnego pana, w celu matrymonialnym. Oferty Oredownik — Łódź, pod „Skromna”. n 8 918

Która
samotna wdówka, panna, pięćdziesiątka, własnym domkiem — posłubi starszego samotnego — wdowca emeryta. Zgłoszenia Oredownik, Poznań, zd 15 395

Inteligentna
lat 28, sympatyczna, mieszkaniem, pozna pana na stałej posadzie. Cel matrymonialny. — Oferty Oredownik, Poznań, zd 15 576

Kawaler
przystojny, lat 29, posiadający dwa interesy w Poznaniu poszukuje panny inteligentnej, poważnie myślącej. Oferty Oredownik, Poznań, zd 15 629

Kupiec
lat 30, bez rodziny, posiadający 8 tysięcy, pozna pannę posiadającą skład lub gotówkę celem założenia przedsiębiorstwa. Oferty Oredownik, Poznań, zd 15 212

Kawaler
lat 28, posiada gospodarstwo i agencję, szuka panny celem ożenku z cokolwiek gotówka. — Oferty Oredownik, Września, n 9646

Kawaler
brunet, rzemieślnik, stała praca, lat 36, szuka panny — wdówki celem ożenku. Oferty Oredownik Poznań, zd 14 981

Panna
posiadająca skład, mieszkanie, pozna pana stałej posadzie, do lat 35. Cel matrymonialny. Oferty Oredownik, Poznań, zd 13 476

Przemysłowiec
lat 30, katolik, przystojny, poszukuje towarzyszkę życia z pogamiem — celem powiększenia przedsiębiorstwa. Wyczerpujące oferty ewentualnie z fotografią kierować „Przemysłowiec” Ekspozytura Oredownika, Gdynia, n 9301

Kawaler
lat 40, kupiec, z większą gotówką pozna w celu matrymonialnym pannę, posiadającą własną nieruchomość, dobrze prosperującą interes. Oferty Oredownik, Poznań, zd 14 601

Panna
dobrego charakteru, urodna, lat 23, gotówka 2 500 szuka męża posiadającego stałą. Zgłoszenia Oredownik, Poznań, zd 15 482

Wdowiec
rolnik, 42, 2 dzieci, 12 000 ożeni się panną, wdową, posiadającą gospodarstwo. Oferty Oredownik, Poznań, zd 15 483

Gospośnia
inteligentna, młodsza gotówka, widzie za religijnego, stała praca, od 42 lat. Zgłoszenia Oredownik, Poznań, zd 15 622

Kawaler
lat 35, bez pracy, szuka towarzyszkę życia, celem ożenku. — Oferty Oredownik, Poznań, zd 15 553

Rzeźnik
lat 40, posłubi szlachetną, skromną, gospodarną, pomocną, zamierzającym do rzeźnictwa. Oferty z fotografią Oredownik, Poznań, zd 15 930

Wdowiec
przystojny 30, rzemieślnik samodzielny samotny szuka żony gotówka 3 000. — do powiększenia przedsiębiorstwa. Oferty Oredownik, Poznań, zd 15 990

Panna
31 mała gotówka pragnie wyjść za mąż najchętniej rzemieślnika na stałej posadzie, wdowiec nie wykluczony. Oferty Oredownik, Poznań, zd 16 178

Panna
przystojna, posiadająca skład kolonialny, pozna panu stanowisku bez nalogów. Cel matrymonialny Oferty Oredownik, Poznań, zd 15 396

Wdowiec
50, posłubi pannę (choć trochę ułomną) z gotówką celem otwarcia interesu. Szczere oferty Oredownik, Poznań, zd 15 201

Wdowiec
kolejarz, lat 49, szuka żony od 35 do 45, podaniem majątku. — Oferty Oredownik, Poznań, zd 15 515

Kupiec
lat 25, poszukuje inteligentnej żony, gotówka, celem usamodzielnienia. Oferty Oredownik, Poznań, zd 15 533

Kawaler
kupiec samodzielny, własne mieszkanie, lat 46, brunet poszukuje odpowiedniej partii. Łaskawe zgłoszenia Oredownik, Poznań, zd 15 860

Lustra
terna i toalety na raty i za gotówkę. Wytwórnia Luster Józef Ligocki, Łódź, Dworska 20, przy Baluckim Ryku, tel. 246-31 n 8499

Stolarskie
maszyny sprzedam. Wiadomość Wytwórnia Konserwatorów do lodów, Bednarna Łódź, Franciszkańska 25a, tel. 235-40 n 8 924

Sypialnia
jasna otomana, stół, krzesła — sprzedam przy Zgierskiej, Jasna 6, Łódź, Niedźwiecki, n 8 919

Skład
skór z kamazulicem do sprzedania. Wiadomość Oredownik — Łódź, n 8 920

Gospodarstwo
prywatne 25 mórg pod Poznaniem ładna leśnista okolica sprzedam tanio. Kisiel, Poznań, Wisniewa 88, zd 16 115

Pierze
puch polecia najtaniej — Stanisław Dyczkowski — Poznań, Wierzbicze 13, Najnowsza czyszczalnia pierza, zdg 15397-8

Piekarnia
w pełnym biegu, w mieście powiatowym w centrum miasta. — Zgłoszenia poste restante, „Piekarnia” — Krotoszyn, zd 15 662

Zakład fryzjerski
damsko - męski dobrze prosperujący okazuje zaraz do sprzedania. Obrót 700 zł miesięcznie. — St. Skorupski, Dablin Lotnisko, zd 16 069

Osady
z częściowymi budynkami i obsiewami z parcelacji maj. Mariano - Brodowskie pow. Środa na sprzedaż. Terminy parcelacyjne każdy piątek przed południem. P 3 846-13.576

10
mórg zabudowaniem ładne położenie, żywy, martwy inwentarz, cena ugodowa sprzeda korzystnie Hetman, Krosno, Mosina, zd 15 771

Warsztat
szewski przyległym pokojem zaprowadzony, całe urządzenie maszyna tania sprzedam. Adres wskaże Oredownik, Poznań, zd 16 030

Osady
z parcelacji 40 do 80 morgowe z budynkami lub bez obsiewem, dobra ziemia, długoletnie spłaty, Zgłoszenia: maj. Lekno, powiat Środa, poczta, stacja kol. Zanieśl, myśl. P 3840-54.284

Baczości!
Polecam karabinki małokalibrowe, wiatrówe, dubeltówki oraz wszelką inną broń. Jak również po cenach niebrywałych używane dubeltówki, rewolwery i broń automatyczna. Tadeusz Jaruszewski, Poznań, Woźna nr 6, telefon 32-66, zd 16 120

Parcele
1 100 m² Winogrady sprzedam. — Informacje Magazyn Płanin, Poznań, Piersackiego 11, Ng 8772/73

Dom
sprzedam, centrum, dobrze procentujący, piekarnia, wyszynk, garnizony, szkoły, 22 000 powiatowa. Agencja Oredownika, Leszno, Karasina, n 9392

Motocykl
Sareola 500 cm sportowa w nowym stanie, syrena, światło elektryczne sprzedam. Agencja Oredownika, Pniewy, n 9645

Piekarnia
nowoczesna Poznaniu na korzystnych warunkach do objęcia. — Michałak, Poznań 15, ul. Bukowska 14, zd 15 287

Restauracje
przy Starym Rynku sprzedam — lub wydzierżawie. Oferty Oredownik, Poznań, zd 14 383

Skład
kolonialny, urządzeniem, towaram, 2 pokoje kuchnia. — tania sprzedam 1000 zł. Szwałkowski, Kórnik, Rozlewnia piwa, n 9653

Bezkonkurencyjna
kolonialka starozaprowadzona — pewna egzystencja, mieszkaniem, magiel, towaram sprzedam. Oferty Oredownik, Poznań, zd 99 753

Wskutek
wyjazd do sprzedania sklepy: elektrotechniczny i konfekcja. — Punkt pierwszorzędny. Obroty duże. Firmy wyrobione. Zgłoszenia Oredownik, Włocławek, n 9 610

Restauracje
40 lat istniejąca, centrum, powodów rodzinnych, korzystnie odstąpię zdecydowanie. Cena 1 500. — Oferty Oredownik, Poznań, zd 14 421

Sprzedam
tania nowy dom, kolonialka, 8 mórg, 30 drzew bez drzew. Zgłoszenia Agencja Oredownika, Mosina, n 9 641

Reprezentacja Motocykli
Phänomen —
Wulgam —
Hecker —
Triumph —
motorem —
Sachs —

światło elektryczne. Rejestracja jak rower tania sprzedaje
Wul - Gum
Poznań, Wielkie Garbary 8, Pz 2 560-1-50.133-4

Skład
cukierków i owoców korzystnie sprzedam, powód budowa. Adres Oredownik, Poznań, zd 15 231

Piekarnie
wraz towaram kolonialnym, kościelnej wsi odstąpię od 1. 5. — Zgłoszenia Spychala, Wartosław, powiat Szamotuły, n 9 637

Maszyny
szewska cylindrowka w bardzo dobrym stanie korzystnie sprzedam. Zgłoszenia Stanisław Libera, Wronki, Sierakowska 32, n 9 638

Składnice
wegła sprzedam. Oferty Oredownik, Poznań, zd 14 195

16
mórg pszenno-żytniej, budynki dobre, inwentarzem, kościelnej wsi tania 5 500. — Otreba, Jarocin, Kilińskiego 2, zd 14 668

Skład
cukierków w centrum, dobrze prosperujący sprzedam. Adres wskaże Oredownik, Poznań, zd 14 305

Osady
z częściowymi budynkami i obsiewami z parcelacji maj. Mechlin, pow. Śremski na sprzedaż. Informacje każda sobota w majątku. P 3 845-13.575

Narzędzia
kowalskie w dobrym stanie sprzedam tania, warsztat w pełnym biegu do wydzierżawienia. Oferty do Oredownika, Poznań, zd 13 834

Tokarki
do drzewa, wyciskarki, szlifierki, wentylator, używane lecz w dobrym stanie na sprzedaż. Koszowski, Poznań, Stary Rynek 61, zd 13 914

Teren
z budynkami fabrycznymi w Gościnin nadający się na cele handlowe lub przemysłowe; z powodu likwidacji fabryki tania na sprzedaż. Koszowski, Poznań, Stary Rynek 61, zd 13 915

Młynskie maszyny
5 ton na dobre jednorazowe przejście, kompletne urządzenie, „dobre” stanie zaraz do użytku motorem 25 koni. Okazyjnie sprzedam. Lewandowska Poznań, Górna Wilda 74, zd 13 120

Psy
Owczarki Podhalańskie
czystej rasy wysła: Związek Hodowców Polskiego Owczarka Podhalańskiego przy Okręgowym Towarzystwie Rolniczym w Nowym Targu, skrytka 42, zd 13 134

10. MAJĄTKI

100
mórg w Skokach sprzedam 9 000 zł. Andrzej Mazur, Skoki, pow. Wągrowiec, zd 14 405

Majątki resztówki
osobliwie zbadane, różnej wielkości każdej cenie, wpłacię polecam, Adamski, Poznań, Plac Nowomiejski 6a, zd 16 058/9

EKSPOZYTURA „ORODOWNIKA” W ŁODZI

ul. Piotrkowska nr 91

PRZYJMUJE OGŁOSZENIA

do wszystkich naszych gazet, a mianowicie

Oredownika Kuriera Poznańskiego Wielkopolsanina Pomorzanina Ilustracji Polskiej

Szanownych Inserentów naszych w Łodzi i okolicy prosimy o kierowanie zamówień na ogłoszenia w pismach naszych do ekspozytury Oredownika w Łodzi, ul. Piotrkowska 91

Drukarnia Polska Spółka Akcyjna
Poznań, św. Marcja 70

503

Kolejarz
wdowiec lat 36, bez nalogów poszukuje dobrej i zgrabnej żony, majątek dla wspólnego dobra prządany. Oferty Oredownik, Poznań, zd 15 416

Poznanianka
30, przystojna, posiada nieruchomości w mieście pow., widzie za urzędnicą, rzemieślniką emeryta. Wdowiec nie wykluczony. Oferty Oredownik, Poznań, zd 15 673

Kawaler
lat 42, katolik, właściciel nieruchomości, wartość 120 000 nawiąże znajomość z panną do lat 36, z posagiem do 20 000. Cel matrymonialny. Łaskawe zgłoszenia z fotografią. Władysław Krzyżycy, Gdynia, ul. Morska 51, zd 15 674

Wdowa
dwoje dzieci 40, widzie za mąż za starszego pana. Oferty Oredownik, Poznań, zd 15 703

Brunetka
lat 45, cokolwiek gotówki, posłubi uczciwego, religijnego pana. Oferty Oredownik, Poznań, zd 15 111

Konstruktorka
lat 47, w posiadzie mechanika posłubi solidną pannę gotówką. — Oferty możliwie z fotografią Oredownik, Poznań, zd 16 051

Wdowa
samotna mieszkaniem, lat 48, widzie za mąż emeryta lub stałą pracę. Oferty Oredownik, Poznań, zd 15 984

Fryzjer
kawaler, lat 31, pozna pannę celem ożenku. Oferty Oredownik, Poznań, p 1 937

Kawaler
lat 27, na posiadzie posiada majątku 90 000 posłubi przystojną panią lub wdówkę odpowiednim majątkiem. Zgłoszenia szczegółowe oferty Oredownik — Kalisz pod „Posada”, zd 97 107

Kawaler
czterdziestka właściciel nieruchomości, posłubi starszą pannę z zamiłowaniem do interesu, majątek prządany. Oferty Oredownik, Poznań, zd 13 994

Panna
lat 30, gospodarna, ciemnoblon-dynka, gotówki 1 000. — posłubi urzędnika lub rzemieślnika warsztatem. Oferty Oredownik, Poznań, zd 15 101

3. SPRZEDAŻE

Sprzedam
w Kaliszu w dobrym punkcie zaraz handel win, wódek towaram kolonialno-spożywczych. Urządzenie sklepowe zł 1 200. Towar do obliczenia. Oferty: Kalisz Waska 15 m. 18 n 8437.

Leworamienna
maszyna kamazulicowa, mało używana do sprzedania. Wiadomość Oredownik, Łódź, n 8 928

Piekarnia
rynek, miasto powiatowe, 12 000 mieszkańców, szkoły, wojsko — sprzedam, wydzierżawie. Cena ugodowa. Skorupka, Leszno — Narnutowicza, zd 15 638

Skład
kolonialny w biegu, — dobrym punkcie miasta, z mieszkaniem — objęcie towaram, urządzenia 1 200 Mindler, Krotoszyn, Piastowska zd 15 663

Dom
nowy piekarnia restauracja kolonialka sala przy Poznaniu budowa 24 000 sprzedam 13 500. Oferty Oredownik, Poznań, zd 15 957

Skóry
podeszwowe. Specjalność krupony „Buchholz” sprzedaje najtaniej firma Antoni Bozarczyk, — Poznań ul. Golebia 2, zd 16 050

Kolonialka
śródmieście, 3 pokoje, magiel, urządzenie sprzedam za 1 200 zł poważnemu. Oferty Oredownik, Poznań, zd 15 993

Skład
kolonialny z urządzeniem lub bez śródmieściu, ładne mieszkanie sprzedam poważnemu. Oferty Oredownik, Poznań, zd 15 991

Skład
towarów krótkich, galanterii, — bławatów, wartości 15 000 sprzedam z urządzeniem za 10 000. — Oferty Oredownik, Poznań, zd 16 100

Gospodarstwo
116, prywatne, 12 km Poznania, inwentarz 27 000. — wpl. 20 tys. sprzedam. Szymkowski, Dąbski, pow. Poznań, zdg 15 852-3

Samochód
półciężarowy zgłoszenia Wisniewski warsztat slusarski Gniezno, Zielony Rynek 1, ng 9 344/5

Kawiarnia
wyszynkiem, centrum Poznania sprzedam 12 000. — lub zamienie na wille dopłata. Agenci wykluczeni. Oferty Oredownik, Poznań, zd 15 951

95
mórg prywatne, zabudowaniami, obsiewem, bez inwentarza, ogrodem. Cena 10 000. Wojtkowski, Poznań, Kwiatowa 5 — 2, zd 15 958

Kolonialka
przy Poznaniu sprzedam tania bile zaraz, powód inna branża. Oferty Oredownik, Poznań, zd 15 824

Gospodarstwo
42 pszennej, budynki dobre, prywatne 9 000. — wpl. 6 000. — bardzo korzystnie. Mindler, Krotoszyn, Piastowska 12, zd 15 665

Sprzedam
willkę, ogrodem, nadająca się na przedsiębiorstwo, blisko tramwaju, parcele pod budowę. Oferty Oredownik, Poznań, zd 15 473

80
mórg pszennej maszynowe, obszerne zabudowania pod Poznaniem, 15 000. — wpl. 8 000. — Adam-ski, Poznań, Plac Nowomiejski 6a, zd 16 053

Gospodarstwo
55 mórg, ziemia dobra, zabudowanie maszynowe, ogrodem, tania sprzedam. Pankiewicz, Poznań, Wielkie Garbary 42, zd 15 383

Kolonialkę
towar, urządzenie, mieszkanie, głównej ulicy Dębca sprzedam ewent., próżny naciągający się inne przedsiębiorstwo. Oferty Oredownik, Poznań, zd 15 825

Ogród
działkowy Bielicki 1/2 morgi, 30 drzew sprzedam korzystnie. Zgłoszenia Poznań, Waly Jagielski 3, m. 8, P 3958-54.323

54
morgi 14 000. — wpl. 6 000. — 58 mórg 16 000. — wpl. 11 500. — Szulc, Środa, Hallera 20, Znaczek, zd 16 013

45
pszennej, maszyn, 14 000. — 60 mórg 18 000. — 74 morgi 22 000. — Szulc, Środa, Hallera 20, Znaczek, zd 16 012

Gospodarstwa
48 I klasa ziemia, inwentarzami bez długu, cena 19 000. — Szulc, Środa, Hallera 20, Znaczek, zd 16 011

Piekarnia
pełnym biegu piec rurowy, skład mieszkanie Poznaniu, objęcie 2 tys. Zgłoszenia Blicharski, Poznań, Półwiejska 26 — 50, zd 16 007

Rowerów
warsztat, skład, dobra egzystencja, sprzedam powodem objęcia większego tylko gotówką 1 500. — Oferty Oredownik, Poznań, zd 13 383

Restauracja
w dobrym miejscu z pełnym wyszynkiem w centrum na sprzedaż. Adres Oredownik, Poznań, zd 16 003

Piano
akordeon 48 basów, 3 chórowych tania na sprzedaż. Sz. Bendowski, Pobjedziska, Poznańska 12, zd 15 742

44
morgi ziemi pszennej, żytniej, 19 km od Poznania, miejsce letniskowe sprzedam. Oferty Oredownik, Poznań, zd 13 944

Skład
nabiału śródmieście sprzedam okazjnie. Adres wskaże Kurier Poznański, zdg 16 032/3

1 200 samochodów
rozbranych używane części podwozie mleczarskie, opony najtaniej w firmie Autosklad, Poznań, Dąbrowskiego 89, telefon 85-14 dg 934-5

Skład
kolonialny w pełnym biegu z towaram, mieszkaniem sprzedam. Powód wyjazd, Wilda, Bojowa 7 telefon 65-30, -4 1341

Bezkonkurencyjny
skład kolonialny, starozaprowadzony, pewna egzystencja, dwupokojowym, powodem objęcia gospodarstwa, bezcen. Oferty Oredownik, Poznań, zd 15 411

Oleandry
6 wysokich, kwitnących różowo i biało sprzedam. Zgłoszenia agencja „Oredownika”, Pobjedziska n 9 661

Skład
rowerów, radioodbiorników, i części elektryczne, wraz z warształem reparacyjnym, bez konkurencji, centrum sprzeda, Stanisław Kalisz, Mosina, Rynek 4 n 9 660

Kilka
dobrych pianin używanych sprzeda korzystnie Centralny Magazyn Pianin, Poznań, Piersackiego 11, n 7024

Skład
papieru, miasto trzydzieści tysięczne, ruchliwy punkt, zaraz objęcia powodem wyjazdu tania sprzedam. Oredownik, Poznań, n 9 679/80

92
pszennej, zabudowanie maszynowe, inwentarzem, 18 000, wpl. 10 000 amortyzacja. Bloch, Poznań, Al. Marcinkowskiego 15 — 5, zd 15 722

Zabudowanie
gospodarcze, 4 morgi ogrodu, część obsadzona drzewami owocowymi i krzewami. Zgłoszenia Agencja Oredownika, Rawicz, n 9 673

Radioodbiornik
3 lampowy Kosmos, prąd zmienny, zamienie prąd stały. Szamotuły, Lipowa 6, Demski, n 9 671

Cieżarówke
Chevrolet 4 cyl., dobry stan, nowa opony tania sprzedam. Oferty Agencja Oredownika, Środa, n 7 670

MOUTARDE PALMO

Nieoceniona w smaku musztarda „Palmo”
H. Jarosz, Fabryka musztardy i korek Poznań, św. Roch 8, Pz 3367-3369-10-21-3

Akordeon
piano, 80 basów, 3 chórowy, rejestrowany, biały tania sprzedam. St. Pawlak, Pobjedziska naprzeciwko dworca, ng 9 662

Trykotarska maszynę
Dubied 10-80 cm, palnik gazowy do

Kamienice
Poznaniu zamienie majątek 300 do 700 móg palacem, lasem, wodą, Molinek, Puszczykowo, Poczta 4. z 14 701

Majątki
ziemskie, każdej wielkości polecam do kupna oraz dzierżawy. A Molinek, Puszczykowo, ulica Poczta 4. z 14 755

Resztówki
512 móg sprzedam, cena 90 000 gotówka, rola, las, woda, pałac, Molinek, Puszczykowo, Poczta 4. z 14 763

11. KUPNA

Kupimy
domek z ogrodem na peryferiach Łodzi z dogodną komunikacją tramwajową. Oferty Oredownik Łódź, pod „kupno”, n 8923

Heblarke
ca 70, wyrównarke, pile taśmowa, frezowne, wiertarke, cyrkularke, ostrzarke, motory elektryczne kupie, Podać rozmiary, cene. Oferty Kurier Poznański zdg 14 894 5

Kupię
używana prasę do soków, cetrnrowa. Oferty Kurier Poznański zdg 15 314-5

Olche
w dłużycach, 2 metrowych walckach, jakości III, IV, klasy kupie. Oferty Kurier Poznański ng 9 663/4

Poszukuje
dzierżawy domu odpowiedniego na interes, cośkolwiek gruntu, szkoła, kościół, Agencji wykluczeni. Oferty Oredownik, Poznań z 15 106

Samochód
używany kryty, możliwym stanie, okazynie kupie. Oferty cęna do Oredownika, Poznań z 15 259

Nowość! Nowość!
CUKIERKI
RZYMSKIE - MAJOWE
(napelnlane)
pierwszorzędnej jakości paczka 10 gr wszędzie do nabycia
ROMA - Poznań 1
Pe 3819-12120

Kupię
motor elektryczny, 1 do 1 1/2 konia. Zgłoszenia, podaniem ceny. Ignacy Michalak, Rawicz, 17 Stycznia. z 15 631

stałe
w Gdyni zamieszka, kto kupi biuro „Gdynski Posłaniec” 700, Gdynia, Skwer Kościuszki 18. n 9 306

Magiel
kupie w dobrym stanie od właściciela, pośrednicy wykluczeni. Oferty Oredownik, Poznań z 15 827

17. LOKALE
Skład
kolonialny, magiel dobrze prosperujący przyległym mieszkaniem, dobre położenie, okazynie sprzeda Kłos, Gniezno, Lecha 4. n 9340

Poszukuje
lokalu próżnego na fryzjernerie w małym miasteczku. Oferty Oredownik, Poznań z 15 336

Warsztat
jasny, parter 60 m², śródmieściu Poznania do wynajęcia. Oferty Oredownik, Poznań z 15 597

18. DZIERŻAWY
Wydzierżawimy
młyn parowy, automat, Łódź — Starorokicie, pod Łodzią, Bracia Kluka. n 8 926

Wolsztyn
ładne miasto powiatowe, Poznańskie — wydzierżawie obeszerny sklep, mieszkanie z wygodami. Wiadomość Leopold Walkowiak, Kutno. z 14 770

Do
wydzierżawienia około 160 móg, przeście 8 000. — Józef Riechstaedt, Kamienek, poczta Gebice, z 14 886

Piekarnia
przepisowa, miasto powiatowe, w pełnym biegu przy ruchliwej ulicy do oddzierżawienia. Oferty Oredownik, Poznań z 14 848

Piekarnie
odstąpię z urządzeniem Czysta-chowa, Aleja Wolności 32, Ziemnicki. n 9617

Dwa
składy drogerijny, drugi Inna branża wydzierżawie zarząz miasto Ponicz, Zgłoszenia Fr. Fornalik, Gostyń, Strzelecka. n 9 626

Poszukuje
dzierżawy domu odpowiedniego, na interes, cośkolwiek gruntu, szkoła, kościół, Agencji wykluczeni. Oferty Oredownik, Poznań z 15 105

Gościniec
kolonialka, domostwem, rola — miejsce wycieczkowe, blisko Poznania, dzierżawa 30. — Spychalski, Świątlnki, pow. Srem. n 9649

Piekarnia
przy fabryce, wieś kościelna — dzierżawa miesięczna 40. — z ob- jęcie 1 000. — Szymala, Września, Miłosławska 2. n 9362

Gościniec
kolonialka, koncesja, sala, miesz- kanie, duża wieś, bez konkurencji, objęcie 1 800. — Kłos, Gniezno, Lecha 4. n 9341

Emeryt
szuka dzierżawy domu 2 — 3 po- kojce, ogrodem, lub ziemią do 10 móg, czynsz miesięczny. Pośred- niczy wykluczeni. Oferty Oredownik, Poznań z 15 331

Cegielnia
parowa, przeróbki trzy miliony, nowoczesne urządzenie, przy stacji, szosie, bocznica. Bloch, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 15, mieszkanie 5. z 15 715

Piekarnia
do wynajęcia, lub dom z piekarnią nowoczesną do sprzedania. Zgłoszenia Oredownik Pabianice. n 9 609

Dzierżawy
200—400 móg Poznańskim spiesz- nie poszukuje, także bez inwentar- zy. Nowak, Poznań, Marsz. Focha 15 „Pawilon”. z 15 953

65
móg buraczane bez inwentarży spiesznie wydzierżawie objęcie 800 z Minta Poznań Ratuszowa 27 Jachodajnia. z 15 975

23. ROZMAITE
Jeżeli prac to mydłem „Potęga” Młynarnia Łódź, Brzezińska 33, telefon 169-77 w podwórzu, n 8 921

26. SZUKA POSADY
Ogłoszenia do 30 słów dla poszu- kujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

a) Służba domowa
Gospoia
lat 48, szuka posady dwójga starszych osób lepszym domu 1, lub 15. 5. Oferty Oredownik, Poznań z 14 620

26. SZUKA POSADY
Ogłoszenia do 30 słów dla poszu- kujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

26. SZUKA POSADY
Ogłoszenia do 30 słów dla poszu- kujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

26. SZUKA POSADY
Ogłoszenia do 30 słów dla poszu- kujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

26. SZUKA POSADY
Ogłoszenia do 30 słów dla poszu- kujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

26. SZUKA POSADY
Ogłoszenia do 30 słów dla poszu- kujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

26. SZUKA POSADY
Ogłoszenia do 30 słów dla poszu- kujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

26. SZUKA POSADY
Ogłoszenia do 30 słów dla poszu- kujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

26. SZUKA POSADY
Ogłoszenia do 30 słów dla poszu- kujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

26. SZUKA POSADY
Ogłoszenia do 30 słów dla poszu- kujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

26. SZUKA POSADY
Ogłoszenia do 30 słów dla poszu- kujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

26. SZUKA POSADY
Ogłoszenia do 30 słów dla poszu- kujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

26. SZUKA POSADY
Ogłoszenia do 30 słów dla poszu- kujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

26. SZUKA POSADY
Ogłoszenia do 30 słów dla poszu- kujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

26. SZUKA POSADY
Ogłoszenia do 30 słów dla poszu- kujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

26. SZUKA POSADY
Ogłoszenia do 30 słów dla poszu- kujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

26. SZUKA POSADY
Ogłoszenia do 30 słów dla poszu- kujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

Wielka wygrana
100 000.—
loterii klasowej padła na los 53915, wybrany przez jasnovidz- cę medium Tamare. Przepowied- nie jasnovidzkiej — medium Tamary zadziwiają każdego zdumiewająca trafnością we wszyst- kich kierunkach. Opracowania odpowiedzi ściśle indywidualne. Podać dokładną datę urodzenia czytelnicy adres zaliczyć 1.— z znaczki na porto. Adr.: Medium Tamara Kraków Siraszewskiego 25. n 6 290

Chrześcijańska
pracownia czapek Władysława Stachlewskiego, Zgierz, Zielona 3 przyjmuję zamówienia od organi- zacji składów. Ceny hurtowne. n 6 106

Wyrób
bielizny, dostawy wysyłkowe. — Stefan Mańczak, Oborniki Łu- kowska 23. n 8550

Detektyw
przeprowadza wywiady, obser- wacje w sprawach rozwodowych, alimentacyjnych, matrymonial- nych. Bydgoszcz, Cieszkowskiego 6. p. n 9606

Mam
konia z wozem, — poszukuje współnika 400 — 500 zł, celem założenia handlu. Oferty Oredownik, Poznań z 15 649

Piegi
gina. Cera twa może być piek- niejsza, stosując mój „Krem- Kwiatowy”. Laboratorium Ku- charski, Poznań, Dolna Wilda 4 z 15 773

26. SZUKA POSADY
Ogłoszenia do 30 słów dla poszu- kujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

26. SZUKA POSADY
Ogłoszenia do 30 słów dla poszu- kujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

26. SZUKA POSADY
Ogłoszenia do 30 słów dla poszu- kujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

26. SZUKA POSADY
Ogłoszenia do 30 słów dla poszu- kujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

26. SZUKA POSADY
Ogłoszenia do 30 słów dla poszu- kujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

26. SZUKA POSADY
Ogłoszenia do 30 słów dla poszu- kujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

26. SZUKA POSADY
Ogłoszenia do 30 słów dla poszu- kujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

26. SZUKA POSADY
Ogłoszenia do 30 słów dla poszu- kujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

26. SZUKA POSADY
Ogłoszenia do 30 słów dla poszu- kujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

26. SZUKA POSADY
Ogłoszenia do 30 słów dla poszu- kujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

26. SZUKA POSADY
Ogłoszenia do 30 słów dla poszu- kujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

26. SZUKA POSADY
Ogłoszenia do 30 słów dla poszu- kujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

26. SZUKA POSADY
Ogłoszenia do 30 słów dla poszu- kujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

26. SZUKA POSADY
Ogłoszenia do 30 słów dla poszu- kujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

26. SZUKA POSADY
Ogłoszenia do 30 słów dla poszu- kujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

26. SZUKA POSADY
Ogłoszenia do 30 słów dla poszu- kujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

26. SZUKA POSADY
Ogłoszenia do 30 słów dla poszu- kujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

26. SZUKA POSADY
Ogłoszenia do 30 słów dla poszu- kujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

26. SZUKA POSADY
Ogłoszenia do 30 słów dla poszu- kujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

26. SZUKA POSADY
Ogłoszenia do 30 słów dla poszu- kujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

26. SZUKA POSADY
Ogłoszenia do 30 słów dla poszu- kujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

26. SZUKA POSADY
Ogłoszenia do 30 słów dla poszu- kujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

26. SZUKA POSADY
Ogłoszenia do 30 słów dla poszu- kujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

Pomocy
gospodyni poszukuje, zajęcia od zaraz. Oferty Oredownik, Poznań z 15 757

b) Inni
Robotnik
młody, szuka jakiegokolwiek prac- cy, złoży kancję 150 zł. Oferty Oredownik, Łódź, pod „pracowi- ty”. n 8915

Kierowca
samochodowy, z czerwonym prawem jazdy po ceteroletniej prak- tyce w wojsku pancernym, trzeź- wy, inteligentny, szuka zajęcia od zaraz. Zgłoszenia Oredownik, Łódź, „Kierowca”. n 8912

Czeladnik
piekarski poszukuje posady od zaraz. Oredownik, Chorzów. Wolności 77. n 9643

Poszukuje
posady służącego lub stróża. — Posiadam również dyplom szo- ferski. Oferty Oredownik, Poznań z 15 343

Maszynistka
pocztująca z znajomością prac biurowych szuka posady. Oferty Kurier Poznański zdg 15 325-6

Ekspedientka
piekarska poszukuje posady od zaraz, możliwie całym utrzyma- niem. Oferty Kurier Poznański zdg 15 323-4

Rolnik
starszym wieku, ucziwy, sumienny szuka posady parobka lub gospodarza. Oferty Oredownik, Poznań z 15 581

Szofer - mechanik
dyplomowany władający francus- kim niemieckim sumienny, kawaler skromne wymagania poszu- kuje posady. Łaskawe zgłoszenie Oredownik Radomsko Górna 9 „Szofer”. n 9 666

Młody
piekarz cukiernik poszukuje po- sady, miejscowość obojetna. — Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 15 744-5

Młodszy
krawiecki poszukuje, Łódź — Piwna 53. n 8 916

Poszukiwani
domokrądczy do sprzedaży arty- kulu pierwszorzędnej potrzeby. Zgło- szenia Piotrkowska 83, front, 11 p. „Perkun”. n 8 914

Poszukiwani
krawiecki potrzebny, Łódź — Piwna 53. n 8 916

Poszukiwani
przedstawiciele na całą Polskę do sprzedaży — nowego wynalazku rozpalaka do ognia. Oferty przy- słać Łódź, Piotrkowska 83 — „Perkun” n 8 918

Szofer
potrzebny na ciężarówkę kancję pożądaną od 500 zł. Oferty Oredownik, Poznań z 16 170

Młodszy
rzutkiego gotówka 500 do sprze- daży obuwia Poznaniu przyjmie — można zamieszkać. Oferty Oredownik, Poznań z 15 379

Czeladników
krawieckich na duże sztuki, tylko pierwszorzędne siły przyjmie, za- raz. Fr. Cisiak, Gdynia, Świąto- jańska 36. n 9 308

Ondulatorka
wodna, trwała potrzebna od za- raz. Zgłoszenia Oredownik, Gdynia. n 9 305

Magazynier
wspólnik z gotówką, dobre arty- kuly potrzebny. Oferty Oredownik, Poznań p. 1930

Podróżujących
odwiedzających drogerie wszyst- kich dzielnicach, dobry artykuł, 33 1/2 prowizji poszukuje. Znaczek zaliczyć. Oferty Oredownik, Poznań z 15 774

Ogrodnik
pracowny z posiedla kawaler lub wdownie, 35 do 40 lat, bez preten- sji, oranżeria, inspekt park i warzywnia, sprzedaż nie ma. Najlepsze polecenia do małej. Kretków p. Zerków. d 1 389

Humor zagraniczny
— Panie Clark Gable, pań Loretta Young przez asza pardzo, ale nia może przyjść. Ja je dubluje w filmach.
— To bez znaczenia... Ja jestem sobowtorem Clark Gable.
(„Ric et Rac”, Paryż).

Humor zagraniczny
— Panie Clark Gable, pań Loretta Young przez asza pardzo, ale nia może przyjść. Ja je dubluje w filmach.
— To bez znaczenia... Ja jestem sobowtorem Clark Gable.
(„Ric et Rac”, Paryż).

Humor zagraniczny
— Panie Clark Gable, pań Loretta Young przez asza pardzo, ale nia może przyjść. Ja je dubluje w filmach.
— To bez znaczenia... Ja jestem sobowtorem Clark Gable.
(„Ric et Rac”, Paryż).

Humor zagraniczny
— Panie Clark Gable, pań Loretta Young przez asza pardzo, ale nia może przyjść. Ja je dubluje w filmach.
— To bez znaczenia... Ja jestem sobowtorem Clark Gable.
(„Ric et Rac”, Paryż).

Humor zagraniczny
— Panie Clark Gable, pań Loretta Young przez asza pardzo, ale nia może przyjść. Ja je dubluje w filmach.
— To bez znaczenia... Ja jestem sobowtorem Clark Gable.
(„Ric et Rac”, Paryż).

Humor zagraniczny
— Panie Clark Gable, pań Loretta Young przez asza pardzo, ale nia może przyjść. Ja je dubluje w filmach.
— To bez znaczenia... Ja jestem sobowtorem Clark Gable.
(„Ric et Rac”, Paryż).

Humor zagraniczny
— Panie Clark Gable, pań Loretta Young przez asza pardzo, ale nia może przyjść. Ja je dubluje w filmach.
— To bez znaczenia... Ja jestem sobowtorem Clark Gable.
(„Ric et Rac”, Paryż).

Humor zagraniczny
— Panie Clark Gable, pań Loretta Young przez asza pardzo, ale nia może przyjść. Ja je dubluje w filmach.
— To bez znaczenia... Ja jestem sobowtorem Clark Gable.
(„Ric et Rac”, Paryż).

Fornal
z 2 zacieźnikami od zaraz. — Miejsowość obojetna. Oferty Oredownik, Poznań z 15 599

Czeladnik krawiecki
specjalista robót wojskowych szuka odpowiedniej posady. Zgło- szenia: Władysław Kreźel, Tar- nów, ul. Zielona 41, m. 2. z 15 863

Prasowaczka
szuka posady od zaraz. Oferty do Oredownika, Poznań z 15 933

Panienka
dobrej rodziny, ucziwa szuka — posady do kiosku lub jakiej in- nej pracy. Oferty Oredownik, Poznań z 16 165

Szofer
dobry kierowca lat 24 czerwone prawo jazdy szuka posady. Zgło- szenia Oredownik Poznań z 16 082

Ogrodnik
wykonuje wszelkie prace ogrod- nicze sumiennie — tanio. Spe- cjalność: zakładanie ogrodów. Jakuzak, Zabikowo, ul. Omen- tarna. zdg 15 788

27. WOLNE MIEJSCA
Agentów
chrześcian do sprzedaży narzędzi rolniczych po wsiach poszukuje „Zniwo”. Lwów, Kuszewicza. n 85 85-6

Potrzebny
chłopiec do praktyki krawiec- kiej. Łódź, Sienkiewicza 59 — front. n 8 927

Reflektanci
Siła biurowa potrzebna, znająca niemiecki, oraz przekonana naro- dowych mają pierwszeństwo. Oferty Oredownik, Łódź pod „Stala”. n 8911

Poszukiwani
domokrądczy do sprzedaży arty- kulu pierwszorzędnej potrzeby. Zgło- szenia Piotrkowska 83, front, 11 p. „Perkun”. n 8 914

Czeladnik
krawiecki potrzebny, Łódź — Piwna 53. n 8 916

Poszukiwani
przedstawiciele na całą Polskę do sprzedaży — nowego wynalazku rozpalaka do ognia. Oferty przy- słać Łódź, Piotrkowska 83 — „Perkun” n 8 918

Szofer
potrzebny na ciężarówkę kancję pożądaną od 500 zł. Oferty Oredownik, Poznań z 16 170

Młodszy
rzutkiego gotówka 500 do sprze- daży obuwia Poznaniu przyjmie — można zamieszkać. Oferty Oredownik, Poznań z 15 379

Czeladników
krawieckich na duże sztuki, tylko pierwszorzędne siły przyjmie, za- raz. Fr. Cisiak, Gdynia, Świąto- jańska 36. n 9 308

Ondulatorka
wodna, trwała potrzebna od za- raz. Zgłoszenia Oredownik, Gdynia. n 9 305

Magazynier
wspólnik z gotówką, dobre arty- kuly potrzebny. Oferty Oredownik, Poznań p. 1930

Podróżujących
odwiedzających drogerie wszyst- kich dzielnicach, dobry artykuł, 33 1/2 prowizji poszukuje. Znaczek zaliczyć. Oferty Oredownik, Poznań z 15 774

Ogrodnik
pracowny z posiedla kawaler lub wdownie, 35 do 40 lat, bez preten- sji, oranżeria, inspekt park i warzywnia, sprzedaż nie ma. Najlepsze polecenia do małej. Kretków p. Zerków. d 1 389

Humor zagraniczny
— Panie Clark Gable, pań Loretta Young przez asza pardzo, ale nia może przyjść. Ja je dubluje w filmach.
— To bez znaczenia... Ja jestem sobowtorem Clark Gable.
(„Ric et Rac”, Paryż).

Humor zagraniczny
— Panie Clark Gable, pań Loretta Young przez asza pardzo, ale nia może przyjść. Ja je dubluje w filmach.
— To bez znaczenia... Ja jestem sobowtorem Clark Gable.
(„Ric et Rac”, Paryż).

Humor zagraniczny
— Panie Clark Gable, pań Loretta Young przez asza pardzo, ale nia może przyjść. Ja je dubluje w filmach.
— To bez znaczenia... Ja jestem sobowtorem Clark Gable.
(„Ric et Rac”, Paryż).

Humor zagraniczny
— Panie Clark Gable, pań Loretta Young przez asza pardzo, ale nia może przyjść. Ja je dubluje w filmach.
— To bez znaczenia... Ja jestem sobowtorem Clark Gable.
(„Ric et Rac”, Paryż).

Humor zagraniczny
— Panie Clark Gable, pań Loretta Young przez asza pardzo, ale nia może przyjść. Ja je dubluje w filmach.
— To bez znaczenia... Ja jestem sobowtorem Clark Gable.
(„Ric et Rac”, Paryż).

Humor zagraniczny
— Panie Clark Gable, pań Loretta Young przez asza pardzo, ale nia może przyjść. Ja je dubluje w filmach.
— To bez znaczenia... Ja jestem sobowtorem Clark Gable.
(„Ric et Rac”, Paryż).

Humor zagraniczny
— Panie Clark Gable, pań Loretta Young przez asza pardzo, ale nia może przyjść. Ja je dubluje w

Wczasy

POWIEŚĆ PRZEZ M. ORSZOWIECKIEGO I J. MARIANSKIEGO

8) — A jak się ten Grand Ballon nazywa po alzacku?
— Grosser Belchen.

Szli dalej znów całą gromadą. Obejrżeli drżące w leśnej kotlinie uroczę jezioro, zwane po francusku Lac du Grand Ballon, a w niemieckiej gwarze alzackiej Belchensee i zaczęli się wspinać na główny masyw górski Grand Ballon. Wypoczęli chwilę w szalasy pasterskim i posilili się mlekiem i góralskim serem. Pozostawili w dole poza sobą strefę lasów i wydostali się na skalny grzbiet góry, tym różny od szczytów karpacczych, że pozabawiony kosodrzewiny. Stanęli na najwyższym grzbiecie, rozglądając się wokoło po cudnej panoramie alzackiej, sięgającej od wyniosłych gór aż do doliny Renu i potem ku drugim górcom, łączącym już w Niemczech: widniejącej w oddali sinej smudze Schwarzwald.

Ale rozmawiać już więcej nie mogli. Cel wycieczki był osiągnięty, trzeba było wracać. Zjedli obiad w schronisku i ruszyli w dół.

Łatwiej jest schodzić z gór, niżli wchodzić na nie. Puścili się niemal

biegiem po ścieżkach. Francuzeczki, towarzyszkę wycieczki, wzięły się za ręce i zaczęły śpiewać. Róża wtórowała im od niechcenia. Po paru godzinach znaleźli się znów na jakiejś kolejowej stacyjce.

Gdy dojechali do Ruffach, było już dość późno.

— Niech mnie pan nie odprowadza. Pójdę sama.

Napierał się by ją odprowadzić, bo miał nadzieję, że uda mu się wejść z nią na górę i że natknie się na Czerwieckiego.

— Nie! Pan nie ma pojęcia, co to znaczy małe miasteczko. Pomyśl, żeśmy zaręczeni. Do widzenia panu.

Nie chodziło jej o złe języki, gdy wyjeżdżała z nim na wycieczkę i gdy obiecywała nową wycieczkę na jutro. A teraz zrobiła się taka wrażliwa!

Rozumiał dobrze, że właśnie o to jej chodzi, by Czerwieckiego nie spotkał. Toteż właśnie dlatego postanowił zrobić jej niespodziankę i jeszcze dziś wieczór zjawić się u niej z niezapowiedzianą wizytą.

Pożegnał się bez protestu i poszedł do hotelu. Przebrał się, oczyścił i po pół godzinie ruszył ku aptece Levy'ch.

owocowych. Nie był on połączony z ogródkiem, gdzie rotmistrz siedział rano, lecz stanowił zakątek osobny, zamknięty w sobie i zewsząd otoczony murami. Zdawało mu się nawet, że nie ma doń furtki.

Na ziemię ogródka padała smuga światła, wydobywająca się z okna. Ale samo okno było niewidoczne, zastaniał je bowiem załom ściany domu. Jęki było słychać teraz o wiele wyraźniej. Najwidoczniej wydobywały się z okna.

micznie, podnosząc ręce, z wyrazem uwielbienia ku górze i wydając monotonne, rytmiczne, śpiewne jęki i westchnienia. To aptekarz Levy i dwaj polscy dyplomaci odbywali modły żydowskie.

Rotmistrz wycofał się po cichu i niespostrzeżony wrócił przez mur na ulicę.

Nie chciało mu się już iść na wizytę. Wrócił do hotelu.

Gdy znalazł się w swoim pokoju

To aptekarz Levy i dwaj polscy dyplomaci odbywali modły po żydowsku.

Rotmistrz słyszał już teraz zupełnie dokładnie, że to nie jeden głos jęczy, lecz kilka. Były to głosy męskie.

Zaciekawiony i zaniepokojony wydarzeniem, które się w tajemniczym oknie rozgrywało, rotmistrz zsunął się ostrożnie z muru do ogródka i wychylił głowę poza zastaniające okno załom ściany domu. Krzak agrestu zabezpieczał go przed dostrzeżeniem go stamtąd.

W otwartym, jasno oświetlonym oknie trzech mężczyzn, odzianych w długie białe-czarne całuny, zakrywające im głowy i ramiona, kiwało się ryt-

zobaczył na stole niezauważony poprzednio swój paszport, przyniesiony mu przez policjanta w południe.

List rotmistrza do siostry

„Kochana Różo! Dowiedziałem się nowych szczegółów o narzeczoną Marysi Romanowiczówny. Ponieważ poprzednio zebrane przeze mnie wiadomości o nim brzmiały uspokajająco, poczuwam się do obowiązku natychmiastowego napisania do Ciebie, aby tamte wiadomości w porę sprostować.

(Ciąg dalszy nastąpi).

Tajemnicze jęki

Była godzina dziewiąta. Jak na małe miasteczko, nie jest to pora stosowna na wizytę. Nie miał nawet czym tej wizyty wytłumaczyć, — po prostu przyjdzie i już.

Spotkanie z Czerwieckim wywoła pewne różne zawiąskania, bo choć Czerwiecki nie o nim zapewne nie słyszał, to jednak będzie nań patrzeć podejrzliwie i będzie przypierał go do muru pytaniami. Trudno nawet układać jakiś plan rozmowy, bo nic się nie da przewidzieć, jak się wszystko ułoży. Ale będzie, jak Bóg da.

Uliczka, przy której stała apteka, była już zupełnie ciemna. Nie widać było na niej ani jednego przechodnia. Również i w aptece światło było zgaszzone, tylko na piętrze świeciło się jedno okienko.

Jakiś dziwny dźwięk doszedł do uszu rotmistrza. Jakby piskliwy jęk albo zawrozczenie. Przystanął i zaczął się przysłuchiwać. Choć nie był nerwowy, ten dziwny, drgający w powietrzu głos ludzki wzbudził w nim nieokreślony

niezrozumiały niepokój.

Nie mógł rozpoznać, skąd głos ten dochodzi. Chwilami wydawało mu się, że to nie jeden głos, ale dwa, albo więcej — i że go one osaczają ze wszystkich stron, niby śpiew jakichś niewidzialnych mar.

Po dłuższej chwili dopiero rozpoznał, że jęki wydobywają się z poza przylegającego do apteki muru. Zaniepokoił się, czy się tam coś komuś nie stało, czy nie jęczy tam ktoś chory czy ranny. Chciał wejść do apteki i zwrócić na te jęki uwagę domowników, ale po namyśle postanowił sprawdzić, co to było. Sam mur był nie wysoki i obrosnięty łożą. Nie było to nic trudnego, wspiąć się nań i zobaczyć, co się za nim dzieje.

Obejrzał się, czy go kto nie widzi. Było cicho i pusto, odludna uliczka otuliła się już w spokój nocy. Pochwylił dłońmi wiotkie pnącze winnej łoży i ostrożnie wdrapał się na mur.

Za murem znajdował się małeńki ogródek, cały zacieniony gęstwą drzew

SZKLANY SAMOCHÓD
POWIEŚĆ SENSACYJNO-ROMANTYCZNA
Z DALEKIEGO WŚCHODU

20) Doktor skierował kroki ku misji angielskiej.

KŁOPOTY FITA

Fit zaprowadzony został do tego samego więzienia, w którym zamknięto Nijak, na ulicy Damier.

Cela jego mieściła się na pierwszym piętrze.

Ku wielkiemu zdziwieniu zauważył, że do okienka zakratowanego co wieczór zaglądał Kleszcz. Kilkakrotnie orzeł wsuwał między kraty potężną głowę i wydawał jakiś dziwny pisk, którego więzień nie mógł zrozumieć.

— Ptaku mądry — mówił Fit — nie ma tu twej pani! Czemuż przychodzisz do mnie, zamiast ją odwiedzać.

Ale ptak wciąż przylatywał jakby ze skargą upartą.

— Wreszcie Fitowi przyszło na myśl, że pewnie orzeł nie może dotrzeć do celi swej pani.

Chciał się koniecznie o tym przekonać.

Zapytywał dozorcę, który mu przynosił pożywienie. Dowiedział się od niego, że Nijak zamknięta jest obecnie w jednej z cel wewnątrznych, przeznaczonych dla tych przestępców, których należy najzupełniej odosobnić.

Tego samego dnia małeć napisał list do Lizzie Topaz na kawałku płótna, oddartym z chustki do nosa: szpilką wykuwał litery. Donosił o świeżo zastosowanych środkach względem dziewczynki.

Skończywszy ten oryginalny list, przywiązał go do szyi Kleszcza, który z widoczną radością rozpostarłszy potężne skrzydła, wzniósł się w powietrze.

A Fit nie mógł spać tej nocy! Czy bilet jego, jak sam nazywał, dojdzie pod właściwym adresem?

Dwa dni żył w niepewności i trwodzie.

Wreszcie drugiego dnia o zmroku orzeł ukazał się w okienku.

Z bijącym sercem zerwał się chłopiec z tapczana. Krzyk radości wyrwał

mu się z piersi.

Za chwilę trzymał w ręku kawałek papieru, uwiązane go na sznureczku do szyi orła.

Odwiązał go drżącą ręką. Kleszcz, jak gdyby tylko na to czekał, wydawszy przeciągły pisk, natychmiast odleciał.

Tymczasem biedny Fit drżał z niecierpliwości. Gruby zmrok nie dozwalał dojrzeć liter.

Jakim sposobem zdobyć światło? W więzieniach chińskich nie dają więźniom ani świecy, ani zapalek.

Jakże mały Fit zdoła przeczytać kartkę przysłaną?

Małeć przeczuwał, że zawiera ona ważną wiadomość. Jak ją poznać?

Tymczasem noc zapadała coraz czarniejsza.

Biedny chłopczyzna rzucił się na tapczan, ale nie mógł nawet zmrużyć oka przez noc całą.

Jakże mu się długa wydała!

Licząc nieskończone godziny, oczekiwał na świt z niecierpliwością.

Nareszcie ciemności się rozstąpiły i blade zamajaczyło światelko. Fit zbliżył się do okienka.

Z wielkim trudem przy szarym świetle, przeciskającym się przez kratę, zdołał wreszcie przeczytać:

„Mój mały Fitku. Trudno mi samemu zrozumieć, jakim sposobem do tego doszło, że piszę list do ciebie — ja profesor geografii w misji angielskiej,

obronca porządku i szkolnej dyscypliny.

„Ciebie zaś i Nijak powinienem uważać za nieprzyjaciół przepisów porządku publicznego.

„Tymczasem (sam tego nie pojmuję), zamiast tego, łączę się z wami i chcę wam pomóc do oszukania czujności waszych dozorców w więzieniu.

„Nie umiałbym naprawdę wytłumaczyć, czemu czyni moje są w takiej sprzeczności z utrwalonymi pojęciami.

„Ale prawda. Tobie jest to zupełnie obojętne. Umysł twój nie silił się na rozwiązanie zagadnień psychologicznych. Więc też myślę, iż lepiej zrobię, gdy jak najpospoliciej powiem, co trzeba robić.

„Panna Lizzie Topaz jest mocne cierpiącą. Od czasu spotkania owego tajemniczego samochodu, co do koloru nie mogliśmy się zgodzić (Lizzie tak samo, jak Nijak twierdzi, że był niebieski). — Otóż od tego spotkania zdrowie mojej uczennicy jest bardzo nadwątłone. Widocznie przestraszył, jakiego doznała, wzburzył i osłabił nerwy.

„Doktor Mathias codziennie ją odwiedza. Zapisuje lekarstwa, które jednak nie poprawiają stanu chorej.

„Jutro, mówił mi doktor Mathias, ma jej przygotować limoniady, która sprowadzi niewątpliwie zbawienny skutek.

„Zobaczymy.

(Ciąg dalszy nastąpi).

„Marynarka“ i kraty

Zróbmy jeszcze raz przegląd tegorocznej mody wiosennej w różnych dziedzinach stroju kobiecego. Trzeba więc przede wszystkim przypomnieć o modnej zawsze jeszcze „marynarce“ damskiej. Strój to wygodny i elegancki i dostępny dla każdej kieszeni. „Marynarka“ jest odpowiednia dla każdej sukni bez względu na porę i może być noszona nawet pod palto, w czasie dni zimniejszych, całkowicie zastępując oklepany sweter. Krój jej powinien być pełen prostoty, o linii raczej sportowej, z wyłogami ostrymi, jeśli chodzi o sport, a z okrągłymi, jeśli chodzi o spacer lub wizytę.

Na górnej kieszonce „marynarki“ sportowej można wyhaftować oznakę sportową lub monogram; „marynarkę“ spacerową można przyozdobić zawsze bukietkiem fiołków lub konwalii. Co do materiału, to najbardziej nadają się tu wełny wszelkiego gatunku (jeśli chodzi o „marynarkę“ sportową i spacerową), których wzory i kolor zależą od naszego gustu. Na „marynarkę“ wizytową i wieczorową nadaje się szczególnie czarny jedwab, przyozdobiony dużymi srebrnymi guzikami i białą różą. Przy tej „marynarce“ wyłogi nie są obowiązuje. Pasek do „marynarki“ sportowej winien być wąski, nie duży, z jedwabiu ze srebrną klamerką; do marynarki wieczorowej jest odpowiedni pasek z jednostajnej lamy srebrnej lub złotej.

*
W kostiumach, płaszczach i sukienkach króluje — jak już pisaliśmy — krata. Tegoroczna wiosna uprzywilejowała szczególnie kratę szkocką. Lansuje się dla sukien z wełny kratę szkocką w kolorach żółtym, czerwonym, zielonym lub błękitnym na tle koloru beżowego względnie czarnego. Krata szkocka o tyle jest praktyczna, że nadaje się do przeróbek zwłaszcza, jeśli się

słusze zestawienia materiałów gładkich z wzorami szkockimi. Bardzo dobrze wypada nprz. połączenie kostiumu wiosennego z kratą, przy czym kawałek materiału w kratę łatwo i tanio odświeżyć kostium zeszloroczny.

Komplety wiosenne ze szkocką kratą można łączyć najrozmaiciej. Można więc łączyć spódniczkę z bluzeczką i płaszcz trzywierzciowy z tym, że do podbicia płaszcza użyje się kraty szkockiej, a na spódniczkę i płaszcz — gładkiej wełny. Można również łączyć szkocką spódniczkę i bluzkę z gładką kamizelką lub odwrotnie. Pamiętać trzeba, by panie o znaczniejszej tuszy raczej unikały dużych krat.

Jeżeli kobieta jest jak kwiat...

Rozpoczął się już pełny sezon barwnych, wronnych, nęcących oczy kwiatów pokojowych. Wzrok przechodnia zairzymuje się z zachwytem przed wystawą sklepową, skąd wabia i nęca pęki złocistej, rozperłonej mimozy, kiście bzu, fryzowane, różowe goździki, żółte tulipany i pachnące mocno lila hiacynty. I chciałoby się zabrać to wszystko ze sobą do domu i nacieszyć się pięknem niezrównanej w swym wdzięku, powodzi kwietnej.

Zaraz jednak budzi się refleksja, że nie można, że to drogo kosztuje, że rozważania kończą się kompromisem, czyli małą, kwietną gałązką, którą, w formie niespodzianki, stawia się komuś bardzo miłemu na biurko.

I kwiat ten ma nieraz większą wymowę od słów, i wzrok utrudzony szarzyną biurka z przyjemnością spoczywa na czymś pięknym i czystym, budzi się pogoda ducha do wtóru figlarnym promieniom słońca, które wciskają się przez okno.

W podobny sposób sympatyczny nastrój budzą kwiaty, zdobiące stół biesiadny dla zaproszonych gości. Podobno już starzy Rzymianie zarzucałi biesiady swoje płatkami róż, aby myślom nadać wznioślejszy kierunek, a życiu towarzyskiemu lekkość i swobodę. Zrećzna i pomysłowa pani domu potrafi tanim kosztem wymyślić wytworną i ujmującą dekorację kwietną, czy to dla uroczystej kolacji, czy nawet dla skromnego podwieczorku w gronie rodzinnym.

O ile kogoś nie stać na kupno cenniejszego kwiatu, można o tej porze roku operować zielonymi gałązkami, baziami wierzbowymi, oraz doбором różnego koloru bratków, które pojawiły się już na ryn-

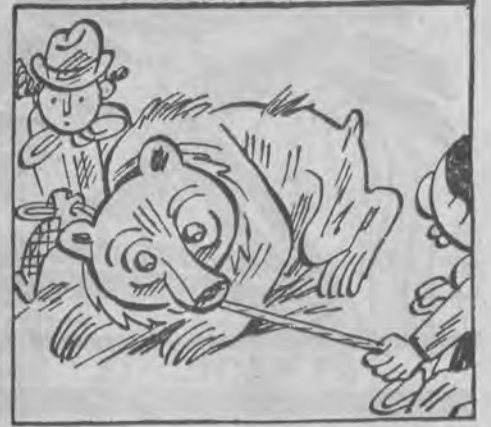
Wesołe przygody Sowizdrzała

Niedźwiedź rzadkim specjałem
Raczy z wielkim się zapalem
A że bardzo długo pościł
Bierze także się do kości.

Hak przy kości długi wielce
Zaparl się pomiędzy kielce
I choć z całych sił go taszczy
Nie może go wyrwać z paszczy.

Osmielone sowizdrzały
Co się z linek wypłatały
Widząc, jak się zwierz boryka
Szybko wzięły go na tyka.

Z początku udawał zucha
Lecz się wkrótce udobruchał
Z niedźwiedzia się zmienił w jagnię
Tak to bieda wszystkich nagnię.

Plakat wielki ludziom głosi
Na co w mieście się zanosi
Zjechał cyrk światowej sławy
Dzisiaj w nocy wprost z Warszawy.

Raduje się Bonifacy
Bo już grosza moc na tacy
A wciąż publiczności masa
Śpieszy tam, gdzie cyrku kasa.

Niedźwiedź zostawiony sobie
Myśli ciągle o sposobie
Jakby wyrwać z swojej gęby
Hak, co wlał pomiędzy zęby.

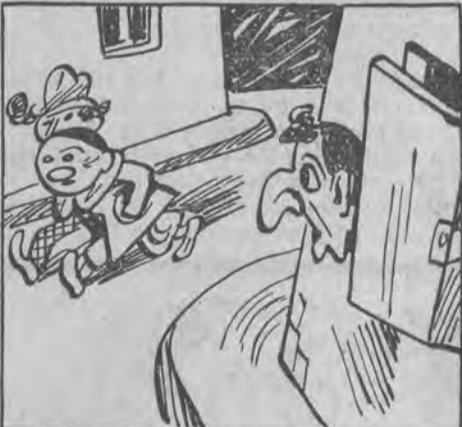
Wyrwawszy się rozzuchwalił
Łapą krucho drzwi rozwalił
I wydając dzikie ryki
Wypadł na sam front publiki.

A że tłum był krzywonosy
Wrzask się podniósł w niebogłosy
Biegają żydki wartkim nurtem
Deticznie oraz hurtem.

Na ulicach Byczej Woli
Pełno czapek, parasoli
Glucho w mieście, jakby w studni
I krok nawet nie zadudni

Sowizdrzały w gestym mroku
Gina, przyspieszając kroku
Czasem tylko trwożne lice
Śledzą ich przez okiennice.

Drepcząc w swe kochane knieje
Niedźwiedź się z żydziaków śmieje
Pierwszy kwiecień wypadł świetnie
Strachu im napędził setnie.

KAMELIA

ku. Chodzi tylko o kunszt układania tych kwiatów, o artystyczną rękę. W klasycznym kraju kwiatów, w Japonii, nawet surowe

izby policyjne nie są pozbawione wystroju ładnie ułożonych bukietów.

Pora wiosenna jest najodpowiedniejsza do tego, aby zając się roślinami doniczkowymi, aby na światło dzienne wyprowadzić uwieszone w piwnicy pelargonie, aby poprzesać linki pokojowe, czy kaktusy, aby każdej roślinie zabezpieczyć wygodną doniczkę, zdrową, odpowiednią ziemię, a przede wszystkim właściwe miejsce na okres czasu aż do jesieni.

Czas już także pomyśleć o balkonach, o odnowieniu ziemi w korytkach i o tym, w jakiej kolejności sadić będziemy macoszki, petunie, pelargonie.

Pielęgnowanie kwiatów i roślin pokojowych i balkonowych to nie luksus, ale potrzeba kulturalna i miara kultury domowej. A nadmierne, nieproporcjonalne koszty powstają jedynie przez nieumiejętność i niedbałość, przez złe obchodzenie się z roślinami.

Jeśli przyjmuje się jako uzasadniony zwrot „kobieta jest jak kwiat“, to trzeba, aby kobiety, rzeczywiście, rozumiały wymowę kwiatu, jego wartość w życiu codziennym, aby życie to ukwiecić i ubarwić i nadać mu poziom kultury artystycznej.